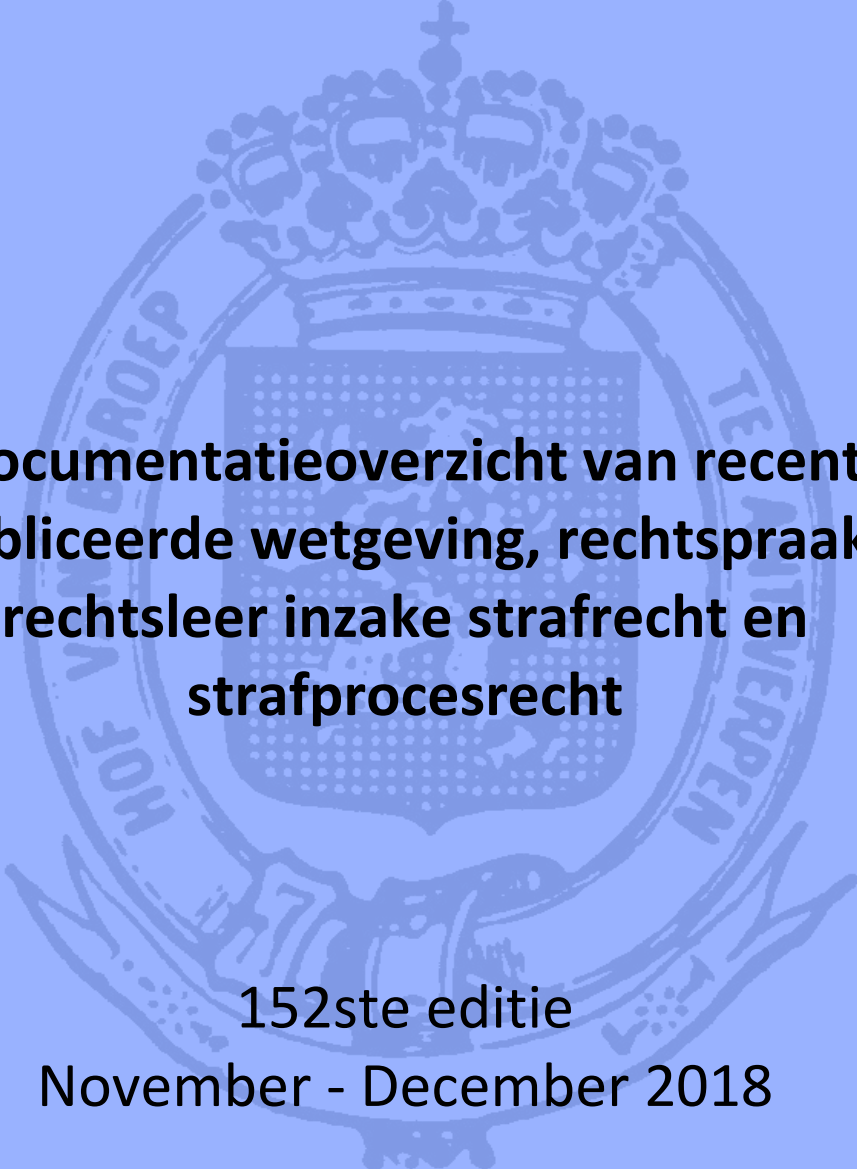

Hof van Beroep te Antwerpen
Sector V: Strafrecht – Strafkamers ten gronde
Sector VI: Strafrecht – K.I.

**Documentatieoverzicht van recent
gepubliceerde wetgeving, rechtspraak en
rechtsleer inzake strafrecht en
strafprocesrecht**

152ste editie
November - December 2018

Colofon

Documentatieoverzicht Strafrecht – Strafprocesrecht

Gerechtigd jaar 2018-2019 – Editie 152

Editie afgesloten op: 3 januari 2019

Publicatiedatum: 3 januari 2019

© Caroline VAN DEUREN

Referendaris Hof van Beroep te Antwerpen

Waalse Kaai 35A

2000 Antwerpen

Tel : 03/247.97.03

Fax :03/247.97.24

E-mail: caroline.vandeuren@just.fgov.be

Website hof van beroep te Antwerpen: <http://juridat-test.roj.just.fgov.be/beroep/documentatieoverzichten/doc/>

Inhoudstafel

INHOUDSTAFEL..... 2

1. WETGEVING 12

1.1. BELGISCHE REGELGEVING 12

Koninklijk besluit van 17 oktober 2018 tot uitvoering van artikel 90quater, § 3, eerste en tweede lid van het Wetboek van strafvordering, *BS* 19 november 2018..... 12

Koninklijk besluit tot uitvoering van artikel 46sexies, §1, tweede lid van het Wetboek van strafvordering, *BS* 19 november 2018. 12

Koninklijk besluit tot uitvoering van artikel 495, derde lid van het Gerechtelijk Wetboek, *BS* 28 november 2018. 12

1.2. EUROPESE REGELGEVING 13

Verordening 2018/1727 van 14 november 2018 van het Europees Parlement en de Raad betreffende het Agentschap van de Europese Unie voor justitiële samenwerking in strafzaken (Eurojust), en tot vervanging en intrekking van Besluit 2002/187/JBZ van de Raad, *Pb.L.* 21 november 2018. 13

Verordening 2018/1862 van 28 november 2018 van het Europees Parlement en de Raad betreffende de instelling, de werking en het gebruik van het Schengeninformatiesysteem (SIS) op het gebied van politie en justitiële samenwerking in strafzaken, tot wijziging en intrekking van Besluit 2007/533/JBZ van de Raad en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 1986/2006 van het Europees Parlement en de Raad en Besluit 2010/261/EU van de Commissie, *Pb.L.* 7 december 2018. 13

Verordening 2018/1805 van 14 november 2018 van het Europees Parlement en de Raad inzake de wederzijdse erkenning van bevroezingsbevelen en confiscatiebevelen, *Pb.L.* 28 november 2018. 14

Richtlijn 2018/1673 van 23 oktober 2018 van het Europees Parlement en de Raad inzake de strafrechtelijke bestrijding van het witwassen van geld, *Pb.L.* 12 november 2018. 15

1.3. OVERZICHTEN VAN WETGEVING 16

1.4. BELANGRIJKE WETSONTWERPEN EN –VOORSTELLEN 16

Wetsvoorstel tot wijziging van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen, wat betreft de illegale binnenkomst en het illegaal verblijf, *Parl. St.* Kamer 2018-19, 3398/001..... 16

Wetsontwerp betreffende de gerechtskosten in strafzaken en gelijkgestelde kosten, *Parl. St.* Kamer 2018-19, 3412/001. 16

2. RECHTSPRAAK..... 17

2.1. OVERZICHTEN VAN RECHTSPRAAK 17

2.2. EUROPEES HOF VOOR DE RECHTEN VAN DE MENS..... 17

EHRM 7 juni 2018, *Toubache t. Frankrijk*, www.hudoc.echr.coe.int..... 17

Trefwoorden: Art. 2 EVRM – Gebruik van een dienstwapen door de politie met de dood tot gevolg – Feiten moeten ernstig genoeg zijn..... 17

EHRM 23 oktober 2018, *Guerni t. België*, www.hudoc.echr.coe.int 18

Trefwoorden: Recht op een eerlijk proces – Gebruik van een undercover-agent – Rechten van de verdediging – Recht op (doen) ondervragen van getuigen à charge – Informant en undercover-agent – Weigering – Overbodig om te waarheid te achterhalen.....	18
EHRM 9 november 2018, <i>Beuze t. België</i> , www.hudoc.echr.coe.int	18
Trefwoorden: Recht op toegang tot een raadsman- algemeen recht op verhoorbijstand- toetsingskader	18
2.3. HOF VAN JUSTITIE	19
Hof van Justitie 13 november 2018, www.eur-lex.europa.eu	19
Trefwoorden: Prejudiciële verwijzing – Burgerschap van de Europese Unie – Artikelen 18 en 21 VWEU – Door een derde land aan een lidstaat gericht verzoek tot uitlevering van een Unieburger die onderdaan is van een andere lidstaat en die in eerstgenoemde lidstaat zijn recht van vrij verkeer heeft uitgeoefend – Verzoek dat is ingediend met het oog op de tenuitvoerlegging van een vrijheidsstraf en niet met het oog op strafvervolgning – Uitleveringsverbod dat alleen geldt voor eigen staatsburgers – Bepanking van het vrije verkeer – Rechtvaardiging op grond van de voorkoming van straffeloosheid – Evenredigheid	19
Hof van Justitie 6 december 2018, www.eur-lex.europa.eu	20
Trefwoorden: Prejudiciële verwijzing – Prejudiciële spoedprocedure – Politie en justitiële samenwerking in strafzaken – Kaderbesluit 2002/584/JBZ – Europees aanhoudingsbevel en procedures van overlevering tussen de lidstaten – Europees aanhoudingsbevel dat is uitgevaardigd met het oog op de uitvoering van een vrijheidsstraf – Inhoud en vorm – Artikel 8, lid 1, onder f) – Geen vermelding van de bijkomende straf – Geldigheid – Consequenties – Gevolgen voor de detentie.....	20
Hof van Justitie 13 december 2018, www.eur-lex.europa.eu	22
Trefwoorden: Prejudiciële verwijzing – Justitiële samenwerking in strafzaken – Kaderbesluit 2002/584/JBZ – Europees aanhoudingsbevel – Artikel 4, punt 6 – Grond tot facultatieve weigering van de tenuitvoerlegging van het Europees aanhoudingsbevel – Aan de veroordeling tot een vrijheidsstraf in de uitvaardigende lidstaat ten grondslag liggend strafbaar feit dat in de uitvoerende lidstaat slechts wordt bestraft met een geldboete	22
2.4. HOF VAN CASSATIE.....	22
A. BEROEPEN TEGEN VONNISSEN EN ARRESTEN VAN CORRECTIONELE KAMERS.....	22
Cass. 2 mei 2017 (P.16.0702.N), www.juridat.be	22
Trefwoorden: Betekeningen en kennisgevingen – Exploot - Strafzaken - Overhandiging van het afschrift aan de aangestelde - Begrip - Draagwijdte - Gevolg.....	23
Cass. 9 mei 2017 (P.17.0074.N), www.juridat.be	23
Trefwoorden: 1. Hoger beroep - Geen conclusie - Bevestiging van de door het beroepen vonnis opgelegde geldboete - Motivering door strafrechter	23
2. Hoger beroep - Geen conclusie - Bijzondere motiveringsplicht van strafrechter - Opleggen van wettelijk minimum van een straf of maatregel – Gevolg.....	23
3. Hoger beroep - Geen conclusie - Verlenen van gedeeltelijk uitstel van tenuitvoerlegging van de straf - Motivering door strafrechter.....	23
Cass. 16 mei 2017 (P.15.0807.N), www.juridat.be	23
Trefwoorden: 1. Milieurecht - Materialendecreet - Artikel 12, § 1 - Verbodsbepalingen – Draagwijdte	23
2. Milieurecht - Materialendecreet - Artikel 3, 1° - Afvalstof - Begrip - Draagwijdte – Gevolg.....	23
3. Milieurecht - Decreet 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid - Artikel 16.6.3, § 1 DABM - Strafbaarstelling - Materialendecreet - Artikel 12, § 1 - Achterlaten van afvalstoffen - Draagwijdte – Gevolg.....	24
4. Legaliteitsbeginsel - Strafzaken - Draagwijdte – Gevolg	24
5. Algemene rechtsbeginselen - Legaliteitsbeginsel - Strafzaken - Begrip - Vereiste van redelijke voorzienbaarheid - Draagwijdte - Grenzen – Gevolg	24
6. Legaliteitsbeginsel - Begrip - Vereiste van redelijke voorzienbaarheid - Draagwijdte - Grenzen - Milieurecht - Materialendecreet - Begrip afvalstoffen en achterlaten van afvalstoffen - Gevolg.....	24
Cass. 30 mei 2017 (P.15.0879.N), www.juridat.be	25
Trefwoorden: Rechtspleging in hoger beroep - Vrijsprekend vonnis - Schuldigverklaring en veroordeling in beroep - Artikel 211bis, Wetboek van Strafvordering - Draagwijdte - Gevolg	25
Cass. 30 mei 2017 (P.16.0783.N), www.juridat.be	25

	Trefwoorden: 1 Nietigheden - Onregelmatigheid betreffende de eed van getuigen - Draagwijdte - Gevolg	25
	2. Recht op een eerlijk proces - Wijze waarop een beklaagde zijn verdediging organiseert - Draagwijdte - Ontkenning tenlastgelegde feiten - Gevolg.....	25
Cass.	30 mei 2017 (P.14.1719.N), www.juridat.be	26
	Trefwoorden: 1. Strafzaken - Artikel 2, eerste lid Strafwetboek - Niet terugwerkende kracht van de strafwetten - Artikel 2, tweede lid Strafwetboek - Retroactiviteit van de zachtere strafwet - Draagwijdte - Herhalingsregime - Gevolg	26
	2. Straf – Zwaarste straf - Herhalingsregime - Sociaal strafrecht - Retroactiviteit van de zachtere strafwet - Bepaling van de minst zware straf - Artikelen 12, eerste lid, 1°, a) en 15 van de Buitenlandse Arbeidskrachtenwet 1999 - Artikelen 101, vijfde lid, 108 en 175, § 1, Sociaal Strafwetboek - Gevolg..	26
Cass.	13 juni 2017 (P.16.0886.N), www.juridat.be	27
	Trefwoorden: Organisatie van het personenvervoer - Exploitatie van een dienst voor het verhuren van voertuigen met bestuurder - Voorwaarden - Draagwijdte - Gevolg.....	27
Cass.	20 juni 2017 (P.16.0213.N), www.juridat.be	27
	Trefwoorden: 1. Douaneautoriteiten - Resultaten van gedeeltelijk onderzoek van in een douaneaangifte opgenomen goederen - Extrapolatie naar goederen in eerder door diezelfde aangever ingediende douaneaangiften opgenomen - Goederen waarvoor geen dergelijk onderzoek is verricht - Voorwaarde	27
	2. Algemene regels voor de interpretatie van de gecombineerde nomenclatuur van de bijlage I bij Verordening (EEG) nr. 2658/87 van de Raad met betrekking tot de tarief- en statistieknomenclatuur en het gemeenschappelijk douanetarief - Regel 2.a) - Fysieke aanwezigheid van een zuivere of verwerkte stof en de essentiële kenmerken van een goed - Vaststelling - Bestaanbaarheid.....	27
Cass.	20 juni 2017 (P.16.0013.N), www.juridat.be	28
	Trefwoorden: 1. Douane en accijnzen - Artikelen 3 en 4 KB Toezicht Diamantsector - Waardebepaling in- of uitgevoerde diamanten door erkende deskundigen - Vastgestelde afwijkingen - Douaneadministratie – Uitwerking.....	28
	2. Waardebepaling in- of uitgevoerde diamanten door erkende deskundigen - Strafrechter - Beoordeling schuld en straf – Gevolg	28
	3. Douane en accijnzen - Waardebepaling in- of uitgevoerde diamanten door erkende deskundigen - Geen betrokkenheid of tegenexpertise door beklaagde - Waarborg voor recht op eerlijk proces en tegenspraak	28
Cass.	27 juni 2017 (P.15.0974.N), www.juridat.be	29
	Trefwoorden: Non bis in idem principe - Strafzaken - Strafvordering - Beslissingen over de gegrondheid van de strafvordering - Gezag van gewijsde - Draagwijdte - Gevolg	29
Cass.	27 juni 2017 (P.15.0814.N), www.juridat.be	29
	Trefwoorden: Recht op een eerlijk proces - Bewijsvoering - Burgerlijke partij - Onderzoek uitgevoerd door een privédetective op verzoek van de burgerlijke partij - Eénzijdig karakter van het onderzoek - Beoordeling van bewijswaarde door rechter - Draagwijdte - Gevolg.....	29
Cass.	19 september 2017 (P.16.1101.N), www.juridat.be	29
	Trefwoorden: 1. Veldwetboek - Bijzondere veldwachters - Artikelen 61, 63 en 64 Veldwetboek - Artikelen 13, 15 en 16 Besluit Statuut Bijzondere Veldwachters - Artikelen 14 en 16, § 1 Uitvoeringsbesluit Statuut Bijzondere Veldwachters - Draagwijdte - Gevolg.....	29
	2. Jacht - Jachtdecreet - Artikel 2 Jachtdecreet - Jachtdaad - Begrip - Draagwijdte - Gevolg	29
Cass.	26 september 2017 (P.16.1221.N), www.juridat.be	30
	Trefwoorden: 1. Hoger beroep - Verzoekschrift of grievenformulier - Verplichting tot nauwkeurige opgave van grieven tegen bestreden beslissing - Grief - Begrip.....	30
	2. Verzoekschrift of grievenformulier - Verplichting tot nauwkeurige opgave van grieven tegen bestreden beslissing - Gevolg	30
	3. Verzoekschrift of grievenformulier - Verplichting tot nauwkeurige opgave van grieven tegen bestreden beslissing - Gebrek aan nauwkeurigheid - Niet-opgeven van een reden voor de hervorming	30
Cass.	26 september 2017 (P.16.1232.N), www.juridat.be	31

Trefwoorden: 1. Misdrijf - Toerekenbaarheid - Natuurlijke personen - Strafrechtelijke verantwoordelijkheid - Samenloop met de rechtspersoon - Fout wetens en willens - Onaantastbare beoordeling door de rechter - Toezicht door het Hof.....	31
2. Moreel element - Bewijs – Omvang.....	31
3. vertreding op de Wegverkeerswet - Verplichting de identiteit van de bestuurder of van de houder van het voertuig te geven - Bestaanbaarheid met het verbod op zelfincriminatie	31
4. Overtreding op de Wegverkeerswet - Verplichting de identiteit van de bestuurder of van de houder van het voertuig te geven - Grondslag.....	31
Cass. 10 oktober 2017 (P.16.0887.N), www.juridat.be	32
Trefwoorden: Vluchtmisdrijf - Artikel 33.1, 1° Wegverkeerswet - Opzet om zich aan de dienstige vaststellingen te onttrekken - Draagwijdte - Gevolg	32
Cass. 10 oktober 2017 (P.17.0603.N), www.juridat.be	32
Trefwoorden: Eéndaadse samenloop - Aanvang van de verjaring - Beoordeling van de verjaring - Draagwijdte - Gevolg.....	32
Cass. 10 oktober 2017 (P.17.0043.N), www.juridat.be	32
Trefwoorden: Werkstraf - Verzoek door de beklaagde - Weigering door de rechter - Motivering - Draagwijdte.....	32
Cass. 10 oktober 2017 (P.17.0096.N), www.juridat.be	33
Trefwoorden: 1. Vordering in rechte – Belang – Begrip.....	33
2. Valsheid in geschriften - Correctionalisering - Verplichte geldboete - Artikel 214, Strafwetboek - Draagwijdte - Gevolg.....	33
Cass. 17 oktober 2017 (P.16.0854.N), www.juridat.be	33
Trefwoorden: 1. Aanwending van rechtsmiddelen - Rechtspersoon - Vertegenwoordiging - Lasthebber ad hoc - Bevoegdheid.....	33
2. Onderzoekrechter - Gerechtig onderzoek lastens een rechtspersoon - Aanstelling van een lasthebber ad hoc - Bevoegdheid - Doel	33
Cass. 17 oktober 2017 (P.17.0573.N), www.juridat.be	34
Trefwoorden: 1. Vreemdelingen - Terugkeer van illegaal in een lidstaat verblijvende onderdanen van derde landen - Richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 - Voorwerp - Grens - Gevolg.....	34
2. Vreemdelingen - Illegaal verblijf - Sanctie - Vrijheidsstraf - Bestaanbaarheid met de richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 - Voorwaarden.....	34
Cass. 8 november 2017 (P.17.0659.F), www.juridat.be	34
Trefwoorden: Misdrijf – Rechtvaardiging - Wettige zelfverdediging - Beklimming of braak van afsluitingen van een bewoond huis of appartement, bij nacht - Begrip.....	34
Cass. 24 januari 2018 (P.17.1070.F), www.juridat.be , met conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere	35
Trefwoorden: Hoger beroep - Vrijsprekend vonnis - Hoger beroep van het openbaar ministerie - Grief gericht tegen de straffen en niet tegen de vrijspraak - Hoger beroep zonder bestaansreden	35
Cass. 24 januari 2018 (P.17.0917.F), www.juridat.be	35
Trefwoorden: 1. Herhaling - Begrip - Aanhangigmaking bij de rechter.....	35
2. Redenen van vonnissen en arresten - Vermelding van de toegepaste wetsbepaling – Onderverdelingen	35
3. Beslissing van de rechter - Vermelding van de toegepaste wetsbepaling - Herhaling	35
Cass. 13 februari 2018 (P.17.0780.N), www.juridat.be	36
Trefwoorden: Rechtsmiddelen – Strafzaken – Hoger beroep – Grieven – Grievenformulier – Grief omtrent schuldigverklaring – Afwezigheid van een afzonderlijke grief tegen een beschikking van vrijspraak – Gevolgen.....	36
2. Rechtsmiddelen – Strafzaken – Hoger beroep – Devolutieve werking – Hoger beroep van het openbaar ministerie – Afwezigheid van grief van de beklaagde omtrent de schuld – Mogelijkheid tot vrijspraak in hoger beroep	36
Cass. 21 februari 2018 (P.17.1130.F), www.juridat.be , met conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch	37

	Trefwoorden: Strafzaken - Ongedaan beschouwd verzet - Voorwaarde - Kennis van de dagvaardig - Begrip - Betekening aan de woonplaats	37
Cass. 21 februari 2018 (P.16.1199.F), www.juridat.be , met conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch		37
	Trefwoorden: 1. Misdrijf - Moreel bestanddeel - Overtreding van sociaal strafrecht - Artikel 226, eerste lid, 1°, c, Sociaal Strafwetboek - Onjuiste of onvolledige verklaringen - Zogenaamd reglementaire overtreding - Moreel bestanddeel - Begrip – Bewijs	37
	2. Overtreding van sociaal strafrecht - Artikel 226, eerste lid, 1°, c, Sociaal Strafwetboek - Onjuiste of onvolledige verklaringen - Onwetendheid en onoverkomelijke dwaling – Begrip	37
Cass. 21 februari 2018 (P.16.1164.F), www.juridat.be , met conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch		38
	Trefwoorden: 1. Straf - Verzachtende omstandigheden - Misdaad - Gevolg - Strafvermindering of wijziging - Misdaad strafbaar met opsluiting van tien tot vijftien jaar	38
	2. Samenloop van misdaden - Strafverzwaring - Facultatieve verzwaring - Gevolg	38
Cass. 28 maart 2018 (P.18.0127.F), www.juridat.be		38
	Trefwoorden: Cassatieberoep van het openbaar ministerie - Afstand - Geldigheid	38
Cass. 18 april 2018 (P.18.0001.F), www.juridat.be		39
	Trefwoorden: Getuigenverhoor – Artikel 6.3.d EVRM – Vreemd aan onderzoek ontvankelijkheid strafvordering voorafgaand beoordeling bewijs	39
Cass. 24 april 2018 (P.17.0988.N), <i>RW</i> 2018-19, afl. 16, 636-637.		39
	Trefwoorden: Rechtsmiddelen – Strafzaken – Verzet – Ongedaan verzet – Kennis van de dagvaarding in de verstekprocedure – Verschijning van de beklaagde in de persoon van een advocaat	39
Cass. 19 juni 2018 (P.17.1250.N) , www.juridat.be		40
	Trefwoorden: Horen getuigen – Criteria artikel 6.1 en 6.3.d EVRM – Enkel belastende verklaringen – Niet verplicht bij verklaringen die geen verband houden met de schuld	40
Cass. 27 juni 2018 (P.17.1160.F) , www.juridat.be		40
	Trefwoorden: 1. Misdrijf - Moreel bestanddeel - Bedrieglijk opzet - Begrip - Beweegreden - Invloed .	40
	2. Strafzaken - Recht van verdediging - Zwijgrecht - Verplichting tot aangifte van faillissement binnen de wettelijke termijn	40
	3. Misdrijf niet-aangifte van faillissement binnen de wettelijke termijn - Moreel bestanddeel	40
Cass. 23 oktober 2018 (P.18.0654.N)		41
	Trefwoorden: 1. Non bis in idem – Art. 4.1 Zevende Aanvullend Protocol EVRM – Zelfde feiten – Onaantastbare beoordeling feitenrechter – Rechter legt bij beoordeling verband met reeds definitief beoordeelde feiten	41
	2. Rechten van verdediging – Getuige à charge – Recht te getuige à charge te ondervragen of te doen ondervragen – Beoordeling – Criteria	41
Cass. 23 oktober 2018 (P.18.0052.N), www.juridat.be		43
	Trefwoorden: 1. Witwas – Verbeurdverklaring voorwerp witwasmisdrijf – Werkelijke eigenaar – Onaantastbare beoordeling strafrechter	43
	2. Witwas – Omzetten van illegale vermogensvoordelen in andere zaken – Verkregen zaken zijn een vermogensvoordeel – Verbeurdverklaring obv art. 42, 3° Sw. – Soortzaak – Geldsom	43
	3. Verbeurdverklaring vermogensvoordelen – Causaal verband – Terugbetaling schuldvordering door middel van een witwasmisdrijf	43
Cass. 23 oktober 2018 (P.18.0536.N), www.juridat.be		44
	Trefwoorden: Dieren – KB Verhandeling Dieren – Fokken door kruisen van verschillende rassen	44
Cass. 30 oktober 2018 (P.18.0516.N)		44
	Trefwoorden: 1. Recht op een eerlijk proces – Onpartijdigheid gerechtsdeskundige – Gerechtsdeskundige heeft voorafgaand aan het gerechtelijk onderzoek technisch advies verstrekt aan een latere procespartij – Gevolg – Onaantastbare beoordeling vonnisrechter	44
	2. Bewijs – Onaantastbare beoordeling bewijswaarde – Rechter vraagt aan beklaagde om enkele handelingen te verantwoorden – Vermoeden van onschuld	45
Cass. 6 november 2018 (P.18.0634.N)		45
	Trefwoorden: 1. Taalwet – Strafdossier bevat stukken in andere taal – Oordeelsvorming rechter	45
	2. Mededaderschap – Begrip	45

Cass. 6 november 2018 (P.18.0299.N) , www.juridat.be	46
Trefwoorden: Onderzoek – Verhoor – Begrip – Geen gestandaardiseerde vragenlijst	46
Cass. 6 november 2018 (P.18.0339.N) , www.juridat.be	46
Trefwoorden: 1. Sociaal Strafwetboek – Art. 209 – Belemmeren van toezicht	46
2. Sociaal Strafwetboek – Belemmeren van toezicht – Weigering sociale documenten te bezorgen....	46
Cass. 6 november 2018 (P.18.0698.N)	47
Trefwoorden: 1. Strafbare poging – Begin van uitvoering van het misdrijf – Beoordeling	47
2. Misdrijf – Veroordeling – Motivering – Verwijzing naar de manier waarop beklaagde zich heeft verdedigd – Schending recht van verdediging	47
Cass. 13 november 2018 (P.17.0649.N), www.juridat.be	48
Trefwoorden: 1. Milieu – DABM – Art. 16.6.4 – Achterlaten van afvalstoffen – Veroordeling tot herstel – Verplicht karakter	48
2. Stedenbouwkundige herstelmaatregel – Niet vergoeding van schade aan particuliere belangen – Ambtshalve aanhouden van de burgerlijke belangen geen betrekking op herstellvordering.....	48
Cass. 18 november 2018 (P.18.0649.N)	49
Trefwoorden: Douane en accijnzen – Invordering ontdoken rechten – Burgerlijke rechtsvordering die niet uit het misdrijf voortvloeit – Retro-activiteit.....	49
Cass. 20 november 2018 (P.18.0818.N)	49
Trefwoorden: Hoger beroep – OM – Belang – Vordering tot bevestiging van beroepen vonnis – Geen afstand	49
Cass. 20 november 2018 (P.18.0758.N)	49
Trefwoorden: Saisine rechter ten gronde – Telastlegging – Een der bestanddelen van vervolgte misdrijf levert ander misdrijf op	49
Cass. 20 november 2018 (P.18.0765.N)	50
Trefwoorden: Misdrijf – Burgerrechtelijke vordering – Fout slachtoffer – Gevolg – Beoordeling.....	50
Cass. 27 november 2018 (P.18.0689.N) , www.juridat.be	50
Trefwoorden: Hoger beroep – Grievensformulier – Saisine appelrechter – “ <i>Voorlopig nihil</i> ” grieven mbt schuld – Gevolg	50
Cass. 27 november 2018 (P.18.0479.N) , www.juridat.be	51
Trefwoorden: Hoger beroep – Grievensformulier – Openbaar Ministerie – Aankruisen van rubriek “Voorschriften betreffende de rechtspleging” – Saisine appelrechter – Beoordeling schending Taalwet Gerechtszaken.....	51
Cass. 27 november 2018 (P.18.0801.N)	52
Trefwoorden: Hoger beroep – Grievensformulier – Openbaar Ministerie – Hoger beroep tegen opgelegde straf – Vraag om bevestiging beroepen vonnis ter rechtszitting – Geen afstand van hoger beroep.....	52
B. BEROEPEN TEGEN ARRESTEN VAN DE K.I.	52
Cass. 30 mei 2017 (P.16.1273.N), www.juridat.be	52
Trefwoorden: Strafvordering – Geschil inzake bevoegdheid - Draagwijdte - Betwisting over de bevoegdheid van het arbeidsauditoraat om de strafvordering in te stellen - Daden van belaging - Pesterijen op de werkvloer - Gevolg	52
Cass. 20 december 2017 (P.17.1192.F), www.juridat.be	53
Trefwoorden: Vreemdelingen - Asielaanvraag ingediend in een andere lidstaat - Maatregel van vrijheidsberoving om de overdracht naar de verantwoordelijke staat veilig te stellen - Dublin III-verordening.....	53
Cass. 20 december 2017 (P.17.1208.F), www.juridat.be	53
Trefwoorden: Vreemdelingen - Intrekking administratieve akte - Begrip - Gevolg - Intrekking van een maatregel van wederopsluiting	53
Cass. 20 december 2017 (P.17.1232.F), www.juridat.be	54
Trefwoorden: Vreemdelingen - Vrijheidsberoving - Vluchtgevaar - Duidelijkheid en voorzienbaarheid.....	54
Cass. 27 december 2017 (P.17.1244.F), www.juridat.be , met conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere	55

	Trefwoorden: Vreemdelingen - Asielaanvraag aan de grens - Vrijheidsberoving - Administratieve maatregel - Voorziening voor de raadkamer - Hoger beroep - Kamer van inbeschuldigingstelling - Motivering - Richtlijn 2013/33/EU 'onthaalrichtlijn' - Geïndividualiseerd onderzoek.....	55
Cass. 17 januari 2018 (P.18.0003.F), www.juridat.be		55
	Trefwoorden: Vreemdelingen - Vrijheidsberoving - Administratieve maatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Cassatieberoep - Vreemdeling inmiddels van het grondgebied verwijderd - Gevolg.....	55
Cass. 7 februari 2018 (P.18.0078.F), www.juridat.be		56
	Trefwoorden: 1. Vreemdelingen - Maatregel tot verwijdering van het grondgebied - Vrijheidsberovende maatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Voorwerp en omvang van het toezicht.....	56
	2. Richtlijn 2013/33/EU 'onthaalrichtlijn' - Dilatoire asielaanvraag - Inbewaringstelling ter voorbereiding van de verwijdering - Voorwaarden - Wettigheidstoezicht.....	56
Cass. 7 februari 2018 (P.18.0100.F), www.juridat.be , met conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere.....		56
	Trefwoorden: 1. Huiszoeking en opsporing ten huize - Voorafgaande schriftelijke toestemming – Begrip.....	56
	2. Huiszoeking in geval van ontdekking op heterdaad - Voorafgaande vaststelling van het op heterdaad ontdekt misdrijf.....	56
	3. Algemeen - Op heterdaad ontdekt misdrijf – Begrip.....	57
	4. Artikel 6bis, Drugswet - Vaststelling van overtredingen - Huiszoeking zonder huiszoekingsbevel - Voorwaarde.....	57
Cass. 24 april 2018 (P.18.00419.N), www.juridat.be		58
	Trefwoorden: 1. Voorlopige hechtenis – Inzage van het dossier – Stukken die zich nog niet in het dossier bevinden en waarover de onderzoeksrechter nog niet beschikt.....	58
	2. Recht van verdediging – Mogelijkheid van tegenspraak – Onderzoeksgerecht dat moet oordelen over de voorlopige hechtenis – Mededeling van de stukken van het dossier.....	58
Cass. 12 juni 2018 (P.18.0735.N), <i>T.Strafr.</i> 2018, afl. 5, 319.....		58
	Trefwoorden: Onmiddellijke aanhouding – Nog niet ten uitvoer gelegd – Verzoekschrift tot voorlopige invrijheidsstelling – Onontvankelijk.....	58
Cass. 11 juli 2018 (P.18.0735.N), www.juridat.be		59
	Trefwoorden: Europees aanhoudingsbevel – Veroordeling met uitstel – Herroeping uitstel.....	59
Cass. 4 december 2018 (P.18.0849.N), www.juridat.be		59
	Trefwoorden: Buitenvervolginstelling – Cassatie – Verwijzingsrechter – Rechtsplegingsvergoeding – Omvang – Criteria.....	59
Cass. 4 december 2018 (P.18.1184.N), www.juridat.be		60
	Trefwoorden: Voorlopige hechtenis – Wraking onderzoeksrechter – Gevolg – Prima facie-onderzoek van de regelmatigheid van de onderzoeksmaatregelen.....	60
C. ANDERE ARRESTEN VAN HET HOF VAN CASSATIE.....		61
Cass. 13 juni 2017 (P.17.0600.N), www.juridat.be		61
	Trefwoorden: Redenen van de vonnissen en arresten - Verweer aangevoerd in conclusie - Houding op de rechtszitting - Draagwijdte - Gevolg.....	61
Cass. 27 juni 2018 (P.18.0607.F), www.juridat.be		61
	Trefwoorden: 1. Strafzaken - Verstek - Verzet ongedaan verklaard - Wettige reden van verschoning aangevoerd - Begrip.....	61
	2. Strafzaken - Verstek - Verzet ongedaan verklaard - Inroepen van overmacht en wettige reden van verschoning - Afwijzing - Motivering.....	61
Cass. 6 november 2018 (P.18.0551.N).....		62
	Trefwoorden: 1. Vernietiging door Hof van Cassatie – Art. 435 Sv. – Verwijzing – Rechtsmacht rechter op verwijzing.....	62
	2. Rechter op verwijzing – Strafverzwaring – Eenstemmigheid – Bijkomende straf – Bijzondere verbeurdverklaring.....	62
	3. Witwasmisdrijf – Artikel 505, derde lid, (oud) Strafwetboek – Verbeurdverklaring – Voorwerp vs. uit misdrijf voortkomend vermogensvoordeel.....	62

Cass. 21 november 2018 (P.18.1175.F) , www.juridat.be	64
Trefwoorden: Wraking – Publicatie van rechter in tijdschrift – Geen wraking	64
2.5. GRONDWETTELIJK HOF	64
Grondwettelijk Hof 22 november 2018, www.const-court.be	64
Trefwoorden: Strafrechtspleging - Rechtsplegingsvergoeding verschuldigd aan de in verdenkinggestelde die een buitenvervolginstelling geniet ten laste van de burgerlijke partij - Hoger beroep ingesteld door uitsluitend de burgerlijke partij tegen een beschikking van de raadkamer tot buitenvervolginstelling die is gewezen op een strafvordering ingesteld door het openbaar ministerie - Uitsluiting	64
Grondwettelijk Hof 6 december 2018, www.const-court.be	65
Trefwoorden: Strafvordering - Bijzondere opsporingsmethoden en andere onderzoeksmethoden - Internetrecherche en telecomunicaties	65
Grondwettelijk Hof 6 december 2018, www.const-court.be	67
Trefwoorden: Strafrecht - Drugswet - Toepassingsvoorwaarden inzake opschorting, uitstel en probatie- 1. Beklaagde die voor een drugsmisdrif wordt vervolgd - 2. Beklaagde die andere misdrijven heeft gepleegd met het oog op zijn eigen drugsgebruik	67
2.6. RAAD VAN STATE	68
2.7. HOVEN VAN BEROEP	68
A. CORRECTIONELE KAMERS	68
Bergen 8 februari 2017, <i>JLMB</i> 2018, afl. 41, 1976-1980.....	68
Trefwoorden: Infraction - Peine – Confiscation spéciale – Tiers propriétaire – Tiers de bonne foi – Absence de mise à la cause en instance – Droit d’interjeter appel.	68
Luik 10 januari 2018, <i>JLMB</i> 2018, afl. 41, 1942-1949.	68
Trefwoorden: 1. Infractions diverses – Traitement dégradant – Élément moral – Faute intentionnelle – Baptême estudiantin.....	68
2. Infractions diverses – Traitement dégradant – Élément matériel – Baptême estudiantin – Ingestion d’eau – Caractère dégradant (non).....	68
3. Coups et blessures involontaires – Élément moral – Faute involontaire – Baptême estudiantin.	68
Gent 21 februari 2018, <i>RW</i> 2018-19, afl. 16, 637-638.....	69
Trefwoorden: Strafvordering – Conclusies – Conclusies die niet werden neergelegd of meegedeeld binnen de op de inleidingszitting bepaalde conclusietermijnen – Wering van de laattijdige conclusies van de burgerlijke partij en van de vrijwillig tussenkomende partij – Conclusies die betrekking hebben op de strafvordering	69
Bergen 13 maart 2018, <i>JLMB</i> 2018, afl. 41, 1950-1952.	69
Trefwoorden: Infractions diverses – Secret professionnel – Élément moral – Faute intentionnelle.....	69
Brussel 20 maart 2018, <i>RDP</i> 2018, afl. 10/11, 1098-1103.	70
Trefwoorden: Traite des êtres humains – exploitation économique – lien entre le travail dans des conditions illicites et la traite des êtres humains à des ins de travail ou de services dans des conditions contraires à la dignité humaine – absence d’assimilation	70
Luik 6 september 2018, <i>JLMB</i> 2018, afl. 41, 1951-1953.	70
Trefwoorden: Rébellion – Bagarre générale – Participation punissable – Imputabilité des faits	70
B. KAMER VAN INBESCHULDIGINGSTELLING.....	71
KI Gent 16 mei 2017, <i>T.Strafr.</i> 2018, afl. 5, 321-322.....	71
Trefwoorden: Artikel 108 Tarief in Strafzaken – Aanvullende consignatie bepaald door onderzoeksrechter – Hoger beroep – Artikel 135 Sv. beheerst het hoger beroep – Hoger beroep ingesteld volgens de bepalingen in artikelen 203-204 Sv. is niet ontvankelijk.....	71
KI Antwerpen 7 juli 2017, <i>NC</i> 2018, afl. 5, 503-505.	71
Trefwoorden: Art. 88quater, §1-3 Sv. – Ontsleutelplicht – Non-incriminatiebeginsel – Schending art. 6 EVRM.....	71
KI Gent 23 november 2017, <i>T.Strafr.</i> 2018, afl. 5, 323-325.	71
Trefwoorden: Artikel 5bis VT Sv. – Verklaring benadeelde persoon – Artikel 135, § 1 Wetboek van Strafvordering – Hoger beroep door benadeelde persoon tegen beschikking tot buitenvervolginstelling raadkamer	71

KI Antwerpen 21 december 2017, <i>NC</i> 2018, afl. 5, 505-509.....	72
Trefwoorden: Art. 88quater, §1-3 Sv. – Ontsluutplicht – Non-incriminatiebeginsel – Geen schending art. 6 EVRM	72
KI Gent 8 februari 2018, <i>NC</i> 2018, afl. 5, 509-511.	72
Trefwoorden: Art. 88quater, §1-3 Sv. – Ontsluutplicht – Non-incriminatiebeginsel – Geen schending art. 6 EVRM	72
KI Antwerpen 28 juni 2018, <i>NC</i> 2018, afl. 5, 511-515.	72
Trefwoorden: Art. 88quater, §1-3 Sv. – Ontsluutplicht – Non-incriminatiebeginsel – Geen schending art. 6 EVRM	72
C. BURGERLIJKE KAMERS EN KORTGEDING.....	73
2.8. RECHTBANKEN VAN EERSTE AANLEG	73
A. CORRECTIONELE KAMERS	73
Corr. Antwerpen (afd. Antwerpen) 13 juli 2018, <i>NC</i> 2018, afl. 5, 519-521.	73
Trefwoorden: Art. 88quater, §1-3 Sv. – Ontsluutplicht – Non-incriminatiebeginsel – Geen schending art. 6 EVRM	73
Corr. Brussel (afd. Brussel) 31 juli 2018, <i>JLMB</i> 2018, afl. 41, 1978-1980.	73
Trefwoorden: Opposition – Précarité sociale – Absence de fuite – Volonté de se soustraire à la justice (non) – Excuse légitime – Opposition avenue.....	73
Corr. Brussel (afd. Brussel) 30 augustus 2018, <i>JLMB</i> 2018, afl. 41, 1920-1983.....	73
Trefwoorden: Opposition – Prévenu étranger – Absence de traduction de la citation – Ordre de quitter le territoire – Volonté de ne pas comparaître (non) – Excuse légitime – Opposition avenue.....	73
Corr. Brussel (afd. Brussel) 16 oktober 2018, <i>JLMB</i> 2018, afl. 41, 1953-1954.....	74
Trefwoorden: Infraction - Peine – Finalités.....	74
Corr. Luik (afd. Luik) 25 oktober 2018, <i>JLMB</i> 2018, afl. 41, 1955-1959.....	74
Trefwoorden: 1. Infraction - Causes de justification et d’excuse – Trouble mental – Condition – Abolition (oui) – Altération grave (non) – Responsabilité pénale.....	74
2. Défense sociale – Internement – Dangersité.....	74
3. Défense sociale – Internement – Conditions – Trouble mental (oui) – Dangersité (non) – Pas d’internement – Pas d’emprisonnement.....	74
B. RAADKAMER.....	75
C. BURGERLIJKE KAMERS EN VOORZITTER IN KORTGEDING	75
2.9. HOVEN VAN ASSISEN	75
2.10. BUITENLANDSE RECHTSpraak	75
<u>3. RECHTSLEER .....</u>	<u>75</u>
3.1. OVERZICHTEN VAN RECHTSLEER	75
3.2. BOEKEN.....	75
A. NIEUWE BOEKEN I.V.M. STRAFRECHT EN STRAFPROCESRECHT	75
B. NIEUWE BOEKEN I.V.M. STRAFRECHT EN STRAFPROCESRECHT IN DE BIBLIOTHEEK	76
3.3. BIJDAGEN IN BOEKEN OF TIJDSCHRIFTEN (INCLUSIEF NOTEN).....	76
A. BIJDAGEN I.V.M. INTERNATIONAAL EN EUROPEES STRAFRECHT EN STRAFPROCESRECHT	76
B. BIJDAGEN I.V.M. ALGEMEEN STRAFRECHT	76
C. BIJDAGEN I.V.M. BIJZONDER STRAFRECHT.....	77
D. BIJDAGEN I.V.M. STRAFPROCESRECHT	77
E. GEMENGDE OF ANDERE BIJDAGEN	78
F. STRAFRECHT IN HET BUITENLAND.....	78
3.4. BELANGRIJKE EVOLUTIES IN ANDERE RECHTSTAKKEN OF BELANGRIJKE ARTIKELEN OVER HET RECHT	79
3.5. VARIA	79

1. Wetgeving

1.1. Belgische regelgeving

Koninklijk besluit van 17 oktober 2018 tot uitvoering van artikel 90quater, § 3, eerste en tweede lid van het Wetboek van strafvordering, *BS* 19 november 2018.

Toelichting: Politiediensten mogen niet autonoom beslissen om over te gaan tot infiltratie op het internet. De politiediensten moet aan bepaalde voorwaarden voldoen en gemachtigd worden door de Procureur des Konings

Koninklijk besluit tot uitvoering van artikel 46sexies, §1, tweede lid van het Wetboek van strafvordering, *BS* 19 november 2018.

Toelichting: De leden van de politiediensten bedoeld in artikel 46sexies, § 1, tweede lid van het Wetboek van Strafvordering, die door de procureur des Konings worden gemachtigd om op het internet, desgevallend onder een fictieve identiteit, contact te onderhouden met een of meerdere personen waarvan er ernstige aanwijzingen zijn dat zij strafbare feiten die een correctionele hoofdgevangenisstraf van een jaar of een zwaardere straf tot gevolg kunnen hebben, plegen of zouden plegen, moeten:

- hetzij lid zijn van een gerechtelijke onderzoeksdienst van de federale politie binnen de algemene directie gerechtelijke politie of van een lokale researchedienst van de lokale politie en houder zijn van luik 1 van het brevet van functionele opleiding gerechtelijke politie, zijnde het recherchebrevet;
- hetzij lid zijn van de directie van de speciale eenheden van de federale politie;

Bovendien, moeten ze:

- aangewezen zijn door de korpschef voor wat de lokale politie betreft of door de directeur-generaal gerechtelijke politie of zijn afgevaardigde voor wat de federale politie betreft en;
- geslaagd zijn voor hetzij de interne opleiding om de bijzondere opsporingsmethode van de infiltratie te mogen uitvoeren voor de leden van de directie van de speciale eenheden van de federale politie, hetzij de interne opleiding van de geïntegreerde politie over de wettelijke, theoretische en praktische, psychologische en technische aspecten die het mogelijk maken de maatregel bedoeld in artikel 46sexies, § 1 van het Wetboek van Strafvordering uit te voeren. Deze opleidingen moeten de aspecten inzake gegevensbescherming omvatten.

Koninklijk besluit tot uitvoering van artikel 495, derde lid van het Gerechtelijk Wetboek, *BS* 28 november 2018.

Toelichting: Dit KB strekt ertoe uitvoering te geven aan artikel 495, lid 3 van het Gerechtelijk Wetboek.

Artikel 495, lid 3 van het Gerechtelijk Wetboek bepaalt dat de Orde van Vlaamse Balies en de Ordre des barreaux francophones et germanophone een permanentiedienst, zoals omschreven in de artikelen 2bis, § 2, en 24bis/1 van de wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis, organiseren op een wijze die het mogelijk maakt om op een zo snel

mogelijke manier een advocaat te contacteren, gebruik makend van de moderne communicatiemiddelen.

Overeenkomstig artikel 495, derde lid van het Gerechtelijk Wetboek wordt voorzien in een jaarlijkse toelage ten laste van het algemeen budget van de uitgaven van sectie 12 voor de exploitatiekosten ter uitvoering van de opdracht, waarbij de Koning de verdere uitvoeringsmogelijkheden zal van bepalen. Onderhavig koninklijk besluit beoogt uitvoering te geven aan voornoemde bepaling.

1.2. Europese regelgeving

Verordening 2018/1727 van 14 november 2018 van het Europees Parlement en de Raad betreffende het Agentschap van de Europese Unie voor justitiële samenwerking in strafzaken (Eurojust), en tot vervanging en intrekking van Besluit 2002/187/JBZ van de Raad, *Pb.L.* 21 november 2018.

Toelichting: Eurojust ondersteunt en versterkt de coördinatie en de samenwerking tussen de nationale autoriteiten die belast zijn met het onderzoek en de vervolging van ernstige criminaliteit waarvoor Eurojust overeenkomstig artikel 3, leden 1 en 3, bevoegd is en die twee of meer lidstaten schaadt of vervolging op gemeenschappelijke basis vereist, op basis van de door de autoriteiten van de lidstaten, door Europol, door het EOM en door OLAF uitgevoerde operaties en verstrekte informatie.

Verordening 2018/1862 van 28 november 2018 van het Europees Parlement en de Raad betreffende de instelling, de werking en het gebruik van het Schengeninformatiesysteem (SIS) op het gebied van politieke en justitiële samenwerking in strafzaken, tot wijziging en intrekking van Besluit 2007/533/JBZ van de Raad en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 1986/2006 van het Europees Parlement en de Raad en Besluit 2010/261/EU van de Commissie, *Pb.L.* 7 december 2018.

Toelichting: Het Schengeninformatiesysteem (SIS) is een essentieel instrument voor de toepassing van de bepalingen van het Schengenacquis zoals dat is opgenomen in het kader van de Europese Unie. SIS is een van de belangrijkste compenserende maatregelen die bijdragen tot de handhaving van een hoog niveau van veiligheid in de ruimte van vrijheid, veiligheid en recht in de Unie, door ondersteuning te bieden bij de operationele samenwerking tussen nationale bevoegde autoriteiten, met name grenswachters, de politie, douaneautoriteiten, immigratieautoriteiten en autoriteiten die verantwoordelijk zijn voor het voorkomen, opsporen, onderzoeken of vervolgen van strafbare feiten of tenuitvoerleggen van strafrechtelijke sancties.

Verordening 2018/1805 van 14 november 2018 van het Europees Parlement en de Raad inzake de wederzijdse erkenning van bevroingsbevelen en confiscatiebevelen, *Pb.L.* 28 november 2018.

Toelichting: De justitiële samenwerking in strafzaken in de Unie berust op het beginsel van wederzijdse erkenning van rechterlijke uitspraken en beslissingen, dat sinds de Europese Raad van Tampere van 15 en 16 oktober 1999 algemeen beschouwd wordt als een hoeksteen van de justitiële samenwerking in strafzaken in de Unie.

De bevrozing en de confiscatie van hulpmiddelen en opbrengsten van misdrijven behoren tot de meest doeltreffende methoden om criminaliteit te bestrijden. De Unie streeft naar een meer doeltreffende opsporing, confiscatie en herbesteding van criminele vermogensbestanddelen, in overeenstemming met het “Programma van Stockholm – Een open en veilig Europa ten dienste en ter bescherming van de burger”.

Aangezien criminaliteit vaak grensoverschrijdend van aard is, is een effectieve grensoverschrijdende samenwerking essentieel voor het bevrozen en confisqueren van de hulpmiddelen en opbrengsten van misdrijven.

Het huidige rechtskader van de Unie inzake de wederzijdse erkenning van bevroingsbevelen en confiscatiebevelen bestaat uit de Kaderbesluiten 2003/577/JBZ en 2006/783/JBZ van de Raad.

De verslagen van de Commissie over de tenuitvoerlegging van de Kaderbesluiten 2003/577/JBZ en 2006/783/JBZ tonen aan dat de bestaande regelingen voor de wederzijdse erkenning van bevroingsbevelen en confiscatiebevelen niet geheel effectief zijn. Die kaderbesluiten worden niet uniform uitgevoerd en toegepast in de lidstaten, waardoor de wederzijdse erkenning onvoldoende is en de grensoverschrijdende samenwerking niet optimaal is geweest.

Het juridisch kader van de Unie inzake de wederzijdse erkenning van bevroingsbevelen en confiscatiebevelen loopt achter op de recente wetgevingsontwikkelingen op Unie- en nationaal niveau. Met name in Richtlijn 2014/42/EU van het Europees Parlement en de Raad zijn gemeenschappelijke minimumregels vastgesteld voor de bevrozing en de confiscatie van voorwerpen. Die minimumregels betreffen de confiscatie van hulpmiddelen en opbrengsten van misdrijven, ook in geval van ziekte of vlucht van de verdachte of beklagde, wanneer reeds een strafprocedure met betrekking tot een strafbaar feit is ingesteld, ruimere confiscatie, en confiscatie bij een derde. Die minimumregels hebben tevens betrekking op de bevrozing van voorwerpen met het oog op eventuele latere confiscatie. De soorten bevrozing- en confiscatiebevelen die vallen onder die richtlijn, dienen ook onder het juridisch kader inzake wederzijdse erkenning te vallen.

Toen zij Richtlijn 2014/42/EU aannamen, maakten het Europees Parlement en de Raad in een verklaring duidelijk dat een doeltreffend systeem voor bevrozing en confiscatie in de Unie intrinsiek samenhangt met een goed functionerende wederzijdse erkenning van bevroingsbevelen en confiscatiebevelen. Gezien de behoefte aan een alomvattend systeem voor de bevrozing en de confiscatie van de hulpmiddelen en opbrengsten van misdrijven in de Unie, verzochten het Europees Parlement en de Raad de Commissie een wetgevingsvoorstel in te dienen betreffende de wederzijdse erkenning van bevroingsbevelen en confiscatiebevelen.

In haar mededeling van 28 april 2015 over de “Europese veiligheidsagenda” stelde de Commissie dat justitiële samenwerking in strafzaken afhangt van doeltreffende grensoverschrijdende instrumenten en dat wederzijdse erkenning van rechterlijke

uitspraken en beslissingen een kernelement van het veiligheidskader is. De Commissie herinnerde ook aan de noodzaak om de wederzijdse erkenning van bevroezingsbevelen en confiscatiebevelen te verbeteren.

In haar mededeling van 2 februari 2016 over een “actieplan ter versterking van de strijd tegen terrorismefinanciering” wees de Commissie erop dat het van belang is om de vermogensbestanddelen af te nemen van criminelen die terrorisme financieren. Om de georganiseerde criminaliteit waarmee terrorisme wordt gefinancierd te fnuiken, is het volgens de Commissie in haar mededeling van wezenlijk belang om de betrokken criminelen de opbrengsten van hun criminele activiteiten te ontnemen. Daarom dient er volgens de Commissie in haar mededeling in de hele Unie voor te worden gezorgd dat alle soorten bevroezingsbevelen en confiscatiebevelen optimaal ten uitvoer worden gelegd door toepassing van het beginsel van wederzijdse erkenning.

Voor een doeltreffende wederzijdse erkenning van bevroezingsbevelen en confiscatiebevelen moeten de regels inzake erkenning en tenuitvoerlegging van dergelijke bevelen worden vastgesteld in een juridisch bindende en rechtstreeks toepasselijke handeling van de Unie.

De wederzijdse erkenning en tenuitvoerlegging van bevroezingsbevelen en confiscatiebevelen moet worden vergemakkelijkt door de lidstaten te verplichten een door een andere lidstaat in het kader van een procedure in strafzaken uitgevaardigd bevroezingsbevel of confiscatiebevel zonder verdere formaliteiten op hun grondgebied te erkennen en ten uitvoer te leggen.

Richtlijn 2018/1673 van 23 oktober 2018 van het Europees Parlement en de Raad inzake de strafrechtelijke bestrijding van het witwassen van geld, *Pb.L.* 12 november 2018.

Toelichting: Deze nieuwe Europese richtlijn legt minimumvoorschriften vast voor de definitie van ‘strafbare feiten’ (delicten) en ‘sancties’ op het vlak van het witwassen van geld. De lidstaten moeten uiterlijk op 3 december 2020 aan de nieuwe richtlijn voldoen.

De richtlijn geeft een definitie van een ‘criminele activiteit’, die een basisdelict vormt voor het witwassen van geld. De richtlijn bevat een lange lijst van categorieën waarin strafbare feiten als ‘criminele activiteit’ worden aangemerkt.

De nieuwe richtlijn stelt vast welke delicten in de lidstaten als witwasdelicten moeten worden beschouwd.

Tot slot verplicht de nieuwe richtlijn de lidstaten ook om bepaalde soorten witwasactiviteiten strafbaar te stellen wanneer die worden verricht door de pleger van de criminele activiteit waarmee het voorwerp is verkregen (‘self-laundering’). De verplichting tot strafbaarstelling van ‘self-laundering’ is beperkt tot omzetting of overdracht en verhelen of verhullen van voorwerpen en niet van toepassing op enkel bezit of gebruik.

Europa verplicht de lidstaten tot het strafbaar stellen van medeplichtigheid aan, uitlokking van en poging tot het plegen van witwasdelicten.

De lidstaten moeten ervoor zorgen dat rechtspersonen aansprakelijk kunnen worden gesteld voor alle in artikel 3, lid 1 en lid 5 en artikel 4 van de nieuwe richtlijn genoemde strafbare feiten die in hun voordeel zijn gepleegd door personen die individueel of als lid van een orgaan van de rechtspersoon optreden en die in de rechtspersoon een leidende functie bekleden op basis van een bevoegdheid om de rechtspersoon te vertegenwoordigen: namens de rechtspersoon beslissingen te nemen, of binnen de rechtspersoon controle uit te oefenen.

De richtlijn trad in werking op 2 december 2018.

1.3. Overzichten van wetgeving

- SCALIA, D., ALIE, M., HEBERT-DOLBEC, M.-L., “Chronique de droit international pénal (2/2018)”, *RDP* 2018, afl. 12, 1240-1261.

1.4. Belangrijke wetsontwerpen en –voorstellen

Wetsvoorstel tot wijziging van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen, wat betreft de illegale binnenkomst en het illegaal verblijf, *Parl. St. Kamer* 2018-19, 3398/001.

Toelichting: Dit wetsvoorstel regelt de bestraffing van de illegale binnenkomst en het illegaal verblijf op het Belgisch grondgebied. Hierbij wordt rekening gehouden met de Europese Terugkeerrichtlijn en de rechtspraak van het Hof van Cassatie en het Hof van Justitie.

De onderdaan van een derde land die het Rijk illegaal binnenkomt of er illegaal verblijft, wordt gestraft met een geldboete van zesentwintig euro tot tweehonderd euro. Bij vervolging op deze enkele grond, wordt de onderdaan van een derde land, op wie reeds de nodige maatregelen om het terugkeerbesluit uit te voeren zijn toegepast en die, zonder geldige reden om niet terug te keren, zijn illegaal verblijf op het grondgebied alsnog voortzet, gestraft met een gevangenisstraf van acht dagen tot drie maanden en een geldboete van zesentwintig euro tot tweehonderd euro, of met een van deze straffen alleen. Ook bij samenloop met andere misdrijven, wordt de onderdaan van een derde land gestraft met een gevangenisstraf van acht dagen tot drie maanden en een geldboete van zesentwintig euro tot tweehonderd euro, of met een van deze straffen alleen.

De vreemdeling die verplicht werd bepaalde plaatsen te verlaten, ervan verwijderd te blijven of in een bepaalde plaats te verblijven, en die zich zonder geldige reden aan deze verplichting onttrekt, wordt gestraft met een gevangenisstraf van acht dagen tot drie maanden en met een geldboete van zesentwintig euro tot tweehonderd euro, of met een van die straffen alleen.

Het voorstel regelt eveneens de gevallen van herhaling van deze misdrijven.

Wetsontwerp betreffende de gerechtskosten in strafzaken en gelijkgestelde kosten, *Parl. St. Kamer* 2018-19, 3412/001.

Toelichting: Het voorliggende wetsontwerp beoogt de materie van de gerechtskosten in strafzaken volledig te hervormen, zonder evenwel te raken aan de gerechtskosten in burgerlijke zaken, handelszaken, sociale zaken en andere, voor zover die niet worden gelijkgesteld met die in strafzaken.

Het is wenselijk als nieuwe basistekst een autonome wet te verkiezen, die alle aspecten van de gerechtskosten in strafzaken regelt, die aan de wet zijn voorbehouden, zonder te raken aan wat is voorbehouden aan de uitvoerende macht.

Een kernpunt is het in overeenstemming brengen van de wetgeving met de sinds 2003 reeds geldende wet over de rijkscomptabiliteit. In essentie, om evidente redenen van fraudepreventie, voorziet deze in een duidelijke scheiding tussen de behoefte, de levering en de controle- en de betaalfunctie.

Het tweede kernpunt is efficiëntie. Door centralisatie wordt specialisatie en een betere taak- en rolverdeling georganiseerd. De oude beroepsprocedure wordt vervangen door een administratieve beroepsprocedure, die sneller dan de vorige Commissie gerechtskosten tot resultaten kan komen. Grotere klantvriendelijkheid komt er omdat elke prestatieverlener slechts 1 aanspreekpunt per arrondissement meer zal hebben (ipv in elke rechtbank).

Deze principes zijn uitgewerkt in een ontwerp met de volgende structuur:

Hoofdstuk 2 bestaat uit een belangrijk artikel met definities, en een artikel dat omschrijft wat er onder “gerechtskosten in strafzaken” wordt verstaan.

Hoofdstuk 3 beschrijft de organisatie van de nieuwe diensten die zich zullen bezighouden met de gerechtskosten in strafzaken: hun samenstelling, taken, werking en territoriale bevoegdheid.

Hoofdstuk 4 beschrijft de onderdelen van de concrete procedure die moet worden gevolgd bij het maken en betalen van gerechtskosten.

Het laatste hoofdstuk bestaat uit wijzigings- en opheffingsbepalingen om de bestaande regeling af te schaffen, de nodige overgangsbepalingen, en de bepaling die de inwerkingtreding regelt.

Waar dit mogelijk en nuttig is, wordt het verder preciseren van sommige bepalingen en het vastleggen van modelformulieren gedelegeerd aan de Koning.

2. Rechtspraak

2.1. Overzichten van rechtspraak

- DE NAUW, A., BOSLY, H.D., COLETTE-BASECQZ, N., DELHAISE, E., MANDOUX, P., NEDERLANDT, O., VANDERMEERSCH, D., “Chronique semestrielle de jurisprudence”, *RD* 2018, afl. 12, 1121-1239.

2.2. Europees Hof voor de rechten van de mens

EHRM 7 juni 2018, Toubache t. Frankrijk, www.hudoc.echr.coe.int

Hyperlink: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-183374>

Trefwoorden: Art. 2 EVRM – Gebruik van een dienstwapen door de politie met de dood tot gevolg – Feiten moeten ernstig genoeg zijn

Samenvatting: Tijdens een achtervolging na inbraken is het gebruik van een dienstwapen met de dood voor gevolg geen voldoende ernstig feit om onder de exceptie van art. 2, 2° b EVRM te vallen, zelfs niet na redelijk hevig verzet vanwege de daders.

EHRM 23 oktober 2018, Guerni t. België, www.hudoc.echr.coe.int

Hyperlink: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-187238>

Trefwoorden: Recht op een eerlijk proces – Gebruik van een undercover-agent – Rechten van de verdediging – Recht op (doen) ondervragen van getuigen à charge – Informant en undercover-agent – Weigering – Overbodig om te waarheid te achterhalen

Samenvatting:

No violation of Article 6 § 1 of the European Convention on Human Rights as regards the use of the undercover investigative method;

No violation of Article 6 §§ 1 and 3 (d) (right to question witnesses) owing to the applicant's inability to examine the informer or the undercover agent or to have them examined.

The case concerned criminal proceedings under which Mr Guerni had been convicted of drug trafficking. In the framework of their investigations, the police had been authorised to call on the services of an informer and an undercover agent posing as a purchaser.

The Court found in particular that despite the absence of a legal framework, the trial courts' review of the lawfulness of the uncover operation had provided a proper safeguard and that there was nothing to suggest that Mr Guerni's rights of the defence had been violated. The courts had concluded, on the basis of reliable evidence on file – including Mr Guerni's statements and concurring statements from other defendants – that the intention of importing a consignment of drugs had pre-dated the involvement of the informer and the undercover agent and that the latter had not exerted any pressure. The Court also held that the domestic courts' refusal to examine the informer and the undercover agent on the grounds that such questioning was unnecessary for establishing the truth had been properly grounded. It therefore detected no arbitrariness and considered that the defence had benefited from sufficient procedural safeguards to ensure the overall fairness of the proceedings

EHRM 9 november 2018, Beuze t. België, www.hudoc.echr.coe.int

Hyperlink: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-187802>

Trefwoorden: Recht op toegang tot een raadsman- algemeen recht op verhoorbijstand-toetsingskader

Samenvatting: Artikel 6 EVRM. Geklaagd wordt dat het recht op toegang tot een raadsman door de Belgische autoriteiten is ingeperkt.

Na zijn overlevering vanuit Frankrijk in 2007 is klager die verdacht wordt van moord ondervraagd zonder (de mogelijkheid tot) raadpleging van een raadsman voorafgaand aan de verhoren. Ook is het recht op bijstand van een raadsman tijdens de verhoren niet gewaarborgd. In overeenstemming met het toepasselijke recht in België in die tijd mocht klager pas een raadsman raadplegen nadat de onderzoeksrechter de beslissing had genomen om hem in voorlopige hechtenis te houden. Ook in de loop van het daaropvolgende gerechtelijke onderzoek was er geen raadsman bij de verhoren of andere

opsporingshandelingen aanwezig. Daarnaast is hij tijdens politieverhoren niet geweest op zijn zwijgrecht en zijn recht zichzelf niet te belasten.

Het EHRM zet een aantal algemene uitgangspunten uiteen, hierbij ook refererend aan eerdere zaken van het Hof zoals Salduz en Ibrahim e.a.. Het Hof gaat hierbij ook dieper in op de strekking en inhoud van het recht op toegang tot een raadsman.

Ten aanzien van specifiek het recht op verhoorbijstand overweegt het EHRM dat het Hof reeds in een aantal zaken heeft vastgesteld dat een verdachte het recht heeft dat zijn raadsman fysiek aanwezig is tijdens de eerste politieverhoren en telkens wanneer hij daarna wordt ondervraagd tijdens het voorbereidend onderzoek. Een dergelijke fysieke aanwezigheid moet de raadsman in staat stellen om hulp te bieden die doeltreffend en praktisch is in plaats van louter abstract en dient als waarborg dat de verdedigingsrechten van de verhoorde verdachte niet worden geschaad (§ 134).

Het EHRM zet vervolgens verder uiteen op welke wijze een schending van het recht op toegang tot een raadsman moet worden beoordeeld. Eerst moet vastgesteld worden of er dwingende redenen zijn om het recht op toegang tot een raadsman te beperken. Zijn deze er niet dan moet worden onderzocht of de procedure in het geheel eerlijk is verlopen. Het Hof overweegt daarbij dat het ontbreken van dwingende redenen voor beperking van de toegang tot een raadsman niet automatisch betekent dat de procedure “unfair” is, zij het dat op de lidstaat een hele zware motiveringsplicht rust (§145). Deze toets geldt dus ook als er sprake is van een wettelijke en algemene beperking op het recht tot toegang tot een raadsman zoals in de Salduz zaken. Het EHRM geeft vervolgens onder verwijzing naar de zaken Ibrahim e.a. en Simeonovi een niet-uitputtende lijst van factoren die bij de beoordeling van de vraag of er sprake is van een eerlijk proces kunnen worden betrokken (§150).

Het EHRM concludeert uiteindelijk op grond van een combinatie van verschillende factoren dat het recht op toegang tot een raadsman in de zaak Beuze is geschonden en de procedure als geheel niet eerlijk is geweest.

Met noot: GERARD, P., LAMON, H., “Recht op bijstand advocaat in strafzaken is een mensenrecht”, *Juristenkrant* 2018, afl. 378, 1.

2.3. Hof van Justitie

Hof van Justitie 13 november 2018, www.eur-lex.europa.eu

Hyperlink: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/HTML/?uri=CELEX:62017CJ0247&qid=1545298825862&from=NL>

Trefwoorden: Prejudiciële verwijzing – Burgerschap van de Europese Unie – Artikelen 18 en 21 VWEU – Door een derde land aan een lidstaat gericht verzoek tot uitlevering van een Unieburger die onderdaan is van een andere lidstaat en die in eerstgenoemde lidstaat zijn recht van vrij verkeer heeft uitgeoefend – Verzoek dat is ingediend met het oog op de tenuitvoerlegging van een vrijheidsstraf en niet met het oog op strafvervolgning – Uitleveringsverbod dat alleen geldt voor eigen staatsburgers – Beperking van het vrije verkeer – Rechtvaardiging op grond van de voorkoming van straffeloosheid – Evenredigheid

Samenvatting:

Het Hof werd verzocht om een prejudiciële beslissing over de volgende vragen:

„1) Moeten nationale bepalingen betreffende uitlevering wegens een strafbaar feit, vanuit het oogpunt van het recht van vrij verkeer van onderdanen van een andere lidstaat, op dezelfde wijze worden beoordeeld, ongeacht of een derde staat op basis van een uitleveringsovereenkomst verzoekt om uitlevering met het oog op de tenuitvoerlegging van een gevangenisstraf dan wel met het oog op strafvervolging, zoals het geval was in de zaak die heeft geleid tot het arrest van 6 september 2016, Petruhhin (C- 182/15, EU:C:2016:630)? Is het van belang dat de persoon om wiens uitlevering wordt verzocht, niet alleen burger van de Unie is, maar ook onderdaan van de staat die het uitleveringsverzoek heeft ingediend?

2) Plaatst een nationale wettelijke regeling volgens welke alleen eigen onderdanen niet met het oog op strafteuitlevering buiten de Unie worden uitgeleverd, onderdanen van een andere lidstaat op ongerechtvaardigde wijze in een minder gunstige positie? Moeten Unierechtelijke mechanismen waarmee een op zichzelf legitieme doelstelling met minder ingrijpende middelen kan worden bereikt, ook worden toegepast wanneer het gaat om de tenuitvoerlegging van een straf? Hoe moet op een uitleveringsverzoek worden gereageerd wanneer de andere lidstaat door toepassing van dergelijke mechanismen van het verzoek in kennis wordt gesteld, maar deze lidstaat, bijvoorbeeld wegens juridische belemmeringen, geen actie onderneemt ten aanzien van zijn onderdaan?”

Het Hof zegt voor recht: De artikelen 18 en 21 VWEU moeten aldus worden uitgelegd dat wanneer een derde land verzoekt om de uitlevering van een burger van de Europese Unie die zijn recht van vrij verkeer heeft uitgeoefend, en dit verzoek niet wordt ingediend met het oog op strafvervolging maar met het oog op de tenuitvoerlegging van een vrijheidsstraf, de aangezochte lidstaat waarvan het nationale recht zich verzet tegen de uitlevering van eigen onderdanen aan landen buiten de Unie met het oog op de tenuitvoerlegging van een straf en voorziet in de mogelijkheid dat een dergelijke in het buitenland opgelegde straf ten uitvoer wordt gelegd op zijn grondgebied, gehouden is te waarborgen dat die Unieburger, wat uitlevering betreft, op dezelfde wijze wordt behandeld als de eigen onderdanen van de betrokken lidstaat indien hij permanent op het grondgebied van deze lidstaat verblijft.

Hof van Justitie 6 december 2018, www.eur-lex.europa.eu

Hyperlink: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/HTML/?uri=CELEX:62018CJ0551&qid=1545298825862&from=NL>

Trefwoorden: Prejudiciële verwijzing – Prejudiciële spoedprocedure – Politieke en justitiële samenwerking in strafzaken – Kaderbesluit 2002/584/JBZ – Europees aanhoudingsbevel en procedures van overlevering tussen de lidstaten – Europees aanhoudingsbevel dat is uitgevaardigd met het oog op de uitvoering van een vrijheidsstraf – Inhoud en vorm – Artikel 8, lid 1, onder f) – Geen vermelding van de bijkomende straf – Geldigheid – Consequenties – Gevolgen voor de detentie

Samenvatting:

Het Hof van Cassatie heeft de behandeling van de zaak geschorst en het Hof de volgende prejudiciële vragen gesteld:

„1) Moet artikel [8, lid 1, onder f), van kaderbesluit 2002/584] zo worden uitgelegd dat het volstaat dat een uitvaardigende rechterlijke autoriteit in het Europees aanhoudingsbevel enkel melding maakt van de opgelegde uitvoerbare vrijheidsstraf en dus niet van de voor hetzelfde feit en bij dezelfde rechterlijke beslissing opgelegde bijkomende straf, zoals de TBS, die slechts tot effectieve vrijheidsbeneming zal aanleiding geven na de uitvoering van de eerstbedoelde vrijheidsstraf en slechts na een uitdrukkelijke beslissing daartoe van de strafuitvoeringsrechtbank?

2) Zo vraag 1 bevestigend wordt beantwoord, [moet artikel 8, lid 1, onder f), van kaderbesluit 2002/584 dan aldus] worden uitgelegd dat de overlevering door de lidstaat van de uitvoerende rechterlijke overheid op grond van een Europees aanhoudingsbevel dat enkel melding maakt van de opgelegde uitvoerbare vrijheidsstraf en dus niet van de opgelegde bijkomende straf van de TBS welke voor hetzelfde feit en bij dezelfde rechterlijke beslissing werd opgelegd, tot gevolg heeft dat in de lidstaat van de uitvaardigende rechterlijke overheid tot effectieve vrijheidsbeneming ter uitvoering van die bijkomende straf kan worden overgegaan?

3) Zo vraag 1 ontkennend wordt beantwoord, [moet artikel 8, lid 1, onder f), van kaderbesluit 2002/584 dan aldus] worden uitgelegd dat het niet-vermelden van de opgelegde bijkomende vrijheidsstraf van TBS door de uitvaardigende rechterlijke overheid in het Europees aanhoudingsbevel tot gevolg heeft dat de opgelegde bijkomende straf, waarvan mag worden aangenomen dat de uitvoerende rechterlijke overheid er geen kennis van heeft, niet tot effectieve vrijheidsbeneming in de uitvaardigende lidstaat kan aanleiding geven?”

Het Hof zegt voor recht:

Artikel 8, lid 1, onder f), van kaderbesluit 2002/584/JBZ van de Raad van 13 juni 2002 betreffende het Europees aanhoudingsbevel en de procedures van overlevering tussen de lidstaten, zoals gewijzigd bij kaderbesluit 2009/299/JBZ van de Raad van 26 februari 2009, moet aldus worden uitgelegd dat het niet-vermelden, in het Europees aanhoudingsbevel op grondslag waarvan de overlevering van de betrokkene heeft plaatsgevonden, van de bijkomende straf van terbeschikkingstelling waartoe deze persoon is veroordeeld wegens hetzelfde strafbare feit en bij dezelfde rechterlijke uitspraak als die inzake de tot vrijheidsbeneming strekkende hoofdstraf, zich er in omstandigheden als die van het hoofdgeding niet tegen verzet dat de uitvoering van deze bijkomende straf, bij het verstrijken van de hoofdstraf en nadat de voor de strafuitvoering bevoegde nationale rechterlijke instantie een formele beslissing daartoe heeft gegeven, tot vrijheidsbeneming leidt.

Hyperlink: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/HTML/?uri=CELEX:62017CJ0514&qid=1545298825862&from=NL>

Trefwoorden: Prejudiciële verwijzing – Justitiële samenwerking in strafzaken – Kaderbesluit 2002/584/JBZ – Europees aanhoudingsbevel – Artikel 4, punt 6 – Grond tot facultatieve weigering van de tenuitvoerlegging van het Europees aanhoudingsbevel – Aan de veroordeling tot een vrijheidsstraf in de uitvaardigende lidstaat ten grondslag liggend strafbaar feit dat in de uitvoerende lidstaat slechts wordt bestraft met een geldboete

Samenvatting: De cour d’appel de Liège heeft de behandeling van de zaak geschorst en het Hof verzocht om een prejudiciële beslissing over de volgende vraag:

„Kan artikel 4, punt 6, van kaderbesluit 2002/584 aldus worden uitgelegd dat het niet van toepassing is op feiten waarvoor door een rechterlijke instantie van een uitvaardigende lidstaat een vrijheidsstraf is opgelegd, wanneer die feiten in de uitvoerende lidstaat slechts met een geldboete worden bestraft, waardoor de vrijheidsstraf in de uitvoerende lidstaat volgens het nationale recht van die staat niet ten uitvoer kan worden gelegd, met alle gevolgen van dien voor de sociale re-integratie van de veroordeelde persoon en diens familiale, sociale, economische of andere banden?”

Het Hof zegt voor recht: Artikel 4, punt 6, van kaderbesluit 2002/584/JBZ van de Raad van 13 juni 2002 betreffende het Europees aanhoudingsbevel en de procedures van overlevering tussen de lidstaten, zoals gewijzigd bij kaderbesluit 2009/299/JBZ van de Raad van 26 februari 2009, moet aldus worden uitgelegd dat wanneer, zoals in het hoofdgeding, de persoon tegen wie een Europees aanhoudingsbevel is uitgevaardigd voor de uitvoering van een vrijheidsstraf, ingezetene is van de uitvoerende lidstaat en daar familiale, sociale en beroepsmatige banden heeft, de uitvoerende rechterlijke autoriteit, uit overwegingen in verband met de sociale re-integratie van die persoon, kan weigeren dit bevel ten uitvoer te leggen, terwijl het strafbare feit dat aan dat bevel ten grondslag ligt volgens het recht van de uitvoerende lidstaat slechts met een geldboete wordt bestraft, wanneer overeenkomstig dit nationale recht deze omstandigheid er niet aan in de weg staat dat de aan de gezochte persoon opgelegde vrijheidsstraf daadwerkelijk wordt uitgevoerd in deze lidstaat, hetgeen de verwijzende rechter dient na te gaan.

2.4. Hof van Cassatie

A. Beroepen tegen vonnissen en arresten van correctionele kamers

Trefwoorden: Betekeningen en kennisgevingen – Exploot - Strafzaken - Overhandiging van het afschrift aan de aangestelde - Begrip - Draagwijdte - Gevolg

Samenvatting: Er is sprake van een aangestelde in de zin van de bepalingen van de artikelen 34 en 35 Gerechtelijk Wetboek vanaf het ogenblik dat er een verhouding bestaat tussen de bestemming van het exploit en de persoon die het afschrift ervan in ontvangst neemt, die van die aard is dat men redelijkerwijze kan veronderstellen dat deze het afschrift aan de bestemming zal overhandigen (1). (1) A. SMETS, “Commentaar bij artikel 35 Ger. W.”, Comm.Ger., nr. 5.

Cass. 9 mei 2017 (P.17.0074.N), www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20170509-4

Trefwoorden: 1. Hoger beroep - Geen conclusie - Bevestiging van de door het beroepen vonnis opgelegde geldboete - Motivering door strafrechter

2. Hoger beroep - Geen conclusie - Bijzondere motiveringsplicht van strafrechter - Opleggen van wettelijk minimum van een straf of maatregel – Gevolg

3. Hoger beroep - Geen conclusie - Verlenen van gedeeltelijk uitstel van tenuitvoerlegging van de straf - Motivering door strafrechter

Samenvatting: 1. Uit artikel 195, tweede en vierde lid, Wetboek van Strafvordering volgt dat het bestreden vonnis dat de door het beroepen vonnis opgelegde geldboete bevestigt, de omvang van deze geldboete niet bijzonder diende te motiveren.

2. De bijzondere motiveringsverplichting van artikel 195, tweede en vierde lid, Wetboek van Strafvordering geldt enkel voor de gevallen waarin de wet aan de rechter de vrije beoordeling laat voor het opleggen van een straf of maatregel en geldt niet indien de rechter het wettelijk minimum oplegt.

3. Bij afwezigheid van een daartoe strekkende conclusie dienden de appelrechters niet te verantwoorden waarom zij slechts een gedeeltelijk uitstel van tenuitvoerlegging van de straf verlenen en geen werkstraf of probatiemaatregel opleggen.

Cass. 16 mei 2017 (P.15.0807.N), www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20170516-4

Trefwoorden: 1. Milieurecht - Materialendecreet - Artikel 12, § 1 - Verbodsbepalingen – Draagwijdte

2. Milieurecht - Materialendecreet - Artikel 3, 1° - Afvalstof - Begrip - Draagwijdte – Gevolg

3. Milieurecht - Decreet 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid - Artikel 16.6.3, § 1 DABM - Strafbaarstelling - Materialendecreet - Artikel 12, § 1 - Achterlaten van afvalstoffen - Draagwijdte – Gevolg

4. Legaliteitsbeginsel - Strafzaken - Draagwijdte – Gevolg

5. Algemene rechtsbeginselen - Legaliteitsbeginsel - Strafzaken - Begrip - Vereiste van redelijke voorzienbaarheid - Draagwijdte - Grenzen – Gevolg

6. Legaliteitsbeginsel - Begrip - Vereiste van redelijke voorzienbaarheid - Draagwijdte - Grenzen - Milieurecht - Materialendecreet - Begrip afvalstoffen en achterlaten van afvalstoffen - Gevolg

Samenvatting: 1. Uit de wetsgeschiedenis van artikel 12, §1, Materialendecreet blijkt dat dit artikel twee verbodsbepalingen bevat, die afzonderlijk van elkaar kunnen bestaan, met name: 1° het verbod afvalstoffen achter te laten en 2° het verbod afvalstoffen te beheren in strijd met de voorschriften van dit decreet of met de uitvoeringsbesluiten ervan (1). (1) GwH, 29 januari 2014, nr. 15/2014, B 3.

2. Artikel 3, 1°, Materialendecreet bepaalt dat onder afvalstof wordt verstaan elke stof of elk voorwerp waarvan de houder zich ontdoet, voornemens is zich te ontdoen of zich moet ontdoen en dit artikel bepaalt eveneens welke stoffen en voorwerpen niet als afvalstoffen worden beschouwd; bij afwezigheid van nadere bepalingen in het decreet heeft het begrip achterlaten zijn gewone betekenis, dit is niet alleen het laten staan of liggen van een voorwerp waarvan men zich ontdoet, maar ook het veroorzaken en laten voortduren van de aldus ontstane toestand nadat de voortbrengende werking heeft opgehouden, zodat met achterlaten niet alleen het storten wordt bedoeld, maar ook het verzuim om de gedeponeerde afval te verwijderen.

3. Elk achterlaten van afvalstoffen is verboden en in het Materialendecreet en zijn uitvoeringsbesluiten komen geen bepalingen voor die het achterlaten van afvalstoffen regelen zodat de strafbaarstelling ervan uitsluitend uit de bepalingen van artikel 12, §1, Materialendecreet en artikel 16.6.3, §1, DABM volgt; de rechter die een beklagde veroordeelt voor een dergelijk misdrijf, moet bijgevolg geen melding maken van andere bepalingen van het Materialendecreet of de uitvoeringsbesluiten ervan.

4. Het legaliteitsbeginsel in strafzaken is een grondrecht dat op geheel of gedeeltelijk analoge wijze is gewaarborgd door de artikelen 12, tweede lid, en 14 Grondwet en de artikelen 7.1 EVRM en 15.1 IVBPR en in dat geval is het Hof, overeenkomstig artikel 26, §4, eerste lid, Bijzondere Wet Grondwettelijk Hof, in de regel verplicht een prejudiciële vraag te stellen aan het Grondwettelijk Hof over de bestaanbaarheid van de in het geding zijnde wettelijke bepalingen met de grondrechten bepaald in titel II van de Grondwet; overeenkomstig artikel 26, §4, tweede lid, 2°, Bijzondere Wet Grondwettelijk Hof, geldt die verplichting evenwel niet wanneer het Hof oordeelt dat de vermelde bepalingen uit Titel II van de Grondwet klaarblijkelijk niet zijn geschonden (1). (1) Cass. 21 oktober 2014, AR P.14.0367.N, AC 2014, nr. 626.

5. De legaliteit van een strafbepaling vereist dat ze voldoende toegankelijk is en op zichzelf of in context met andere bepalingen gelezen op voldoende precieze wijze de als strafbaar gestelde gedraging omschrijft, zodat de draagwijdte ervan redelijk voorzienbaar is; het gegeven dat de rechter over een zekere beoordelingsvrijheid beschikt is als dusdanig niet strijdig met die vereiste van redelijke voorzienbaarheid en aan deze vereiste is voldaan als het voor de persoon op wie de strafbepaling toepasselijk is, mogelijk is om op grond van de strafbepaling de handelingen en verzuimen te kennen die zijn strafrechtelijke aansprakelijkheid meebrengen, waarbij onder meer rekening dient te worden gehouden met de interpretatie van de strafbepaling in het licht van de doelstellingen van de wetgever, de wetsgeschiedenis en de door de rechtscolleges gegeven interpretatie omtrent de strafbepaling (1). (1) Cass. 25 november 1997, AR P.96.1187.N, AC 1997, nr. 504; Cass. 15 juni 2004, AR P.04.0358.N, AC 2004, nr. 324; Cass. 9 november 2004, AR P.04.0849.N, AC 2004, nr. 539; Cass. 2 juni 2009, AR P.09.0071.N, AC 2009, nr. 366.

6. De rechter heeft geen onbeperkte beleidsruimte om de begrippen afvalstoffen en achterlaten naar eigen inzicht in te vullen en elkeen die afvalstoffen zoals gedefinieerd door artikel 3, 1°, Materialendecreet achterlaat, dit is er zich van ontdoet en verzuimt dit afval te verwijderen, kan weten wanneer hij strafbaar handelt; de vereiste van de redelijke voorzienbaarheid van een strafbaarstelling houdt niet in dat de decreetgever bovendien voorschrijft dat dit achterlaten van afvalstoffen ook een inbreuk inhoudt op enige andere bepaling van het Materialendecreet dan wel de uitvoeringsbesluiten ervan.

Cass. 30 mei 2017 (P.15.0879.N), www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20170530-3

Trefwoorden: Rechtspleging in hoger beroep - Vrijsprekend vonnis - Schuldigverklaring en veroordeling in beroep - Artikel 211bis, Wetboek van Strafvordering - Draagwijdte - Gevolg

Samenvatting: Uit de bepaling van artikel 211bis Wetboek van Strafvordering volgt dat het gerecht in hoger beroep dat een vrijsprekend vonnis wijzigt in een schuldigverklaring en een veroordeling tot straf, zowel de beslissing over de schuldigverklaring als de veroordeling tot straf eenparig moet nemen (1). (1) A. LORENT, « La règle de l'unanimité des juges d'appel », RDP, 1981, pp. 401-430; G. NEVEN, « La Cour, statuant à l'unanimité ... », JT 1950, p. 286, nr. 18.

Cass. 30 mei 2017 (P.16.0783.N), www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20170530-6

Trefwoorden: 1 Nietigheden - Onregelmatigheid betreffende de eed van getuigen - Draagwijdte - Gevolg

2. Recht op een eerlijk proces - Wijze waarop een beklagde zijn verdediging organiseert - Draagwijdte - Ontkenning tenlastgelegde feiten - Gevolg

Samenvatting: 1. Artikel 407 Wetboek van Strafvordering bepaalt dat in strafzaken nietigheden uit enige onregelmatigheid betreffende de eed van getuigen gedekt zijn, wanneer een vonnis of arrest op tegenspraak, dat geen maatregel van inwendige aard inhoudt, is gewezen zonder dat de nietigheid door een van de partijen is voorgedragen of door de rechter ambtshalve is uitgesproken.

2. De rechter mag bij de straftoemeting geen rekening houden met de wijze waarop een beklaagde zijn verdediging heeft georganiseerd; het mede in aanmerking nemen van de ontkenning door een beklaagde van het hem tenlastegelegde feit bij het bepalen van de straf en de maat ervan, ontzegt een beklaagde het recht zijn verdediging te voeren, zoals hij meent dit te moeten doen (1). (1) Cass. 24 februari 1999, AR P.99.0120.F, AC 1999, nr. 113; Cass. 3 maart 1999, AR P.97.0722.F, AC 1999, nr. 125; Cass. 29 januari 2008, AR P.07.1551.N, AC 2008, nr. 70.

Cass. 30 mei 2017 (P.14.1719.N), www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20170530-2

Trefwoorden: 1. Strafzaken - Artikel 2, eerste lid Strafwetboek - Niet terugwerkende kracht van de strafwetten - Artikel 2, tweede lid Strafwetboek - Retroactiviteit van de zachtere strafwet - Draagwijdte - Herhalingsregime - Gevolg

2. Straf – Zwaarste straf - Herhalingsregime - Sociaal strafrecht - Retroactiviteit van de zachtere strafwet - Bepaling van de minst zware straf - Artikelen 12, eerste lid, 1°, a) en 15 van de Buitenlandse Arbeidskrachtenwet 1999 - Artikelen 101, vijfde lid, 108 en 175, § 1, Sociaal Strafwetboek - Gevolg

Samenvatting: 1. Er is een zwaardere straf in de zin van de bepaling van artikel 2, tweede lid, Strafwetboek, indien de straf die de beklaagde kon oplopen op het ogenblik van de rechterlijke beslissing, zwaarder is dan de straf die hij kon oplopen op het tijdstip van het plegen van de feiten; daartoe moet de op het ogenblik van de feiten toepasselijke maximum hoofdgevangenisstraf worden vergeleken met de op het ogenblik van de rechterlijke beslissing toepasselijke maximum hoofdgevangenisstraf en die wordt bepaald rekening houdend met het op het ogenblik van de feiten respectievelijk op het ogenblik van de rechterlijke beslissing geldende herhalingsregime en dit ongeacht de tijdsvoorwaarden waarin die bijzondere herhalingsregimes voorzien (1). (1) Cass. 19 mei 2009, AR P.08.1164.N, AC 2009, nr. 327 met concl. van advocaat-generaal P. DUINSLAEGER.

2. Rekening houdende met het op het ogenblik van de feiten geldende bijzondere herhalingsregime zijn de strafbepalingen van de artikelen 12, eerste lid, 1°, a), en 15 van de Buitenlandse Arbeidskrachtenwet 1999 minder zwaar dan deze voortvloeiend uit de artikelen 101, vijfde lid, 108 en 175, §1, Sociaal Strafwetboek.

Cass. 13 juni 2017 (P.16.0886.N), www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20170613-4

Trefwoorden: Organisatie van het personenvervoer - Exploitatie van een dienst voor het verhuren van voertuigen met bestuurder - Voorwaarden - Draagwijdte - Gevolg

Samenvatting: Uit de bepalingen van artikel 42, §1, 4°, en 63, §1, 10° van het Decreet van 20 april 2001 betreffende de organisatie van het personenvervoer over de weg, volgt dat de exploitatie van een dienst voor het verhuren van voertuigen met bestuurder slechts toegelaten is krachtens een schriftelijke overeenkomst naar het model vastgelegd door de Vlaamse Regering en dat bij afwezigheid van dergelijke overeenkomst, die exploitatie strafbaar is.

Cass. 20 juni 2017 (P.16.0213.N), www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20170620-4

Trefwoorden: 1. Douaneautoriteiten - Resultaten van gedeeltelijk onderzoek van in een douaneaangifte opgenomen goederen - Extrapolatie naar goederen in eerder door diezelfde aangever ingediende douaneaangiften opgenomen - Goederen waarvoor geen dergelijk onderzoek is verricht - Voorwaarde

2. Algemene regels voor de interpretatie van de gecombineerde nomenclatuur van de bijlage I bij Verordening (EEG) nr. 2658/87 van de Raad met betrekking tot de tarief- en statistiek nomenclatuur en het gemeenschappelijk douanetarief - Regel 2.a) - Fysieke aanwezigheid van een zuivere of verwerkte stof en de essentiële kenmerken van een goed - Vaststelling - Bestaanbaarheid

Samenvatting: 1. Artikel 78 CDW moet zo worden uitgelegd dat de douaneautoriteiten de resultaten van het gedeeltelijk onderzoek van in een douaneaangifte opgenomen goederen, welk onderzoek is verricht op basis van monsters die van deze goederen zijn genomen, kunnen extrapoleren naar goederen die in eerder door diezelfde aangever ingediende douaneaangiften waren opgenomen en waarvoor geen dergelijk onderzoek is verricht en ook niet meer kan worden verricht aangezien reeds vrijgave van deze goederen is verleend, wanneer het om identieke goederen gaat, waarbij het aan de verwijzende rechter staat om dit te verifiëren; de determinerende voorwaarde voor het extrapoleren is het identiek karakter van de goederen waarvan aangifte is gedaan, wat wil zeggen dat de goederen afkomstig zijn van dezelfde fabrikant, dezelfde benaming en samenstelling hebben en er hetzelfde uitzien als de goederen waarop de andere aangiften betrekking hebben zodat het extrapoleren bijgevolg niet afhankelijk is van de voorwaarden dat de douaneaangiften door eenzelfde aangever zijn ingediend en evenmin dat de aangiften waarvoor wordt geëxtrapolerd dateren van voor de aangifte waarvoor een onderzoek werd uitgevoerd (1). (1) Hof van Justitie 27 februari 2014 (C-571/12) Greencarrier Freight Services Latvia SIA.

2. De regel 2.a), van de algemene regels voor de interpretatie van de gecombineerde nomenclatuur van de bijlage I bij Verordening (EEG) nr. 2658/87 van de Raad met betrekking tot de tarief- en statistiekomenclatuur en het gemeenschappelijk douanetarief, zoals vervangen bij de Verordening (EG) nr. 1214/2007 van de Commissie van 20 september 2007, belet niet dat de fysieke aanwezigheid van een zuivere of verwerkte stof en de essentiële kenmerken van een goed worden vastgesteld aan de hand van de omschrijving in documenten, verklaringen of andere stukken, zoals handelsdocumenten en gegevens betreffende de invoertransacties waaruit de benaming en de samenstelling van de goederen blijkt.

Cass. 20 juni 2017 (P.16.0013.N), www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20170620-3

Trefwoorden: 1. Douane en accijnzen - Artikelen 3 en 4 KB Toezicht Diamantsector - Waardebepaling in- of uitgevoerde diamanten door erkende deskundigen - Vastgestelde afwijkingen - Douaneadministratie – Uitwerking

2. Waardebepaling in- of uitgevoerde diamanten door erkende deskundigen - Strafrechter - Beoordeling schuld en straf – Gevolg

3. Douane en accijnzen - Waardebepaling in- of uitgevoerde diamanten door erkende deskundigen - Geen betrokkenheid of tegenexpertise door beklagde - Waarborg voor recht op eerlijk proces en tegenspraak

Samenvatting: 1. Noch uit de artikelen 3 en 4 van het koninklijk besluit van 30 april 2004 houdende maatregelen betreffende het toezicht op de diamantsector noch uit enige andere bepaling van het KB Toezicht Diamantsector volgt dat de bevindingen van de erkende deskundigen onder meer op het vlak van waardebepaling bindend zouden zijn voor de douaneadministratie; uit de tekst van artikel 4, §4, KB Toezicht Diamantsector volgt alleen dat eventuele door de erkende deskundigen vastgestelde afwijkingen tot een onderzoek en vervolging door de douaneadministratie aanleiding kunnen geven.

2. Noch uit de artikelen 10, eerste lid, Wet In- uit- en doorvoer Goederen en 231, §2, AWDA, noch uit enige andere wetsbepaling volgt dat de door de erkende deskundigen bepaalde waarden van de in- of uitgevoerde diamanten voor de strafrechter bindend zijn voor de berekening van de toepasselijke geldboete of de te bevelen veroordeling tot betaling van de tegenwaarde van de niet-overgelegde goederen, wat niet belet dat de strafrechter bij zijn beoordeling over de schuld en de straf de bevindingen van deze erkende deskundigen, die geen door de strafrechter aangestelde deskundigen zijn, in aanmerking kan nemen.

3. Uit de enkele omstandigheid dat een beklagde niet betrokken is bij de waardebepalingen door de erkende deskundigen en er de facto geen tegenexpertise meer kan worden gevraagd en uitgevoerd indien de goederen zijn vrijgegeven, kan geen miskennis van het recht op een eerlijk proces of een miskennis van het recht van verdediging worden afgeleid.

Cass. 27 juni 2017 (P.15.0974.N), www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20170627-3

Trefwoorden: Non bis in idem principe - Strafzaken - Strafvordering - Beslissingen over de gegrondheid van de strafvordering - Gezag van gewijsde - Draagwijdte - Gevolg

Samenvatting: Alleen de onherroepelijke beslissingen van de rechter die uitspraak doen over de gegrondheid van de strafvordering en de redenen die daarvoor, zelfs impliciet, de noodzakelijke grondslag vormen, hebben gezag van gewijsde.

Cass. 27 juni 2017 (P.15.0814.N), www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20170627-1

Trefwoorden: Recht op een eerlijk proces - Bewijsvoering - Burgerlijke partij - Onderzoek uitgevoerd door een privédetective op verzoek van de burgerlijke partij - Eénzijdig karakter van het onderzoek - Beoordeling van bewijswaarde door rechter - Draagwijdte - Gevolg

Samenvatting: Ter ondersteuning van haar stelling waarvan zij de bewijslast heeft, kan de burgerlijke partij alle door haar vergaarde bewijsmiddelen aan de rechter voorleggen, waaronder de resultaten van een onderzoek op haar verzoek uitgevoerd door een privédetective en geen enkele bepaling verplicht een burgerlijke partij om voorafgaandelijk aan de onderzoeksrechter, de onderzoeksgerechten of het vonnisgerecht daartoe het stellen van deze onderzoekshandelingen te vragen; de enkele omstandigheid dat dergelijk onderzoek door de burgerlijke partij eenzijdig gevoerd wordt, belet de rechter niet vrij de bewijswaarde van de gegevens ervan die aan de tegenspraak der partijen zijn onderworpen en die de beklaagde bijgevolg naar hun juistheid en authenticiteit kan betwisten, te beoordelen en zulks levert geen miskennis van het recht van verdediging noch van het recht op een eerlijk proces, waarvan de wapengelijkheid deel uitmaakt, op (1). (1) D. HOLSTERS, Bewijsvoering in strafzaken, Kluwer, Comm. Straf.

Cass. 19 september 2017 (P.16.1101.N), www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20170919-4

Trefwoorden: 1. Veldwetboek - Bijzondere veldwachters - Artikelen 61, 63 en 64 Veldwetboek - Artikelen 13, 15 en 16 Besluit Statuut Bijzondere Veldwachters - Artikelen 14 en 16, § 1 Uitvoeringsbesluit Statuut Bijzondere Veldwachters - Draagwijdte - Gevolg

2. Jacht - Jachtdecreet - Artikel 2 Jachtdecreet - Jachtdaad - Begrip - Draagwijdte - Gevolg

Samenvatting: 1. Uit de samenhang tussen de bepalingen van de artikelen 61, 63 en 64 Veldwetboek, de artikelen 13, 15 en 16 van het koninklijk besluit van 8 januari 2006 tot regeling van het statuut van bijzondere veldwachters en de artikelen 14 en 16, §1, van het

ministerieel besluit van 20 december 2007 tot uitvoering van het koninklijk besluit van 8 januari 2006 en de doelstellingen van de wettelijk en reglementair bepaalde uniformplicht de herkenbaarheid van de bijzondere veldwachters te verzekeren en het onderscheid tussen enerzijds bijzondere veldwachters en anderzijds burgers en andere geüniformeerde ordehandhavers te waarborgen, volgt dat een bijzondere veldwachter zich in de regel maar kan beroepen op de uitoefening van zijn functie van bijzonder veldwachter als hij drager is van de voorgeschreven uiterlijke tekens van die functie (1). (1) Verslag aan de Koning bij Besluit Statuut bijzondere Veldwachters, BS 24 februari 2006.

2. Volgens artikel 2 Jachtdecreet omvat de jachtdaad niet alleen de handeling waarbij het wild wordt gedood of gevangen, maar ook de handeling waarbij dat wild met dat doel wordt opgespoord en achtervolgd; het is vereist maar het volstaat dat het voornemen om wild te bemachtigen is aangetoond en het is niet noodzakelijk dat daadwerkelijk wild wordt gevangen of gedood (1). (1) Gent, 28 december 2012, T.M.R., 2013/3, pp. 356-357; A. VANDEPLAS, Jagen, Comm.Straf., pp. 3-5; W. HAELEWYN en A. BALCAEN: « Wapens, wild en wachters », noot onder Corr. Kortrijk 20 februari 2008, T. Strafr., 2009, pp. 277- 282.

Cass. 26 september 2017 (P.16.1221.N), www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20170926-1

Trefwoorden: 1. Hoger beroep - Verzoekschrift of grievenformulier - Verplichting tot nauwkeurige opgave van grieven tegen bestreden beslissing - Grief - Begrip

2. Verzoekschrift of grievenformulier - Verplichting tot nauwkeurige opgave van grieven tegen bestreden beslissing - Gevolg

3. Verzoekschrift of grievenformulier - Verplichting tot nauwkeurige opgave van grieven tegen bestreden beslissing - Gebrek aan nauwkeurigheid - Niet-opgeven van een reden voor de hervorming

Samenvatting: 1. Een grief als bedoeld in artikel 204 Wetboek van Strafvordering is de specifieke aanwijzing door de appellant van een afzonderlijke beslissing van het beroepen vonnis, waarvan hij de hervorming door de appelrechter vraagt; niet vereist is dat de appellant in zijn verzoekschrift of zijn grievenformulier reeds opgave doet van de redenen waarom hij die hervorming vraagt (1). (1) Cass. 18 oktober 2016, AR P.16.0818.N, AC 2016, nr. 584 met concl. van advocaat-generaal met opdracht WINANTS; Cass. 28 februari 2017, AR P.16.1177.N, AC 2017, nr. 141 met concl. van advocaat-generaal DECREUS; Cass. 18 april 2017, AR P.17.0031.N, AC 2017, nr. 262; Cass. 18 april 2017, AR P.17.0087.N, AC 2017, nr. 263.

2. De grieven als bedoeld in artikel 204 Wetboek van Strafvordering moeten nauwkeurig vermeld worden zodat een grievenformulier waar alle grieven aangekruist zijn, terwijl meerdere van de grieven geen verband houden met het beroepen vonnis, niet beantwoordt aan dit vereiste van nauwkeurigheid.

3. De appelrechter kan een gebrek aan nauwkeurigheid van de grieven als bedoeld in artikel 204 Wetboek van Strafvordering niet afleiden uit het niet-opgeven van een reden voor de hervorming van de beroepen beslissing.

Cass. 26 september 2017 (P.16.1232.N), www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=F-20170926-6

Trefwoorden: 1. Misdrijf - Toerekenbaarheid - Natuurlijke personen - Strafrechtelijke verantwoordelijkheid - Samenloop met de rechtspersoon - Fout wetens en willens - Onaantastbare beoordeling door de rechter - Toezicht door het Hof

2. Moreel element - Bewijs – Omvang

3. vertreding op de Wegverkeerswet - Verplichting de identiteit van de bestuurder of van de houder van het voertuig te geven - Bestaanbaarheid met het verbod op zelfincriminatie

4. Overtreding op de Wegverkeerswet - Verplichting de identiteit van de bestuurder of van de houder van het voertuig te geven - Grondslag

Samenvatting: 1. De rechter oordeelt onaantastbaar of een natuurlijke persoon wiens strafrechtelijke verantwoordelijkheid samenloopt met deze van een rechtspersoon, wetens en willens heeft gehandeld; het Hof gaat enkel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden aangenomen.

2. Uit de materialiteit van de overtreding van de wet zelf en met name uit de omstandigheid dat het bewuste antwoordformulier niet werd teruggestuurd, vloeit het bewijs van het moreel element van het misdrijf bepaald in artikel 67ter Wegverkeerswet voort, maar niet dat die fout wetens en willens werd gepleegd in de zin van artikel 5 Strafwetboek.

3. De verplichting van de natuurlijke persoon die de rechtspersoon in rechte vertegenwoordigt op wiens naam een motorvoertuig is ingeschreven, waarmee een overtreding op de Wegverkeerswet of haar uitvoeringsbesluiten is gepleegd, om de identiteit van de bestuurder op het ogenblik van de feiten mee te delen of, indien hij die niet kent, de identiteit van de persoon die het voertuig onder zich heeft, houdt geen verboden zelfincriminatie in.

4. De verplichting voor de natuurlijke persoon die de rechtspersoon vertegenwoordigt om de identiteit van de bestuurder van het voertuig ingeschreven op naam van die rechtspersoon en waarmee een overtreding op de Wegverkeerswet of haar uitvoeringsbesluiten werd begaan, mee te delen, vloeit voort uit de wet, met name artikel 67ter Wegverkeerswet dat elkeen geacht is te kennen, en niet uit een bericht daarover in het opgestuurde antwoordformulier, ook al heeft het ontvangen van dit formulier voor gevolg dat daaraan gevolg moet gegeven worden zoals vereist bij de voormelde wetsbepaling.

Cass. 10 oktober 2017 (P.16.0887.N), www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20171010-2

Trefwoorden: Vluchtmisdrijf - Artikel 33.1, 1° Wegverkeerswet - Opzet om zich aan de dienstige vaststellingen te onttrekken - Draagwijdte - Gevolg

Samenvatting: Krachtens artikel 33, §1, 1°, Wegverkeerswet is strafbaar elke bestuurder van een voertuig of van een dier die, wetende dat dit voertuig of dit dier oorzaak van, dan wel aanleiding tot een ongeval op een openbare plaats is geweest, de vlucht neemt om zich aan de dienstige vaststellingen te onttrekken, zelfs wanneer het ongeval niet aan zijn schuld te wijten is; de rechter kan het voor het vluchtmisdrijf vereiste opzet om zich aan de dienstige vaststellingen te onttrekken, afleiden uit de wijze waarop de bestuurder de vlucht heeft genomen (1). (1) Cass. 29 april 1968, AC 1968, 1084; M. STERKENS, 'Vluchtmisdrijf', Comm. Straf., nrs. 19-21.

Cass. 10 oktober 2017 (P.17.0603.N), www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20171010-7

Trefwoorden: Eéndaadse samenloop - Aanvang van de verjaring - Beoordeling van de verjaring - Draagwijdte - Gevolg

Samenvatting: De verjaring van de strafvordering voor verschillende strafbare feiten neemt in de regel voor al deze feiten een aanvang vanaf het laatste feit, wanneer deze onderscheiden feiten, die elk afzonderlijk strafbaar zijn, door eenheid van opzet, dit is door eenheid van doel en verwezenlijking, een complexe gedraging vormen; de beoordeling over de verjaring veronderstelt niet een voorafgaandelijke beoordeling van de feiten die het voorwerp uitmaken van de vervolging, ook al zijn deze de uiting van eenheid van opzet (1). (1) R. DECLERCQ, Beginselen van strafrechtspleging, Kluwer, 2010, nr. 218, p. 124.

Cass. 10 oktober 2017 (P.17.0043.N), www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20171010-4

Trefwoorden: Werkstraf - Verzoek door de beklaagde - Weigering door de rechter - Motivering - Draagwijdte

Samenvatting: De weigering een werkstraf op te leggen, na een daartoe tot de rechter gericht verzoek, kan met redenen omkleed zijn door opgave van de redenen om een andere straf of straffen dan de werkstraf op te leggen of om opschorting van de uitspraak van veroordeling of uitstel van tenuitvoerlegging, al dan niet gekoppeld aan probatievoorwaarden, te weigeren (1). (1) Cass. 12 februari 2003, AR P.02.1530.F, AC 2003, nr. 102, zie ook noot A. JACOBS, 'La motivation du refus d'appliquer la peine de travail', JLMB 2003, pp. 1314-1315; Cass. 8 juni 2005, AR P.05.0349.F, AC 2005, nr. 327; Cass. 23 juni 2015,

AR P.14.0545.N, AC 2015, nr. 427; contra Cass. 24 september 2008, AR P.08.1234.F, AC 2008, nr. 504 met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH, T. Strafr. 2009, 307, en noot E. BAYENS, 'De motivering van de weigering van een werkstraf: retour aux principes'.

Cass. 10 oktober 2017 (P.17.0096.N), www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20171010-6

Trefwoorden: 1. Vordering in rechte – Belang – Begrip

2. Valsheid in geschriften - Correctionalisering - Verplichte geldboete - Artikel 214, Strafwetboek - Draagwijdte - Gevolg

Samenvatting: 1. De krenking van een belang kan enkel tot een rechtsvordering leiden als het om een rechtmatig belang gaat en diegene die het behoud van een toestand in strijd met de openbare orde of het verkrijgen van een onrechtmatig voordeel nastreeft, heeft geen rechtmatig belang; de omstandigheid dat de persoon die de rechtsvordering instelt zich in een onrechtmatige toestand bevindt, sluit evenwel niet uit dat hij kan bogen op de krenking van een rechtmatig belang (1). (1) Cass. 28 november 2013, AR C.13.0166.N, AC 2013, nr. 645.

2. In geval van correctionalisering van een door artikel 196 Strafwetboek bedoelde valsheid in geschrifte dient de rechter krachtens artikel 214 Strafwetboek een verplichte geldboete op te leggen van 26 tot 2.000 euro; artikel 84 Strafwetboek vindt geen toepassing wanneer een correctionaliseerbare misdaad zowel met een vrijheidsberovende straf als met een geldboete wordt gestraft (1). (1) Cass. 13 januari 2004, AR P.03.1382.N, AC 2004, nr. 18: RW 2004-2005, 741 en noot S. VANDROMME, De geldboete na correctionalisering: was het nu art. 83 of art. 84 Sw.?.; Cass. 5 oktober 2016, AR P.16.0676.F, AC 2016, nr. 548.

Cass. 17 oktober 2017 (P.16.0854.N), www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20171017-1

Trefwoorden: 1. Aanwending van rechtsmiddelen - Rechtspersoon - Vertegenwoordiging - Lasthebber ad hoc - Bevoegdheid

2. Onderzoeksrechter - Gerechtelijk onderzoek lastens een rechtspersoon - Aanstelling van een lasthebber ad hoc - Bevoegdheid - Doel

Samenvatting: 1. Wanneer, ingeval de strafvordering tegen een rechtspersoon en tegen degene die bevoegd is om de rechtspersoon te vertegenwoordigen wordt ingesteld wegens dezelfde of samenhangende feiten, door de rechtbank een lasthebber ad hoc is aangewezen om de rechtspersoon te vertegenwoordigen, is uitsluitend deze lasthebber ad hoc bevoegd om namens deze rechtspersoon rechtsmiddelen met inbegrip van cassatieberoep aan te wenden tegen de beslissingen over de tegen deze rechtspersoon ingestelde strafvordering

(1). (1) Cass. 26 september 2006, AR P. 05.1663.N, AC 2006, nr. 435 met concl. van advocaat-generaal VANDEWAL; Cass. 22 mei 2012, AR P.11.1808.N, AC 2012, nr. 319; Zie: Cass. 6 september 2016, AR P.16.0052.N, AC 2016, nr. 460.

2. Uit de wetgeschiedenis, de doelstelling en de algemene economie van de regeling van de lasthebber ad hoc volgt dat de onderzoeksrechter met het oog op het vrijwaren van het recht van verdediging van de rechtspersoon ambtshalve of op verzoek een lasthebber ad hoc kan aanstellen om deze te vertegenwoordigen.

Cass. 17 oktober 2017 (P.17.0573.N), www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20171017-5

Trefwoorden: 1. Vreemdelingen - Terugkeer van illegaal in een lidstaat verblijvende onderdanen van derde landen - Richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 - Voorwerp - Grens - Gevolg

2. Vreemdelingen - Illegaal verblijf - Sanctie - Vrijheidsstraf - Bestaanbaarheid met de richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 - Voorwaarden

Samenvatting: 1. De Terugkeerrichtlijn, zoals uitgelegd door het Hof van Justitie van de Europese Unie (1), heeft enkel betrekking op de terugkeer van illegaal in een lidstaat verblijvende onderdanen van derde landen en heeft dus niet tot doel alle nationale voorschriften inzake het verblijf van vreemdelingen te harmoniseren zodat deze richtlijn zich er niet tegen verzet dat illegaal verblijf in het recht van een lidstaat wordt aangemerkt als een strafbaar feit en dat daarop strafrechtelijke sancties worden gesteld om het plegen van een dergelijke inbreuk op de nationale verblijfsvoorschriften tegen te gaan en te bestraffen. (1) HvJ C-61/11, El Dridi alias Soufi Karim, 2011; HvJ C-329/11, Achughbalian t. Préfet du Val-de-Marne, 2011.

2. De Terugkeerrichtlijn verzet zich niet tegen een regeling van een lidstaat waarbij illegaal verblijf wordt tegengegaan met strafrechtelijke sancties, voor zover die regeling toestaat dat een gevangenisstraf wordt opgelegd aan een onderdaan van een derde land op wie een terugkeerprocedure is toegepast en die, zonder geldige reden om niet terug te keren, illegaal op dat grondgebied verblijft (1). (1) Zie: Cass. 30 november 2011, AR P.11.1497.F, AC 2011, nr. 660.

Cass. 8 november 2017 (P.17.0659.F), www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20171108-2

Trefwoorden: Misdrijf – Rechtvaardiging - Wettige zelfverdediging - Beklimming of braak van afsluitingen van een bewoond huis of appartement, bij nacht - Begrip

Samenvatting: Artikel 417 Strafwetboek heeft tot doel de personen te rechtvaardigen die, in de daarin vermelde omstandigheden, slachtoffer worden van het binnendringen van hun woning; het is niet van toepassing op het binnendringen van de bewoner van een gebouw in een kamer van dat gebouw (1). (1) Zie concl. OM 'in hoofdzaak', in Pas. 2017, nr.

Met noot: DE HERT, J., "Recente cassatierechtspraak betreffende de vermoedens van wettige verdediging", *NC* 2018, afl. 5, 475-478.

Cass. 24 januari 2018 (P.17.1070.F), www.juridat.be, met conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=F-20180124-3

Trefwoorden: Hoger beroep - Vrijsprekend vonnis - Hoger beroep van het openbaar ministerie - Grief gericht tegen de straffen en niet tegen de vrijspraak - Hoger beroep zonder bestaansreden

Samenvatting: Als de enige grief in het verzoekschrift tot hoger beroep van het openbaar ministerie tegen een vrijsprekend vonnis, gericht is tegen de opgelegde straffen en maatregelen, kunnen de appelrechters oordelen dat dit hoger beroep, in zoverre het niet tegen de vrijsprekende beslissing is gericht, niet ontvankelijk is bij gebrek aan bestaansreden (1). (1) Zie concl. 'in hoofdzaak' OM in Pas. 2018, nr. 53.

Cass. 24 januari 2018 (P.17.0917.F), www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=F-20180124-4

Trefwoorden: 1. Herhaling - Begrip - Aanhangigmaking bij de rechter

2. Redenen van vonnissen en arresten - Vermelding van de toegepaste wetsbepaling – Onderverdelingen

3. Beslissing van de rechter - Vermelding van de toegepaste wetsbepaling - Herhaling

Samenvatting: 1. Herhaling is geen verzwarende omstandigheid maar is een toestand die de rechter kan vaststellen op grond van de hem voorgelegde gegevens, zonder dat hij de mate waarin de zaak bij hem aanhangig is gemaakt mag overschrijden (1). (1) Zie Cass. 3 september 1997, AR P.97.1083.F, AC 1997, nr. 329; Cass. 25 april 2001, AR P.01.0111.F, AC 2001, nr. 231; Cass. 30 juni 2004, AR P.04.0784.F, AC 2004, nr. 367; Cass. 21 december 2004, AR P.04.1357.N, AC 2004, nr. 622; Cass. 25 april 2012, AR P.12.0178.F, AC 2012, nr. 255. Terwijl het Grondwettelijk Hof herhaling als een verzwarende omstandigheid heeft omschreven (GwH 18 december 2014, nr. 185/2014, §B.9, met verwijzing naar Gedr.st., Senaat, 1851-1852, nr. 70, p. 28)

2. In strafzaken verwijst elke verwijzing naar een wetsbepaling, zonder onderscheid naar al haar onderverdelingen (1). (1) Cass. 1 december 1999, AR P.99.1264.F, arrest niet gepubliceerd, dat daaraan toevoegde: 'zonder dat de eventueel overtollige verwijzing aan die onderverdelingen afbreuk doet'.

3. Wanneer de staat van herhaling in de dagvaarding is vermeld, schrijft geen enkele wetsbepaling voor dat de regel moet worden vermeld die de gevolgen daarvan bepaalt (1). (1) Het Hof had eerder gezegd dat, 'buiten het geval waarin herhaling leidt tot strafverzwaring of tot toevoeging, aan de straf, van een terbeschikkingstelling van de regering, verplicht artikel 195, eerste lid, van het Wetboek van Strafvordering de rechter niet om de wetsbepaling te vermelden die de staat van herhaling kenmerkt; het vonnis of arrest dient evenwel klaar en duidelijk de wil van de rechter te vermelden om een veroordeling uit te spreken in staat van wettelijke herhaling, zodat de beklaagde en het openbaar ministerie dadelijk de volledige omvang van de veroordeling kunnen inschatten.' (Cass. 2 mei 2012, AR P.12.0667.F, AC 2012, nr. 268).

Cass. 13 februari 2018 (P.17.0780.N), www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20180213-6

Trefwoorden: Rechtsmiddelen – Strafzaken – Hoger beroep – Grieven – Grievenformulier – Grief omtrent schuldigverklaring – Afwezigheid van een afzonderlijke grief tegen een beschikking van vrijspraak – Gevolgen

2. Rechtsmiddelen – Strafzaken – Hoger beroep – Devolutieve werking – Hoger beroep van het openbaar ministerie – Afwezigheid van grief van de beklaagde omtrent de schuld – Mogelijkheid tot vrijspraak in hoger beroep

Samenvatting: 1. Wanneer het openbaar ministerie, na hoger beroep te hebben ingesteld tegen alle strafrechtelijke beschikkingen van een vonnis, vervolgens in het grievenformulier aanduidt dat de grieven betrekking hebben op de schuldigverklaring en de strafmaat, geeft het te kennen dat het de hervorming vraagt van alle beschikkingen van dat vonnis die uitspraak doen over de schuld van de beklaagde aan de hem ten laste gelegde feiten en over de hem opgelegde straf. Die grieven slaan dan zowel op de beschikkingen van vrijspraak als op die van schuldigverklaring, zodat uit het enkele feit dat het openbaar ministerie in het grievenformulier niet de voorgedrukte vermelding over de vrijspraak heet aangekruist, niet wettig kan worden afgeleid dat het hoger beroep van het openbaar ministerie beperkt zou zijn tot de schuldigverklaring van de beklaagde en dat er wordt berust in zijn vrijspraak.

2. Op het hoger beroep van het openbaar ministerie tegen een vonnis dat de beklaagde veroordeelt, waarbij het openbaar ministerie als grief o.m. de schuldigverklaring heeft aangeduid, kunnen de appelrechters de beklaagde vrijspreken, ook al heeft deze laatste zelf geen hoger beroep tegen dat vonnis ingesteld. Het openbaar ministerie treedt immers op in het algemeen belang en kan op grond daarvan opkomen tegen de veroordeling van een beklaagde.

Cass. 21 februari 2018 (P.17.1130.F), www.juridat.be , met conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=F-20180221-4

Trefwoorden: Strafzaken - Ongedaan beschouwd verzet - Voorwaarde - Kennis van de dagvaardig - Begrip - Betekening aan de woonplaats

Samenvatting: Artikel 187, §6, 1°, Wetboek van Strafvordering bepaalt dat het verzet als ongedaan wordt beschouwd indien de eiser in verzet, wanneer hij persoonlijk of in de persoon van een advocaat verschijnt en vaststaat dat hij kennis heeft gehad van de dagvaarding in de procedure waarin hij verstek heeft laten gaan, geen gewag maakt van overmacht of van een wettige reden van verschoning ter rechtvaardiging van zijn verstek bij de bestreden rechtspleging, waarbij het erkennen van de aangevoerde overmacht of reden overgelaten wordt aan het soevereine oordeel van de rechter; uit die bepaling volgt niet dat de beklaagde, wanneer de dagvaarding aan de woonplaats wordt betekend, zijn afwezigheid enkel nog door overmacht of door een wettige reden van verschoning kan rechtvaardigen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 112.

Cass. 21 februari 2018 (P.16.1199.F), www.juridat.be , met conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=F-20180221-2

Trefwoorden: 1. Misdrijf - Moreel bestanddeel - Overtreding van sociaal strafrecht - Artikel 226, eerste lid, 1°, c, Sociaal Strafwetboek - Onjuiste of onvolledige verklaringen - Zogenaamd reglementaire overtreding - Moreel bestanddeel - Begrip – Bewijs

2. Overtreding van sociaal strafrecht - Artikel 226, eerste lid, 1°, c, Sociaal Strafwetboek - Onjuiste of onvolledige verklaringen - Onwetendheid en onoverkomelijke dwaling – Begrip

Samenvatting: 1. Het moreel bestanddeel van de overtreding bedoeld in artikel 226, eerste lid, 1°, c, Sociaal Strafwetboek, met andere woorden de door de wet bestrafte fout, bestaat in het niet-nakomen van de verplichting om juiste en volledige verklaringen af te leggen; het bewijs van dat bestanddeel kan in beginsel worden afgeleid uit de loutere vaststelling dat de verklaringen van de werkgever onjuist en onvolledig zijn, wanneer laatstgenoemde onvoldoende aannemelijk maakt dat hij wegens een rechtvaardigingsgrond zoals onwetendheid of onoverkomelijke dwaling, onvermijdelijk dergelijke verklaringen heeft afgelegd (1). (1) Zie concl. 'in hoofdzaak' OM in Pas. 2018, nr. 111.

2. De werkgever is niet schuldig aan de in artikel 226, eerste lid, 1°, c, Sociaal Strafwetboek bedoelde overtreding als hij aannemelijk maakt dat iedere redelijke en voorzichtige werkgever die in dezelfde feitelijke en juridische toestand verkeert, eveneens onjuiste en onvolledige verklaringen zou hebben afgelegd (1). (1) Zie concl. 'in hoofdzaak' OM in Pas. 2018, nr. 111.

Cass. 21 februari 2018 (P.16.1164.F), www.juridat.be , met conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=F-20180221-3

Trefwoorden: 1. Straf - Verzachtende omstandigheden - Misdaad - Gevolg - Strafvermindering of-wijziging - Misdaad strafbaar met opsluiting van tien tot vijftien jaar

2. Samenloop van misdaden - Strafverzwaring - Facultatieve verzwaring - Gevolg

Samenvatting: 1. Door ten gunste van de dader van een misdaad verzachtende omstandigheden vast te stellen, verbindt de rechter zich ertoe om de bij wet op die misdaad gestelde straf te verminderen of te wijzigen; overeenkomstig de artikelen 79 en 80, vierde lid, Strafwetboek worden de feiten van foltering, die luidens de artikelen 417bis, 1°, en 417ter, eerste lid, Strafwetboek worden gestraft met opsluiting van tien tot vijftien jaar, in geval van aanneming van verzachtende omstandigheden, met ten hoogste tien jaar opsluiting gestraft (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 113.

2. Met toepassing van artikel 62 Strafwetboek wordt bij samenloop van verschillende misdaden enkel de zwaarste straf uitgesproken en kan die straf, indien ze in tijdelijke opsluiting bestaat, zelfs tot vijf jaar boven de maximumstraf worden verhoogd; als de rechter beslist om de straf overeenkomstig artikel 62 Strafwetboek te verzwaren dient hij zijn keuze voor die facultatieve straf bijzonder met redenen te omkleden (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 113.

Cass. 28 maart 2018 (P.18.0127.F), www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=F-20180328-3

Trefwoorden: Cassatieberoep van het openbaar ministerie - Afstand - Geldigheid

Samenvatting: Het openbaar ministerie kan geldig afstand doen van het cassatieberoep dat het heeft ingesteld (1). (1) Cass. 2 september 2015, AR P.15.0746.F, AC 2015, nr. 474 (impliciet, eveneens met betrekking tot een niet-ontvankelijk cassatieberoep, aangezien het voorbarig was) en concl. adv.-gen. VANDERMEERSCH. In deze zaak had het openbaar ministerie in die zin geconcludeerd nadat het had vastgesteld dat het cassatieberoep van de procureur des Konings niet ontvankelijk was 'bij gebrek aan neerlegging op de griffie van het Hof, binnen de dubbele termijn van het nieuwe artikel 429 [Wetboek van Strafvordering], van de stukken tot staving van de betekening aan de beklaagde'. De omstandigheid dat het arrest die niet-ontvankelijkheid niet vaststelt vooraleer het akte verleent van de afstand, blijkt nauwelijks van betekenis, want dat is ook het geval in Cass. 8 januari 1986, AR 4708, AC 1986, nr. 299, waarvan de kop evenwel vermeldt dat 'in de regel het openbaar ministerie geen afstand kan doen van de voorziening die het bij het Hof heeft ingesteld; het Hof verleent echter wel akte van de afstand, als de afstand geenszins betekent dat van de strafvordering wordt afgezien, maar integendeel aan het openbaar ministerie, als eiser, de kans biedt die vordering verder uit te oefenen' (zie R. DECLERCQ, « Pourvoi en cassation en

matière répressive », R.P.D.B., 2015, nr. 495, en referenties in noten nrs. 1743 tot 1745). Kan men desondanks uit de beslissing van het Hof om het arrest te laten publiceren niet afleiden dat het openbaar ministerie thans in alle gevallen afstand kan doen van zijn cassatieberoep, zelfs als die afstand tot gevolg heeft dat het van de strafvordering afziet? Dat kan vooral worden afgeleid uit de recente beslissing, die impliciet maar vaststaand is gezien de andersluidende conclusie de lege lata van het openbaar ministerie, dat 'de gewestelijk sanctionerend ambtenaar van het Operationele Directoraat-generaal Landbouw, Natuurlijke Hulpbronnen en Milieu van de Waalse Overheidsdienst afstand kan doen van het cassatieberoep dat hij heeft ingesteld tegen een beslissing van de correctionele rechtbank, in eerste en laatste aanleg gewezen op verzoek tot betwisting van de administratieve geldboete opgelegd door de sanctionerend ambtenaar' en dit ondanks de 'bijna repressieve' aard van die rechtspleging (Cass. 6 september 2017, AR P.17.0571.F, AC 2017, nr. 450, met andersluidende concl. OM en noot M.N.B.). (M.N.B.)

Cass. 18 april 2018 (P.18.0001.F), www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=F-20180418-6

Trefwoorden: Getuigenverhoor – Artikel 6.3.d EVRM – Vreemd aan onderzoek ontvankelijkheid strafvordering voorafgaand beoordeling bewijs

Samenvatting: Artikel 6.3.d EVRM bepaalt dat elke verdachte het recht heeft om getuigen te doen verhoren en getuigen à décharge in dezelfde omstandigheden te doen oproepen ter rechtszitting als getuigen à charge.

Deze bepaling is vreemd aan het onderzoek van de ontvankelijkheid van de strafvordering, voorafgaand het onderzoek van het bewijs van de inbreuk.

Met noot: MEGANCK, B., “Niet-ontvankelijkheid van de strafvordering wegens een gebrek aan onpartijdigheid van de onderzoekers”, *T.Strafr.* 2018, afl. 5, 318.

Cass. 24 april 2018 (P.17.0988.N), *RW* 2018-19, afl. 16, 636-637.

Hyperlink:

Trefwoorden: Rechtsmiddelen – Strafzaken – Verzet – Ongedaan verzet – Kennis van de dagvaarding in de verstekprocedure – Verschijning van de beklaagde in de persoon van een advocaat

Samenvatting: Uit art. 187, § 6, 1° Sv. en de wetsgeschiedenis van deze bepaling volgt dat de rechter het verzet op grond van deze bepaling maar ongedaan kan verklaren indien hij vaststelt dat de eiser in verzet kennis had van de dagvaarding in de verstekprocedure, waarbij het aan de rechter staat om dit onaantastbaar te beoordelen. Wanneer de gedagvaarde persoon in de persoon van een advocaat verschijnt op de zitting waarop hij werd gedagvaard en de behandeling van de zaak vervolgens op verzoek van de advocaat wordt uitgesteld, houdt dit in de regel in dat de advocaat daartoe mandaat heet gekregen en

dat de gedagvaarde persoon kennis heet van de dagvaarding en dus wist dat hij voor de rechter moest verschijnen.

Cass. 19 juni 2018 (P.17.1250.N) , www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20180619-4

Trefwoorden: Horen getuigen – Criteria artikel 6.1 en 6.3.d EVRM – Enkel belastende verklaringen – Niet verplicht bij verklaringen die geen verband houden met de schuld

Samenvatting: De criteria om niet in te gaan op een verzoek om personen als getuigen ter rechtszitting te horen, namelijk dat er ernstige redenen zijn voor het niet horen van die getuigen, dit wil zeggen feitelijke of juridische gronden die de afwezigheid van deze getuigen op de rechtszitting kunnen verantwoorden, of dat er voor het niet kunnen ondervragen van de getuigen voldoende compenserende factoren zijn met inbegrip van sterke procedurele waarborgen, zijn enkel van toepassing op personen die belastende verklaringen hebben afgelegd. Bij het beoordelen van de bewijswaarde van de verklaringen van andere personen of van het resultaat van hun optreden, oordeelt de rechter onaantastbaar over de noodzaak, de raadzaamheid en de gepastheid van het bevelen van een bijkomende onderzoeksmaatregel zoals een getuigenverhoor, mits daarbij het recht van de beklaagde op een eerlijk proces in zijn geheel beschouwd niet wordt miskend.

Als niet blijkt dat de personen van wie het getuigenverhoor wordt gevraagd verklaringen hebben afgelegd in verband met de schuld van de eiser, is de rechter niet verplicht die personen als getuige ter rechtszitting te horen of bij gebreke daaraan de vermelde vaststellingen te doen.

Met noot: MEGANCK, B., “De noodzaak om de criteria van artikel 6.1 en 6.3.d EVRM te toetsen bij een verzoek tot getuigenverhoor”, *T.Strafr.* 2018, afl. 5, 321

Cass. 27 juni 2018 (P.17.1160.F) , www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=F-20180627-1

Trefwoorden: 1. Misdrijf - Moreel bestanddeel - Bedrieglijk opzet - Begrip - Beweegreden - Invloed

2. Strafzaken - Recht van verdediging - Zwijgrecht - Verplichting tot aangifte van faillissement binnen de wettelijke termijn

3. Misdrijf niet-aangifte van faillissement binnen de wettelijke termijn - Moreel bestanddeel

Samenvatting: 1. Het moreel bestanddeel, vereist voor elk misdrijf, is niet hetzelfde als de beweegredenen van de dader; die redenen, die de beklaagde er bijvoorbeeld toe brengen een valsheid in geschriften of het gebruik van valse stukken te plegen, hebben geen enkele invloed op het voor dergelijke misdrijven vereiste bedrieglijk opzet (1). (1) Het middel had

betrekking op de telastleggingen valsheid in geschriften en het gebruik daarvan, maar ook op de telastleggingen valse jaarrekeningen, niet-naleving van de verplichtingen bepaald in artikel 53 Faillissementswet, niet-aangifte van het faillissement binnen de wettelijke termijn, ontvreemding van de boekhouding of van boekhoudkundige bescheiden, misbruik van vennootschapsgoederen en witwaspraktijken. Het Hof had reeds met name in substantie gezegd dat de beweegreden geen invloed heeft op het moreel bestanddeel van de telastleggingen valsheid of gebruik van een valse akte of van een vals stuk (m.a.w. het bedrieglijk opzet; Cass. 18 april 2006, AR P.06.0010.N, AC 2006, nr. 216, RW 2006-2007, p. 1273, met noot Silvia VAN DYCK, 'Valsheid in geschriften opnieuw in de kijker'; Cass. 5 december 2000, AR P.99.0189.N, AC 2000, nr. 667; Cass. 26 oktober 1994, AR P.94.0551.F, AC 1994, nr. 452), van de telastlegging misbruik van vertrouwen (artt. 491 e.v., Strafwetboek; Cass. 25 mei 2011, AR P.11.0060.F, AC 2011, nr. 350; Cass. 25 juni 2008, AR P.07.1873.F, AC 2008, nr. 396) of van valse getuigenis in burgerlijke zaken (art. 220, Strafwetboek; Cass. 24 oktober 2007, AR P.07.0769.F, AC 2007, nr. 501). Zie Fr. KUTY, *Principes généraux du droit pénal belge* Dl. II. L'infraction pénale, Larcier 2010, nr. 1149-1150. (M.N.B.)

2. De omstandigheid dat een persoon, zoals een feitelijke bestuurder, die daartoe krachtens de artikelen 489 en 489bis, 4°, Strafwetboek verplicht is, aangifte doet van het faillissement wanneer aan de voorwaarden van deze staat is voldaan, dwingt hem op zich niet tot het afleggen van een verklaring tegen zichzelf of tot het bekennen van schuld aan een misdrijf met betrekking tot die staat van faillissement.

3. Het onrechtmatige opzet dat vereist is om het misdrijf van niet-aangifte van faillissement binnen de wettelijke termijn op te leveren, kan worden gekenmerkt door de doelstelling, die nu eens erin bestond om de vennootschappen lang genoeg te laten bestaan om daarvan de activa te kunnen overdragen teneinde de dader in staat te stellen zijn beroepsactiviteiten te kunnen voortzetten, dan weer om ten nadele van de schuldeisers een fictief krediet te genereren.

Cass. 23 oktober 2018 (P.18.0654.N)

Hyperlink:

Trefwoorden: 1. Non bis in idem – Art. 4.1 Zevende Aanvullend Protocol EVRM – Zelfde feiten – Onaantastbare beoordeling feitenrechter – Rechter legt bij beoordeling verband met reeds definitief beoordeelde feiten

2. Rechten van verdediging – Getuige à charge – Recht te getuige à charge te ondervragen of te doen ondervragen – Beoordeling – Criteria

Samenvatting: 1. Artikel 4.1 Zevende Aanvullend Protocol EVRM bepaalt dat niemand opnieuw wordt berecht of gestraft in een strafrechtelijke procedure binnen de rechtsmacht van dezelfde Staat voor een strafbaar feit waarvoor hij reeds onherroepelijk is vrijgesproken of veroordeeld overeenkomstig de wet en het strafprocesrecht van die Staat.

Die bepaling zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens houdt in dat een tweede vervolging verboden is wegens identieke of substantieel dezelfde feiten die na een eerste vervolging hebben geleid tot een onherroepelijke beslissing van veroordeling of vrij spraak. Onder identieke of substantieel dezelfde feiten moet worden verstaan een geheel van concrete feitelijke omstandigheden die onlosmakelijk in tijd en ruimte met elkaar verbonden zijn.

De rechter beoordeelt in het licht van de gegevens van de zaak welke feiten bij hem aanhangig zijn gemaakt en of die feiten identiek of substantieel dezelfde zijn als deze die het voorwerp waren van een eerdere strafvervolging die is beëindigd met een onherroepelijke beslissing van vrijspraak of veroordeling. Daarbij moet de rechter acht slaan op de feitelijke gedragingen en de werkelijk bedoelde omstandigheden waarop de eerste strafvordering betrekking heeft. Dat dubbel onderzoek van de hem voorgelegde en de eerder berechte feiten maakt deel uit van de onaantastbare beoordeling door de feitenrechter.

Het enkele feit dat de rechter bij de beoordeling van de hem voorgelegde feiten een verband legt met de reeds definitief beoordeelde feiten, heeft niet tot gevolg dat die onderscheiden feiten identiek of substantieel dezelfde zijn.

2. Of de rechter die zich over de gegrondheid van de strafvordering moet uitspreken, verplicht is een persoon, die tijdens het vooronderzoek een voor een beklaagde belastende verklaring heeft afgelegd, te horen als getuige indien die beklaagde daarom verzoekt, moet worden beoordeeld in het licht van het door artikel 6.1 EVRM gewaarborgde recht op een eerlijk proces en het door artikel 6.3.d EVRM gewaarborgde recht om getuigen à charge te ondervragen of te doen ondervragen. Wezenlijk daarbij is of de tegen de beklaagde gevoerde strafvervolging in haar geheel beschouwd eerlijk verloopt, wat niet uitsluit dat de rechter niet alleen rekening houdt met het recht van verdediging van die beklaagde, maar ook met de belangen van de samenleving, de slachtoffers en de getuigen zelf.

Uit artikel 6.1 EVRM volgt in de regel dat het tegen een beklaagde aangevoerde bewijs hem wordt voorgelegd tijdens een openbare rechtszitting en de beklaagde dit bewijs moet kunnen tegenspreken.

Artikel 6.1 en 6.3.d EVRM, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, vereist dat om een belastende verklaring van een tijdens het vooronderzoek gehoorde persoon als bewijs in aanmerking te nemen, zonder dat de beklaagde de gelegenheid had die persoon als getuige op de rechtszitting te ondervragen, de rechter nagaat of:

(i) er ernstige redenen zijn voor het niet-horen van de getuige, dit wil zeggen feitelijke of juridische gronden die de afwezigheid van de getuige op de rechtszitting kunnen verantwoorden;

(ii) de belastende verklaring het enige of doorslaggevende element is waarop de schuldigverklaring steunt, waarbij onder doorslaggevend wordt verstaan bewijs dat dermate belangrijk is dat het aannemelijk is dat dit het resultaat van de zaak heeft bepaald;

(iii) er voor het niet-kunnen ondervragen van de getuige voldoende compenserende factoren zijn met inbegrip van sterke procedurele waarborgen.

In de regel zal de rechter de impact op het eerlijk proces van het niet-horen op de rechtszitting van een getuige die tijdens het vooronderzoek een belastende verklaring heeft afgelegd, beoordelen aan de hand van de drie voormelde criteria en in de vermelde volgorde, tenzij één van de criteria van dermate overwegend belang is dat dit criterium

volstaat om uit te maken of het strafproces in zijn geheel beschouwd al dan niet eerlijk verloopt.

Het staat aan de rechter om rekening houdend met de voormelde criteria onaantastbaar te oordelen of het niet-horen op de rechtszitting van een getuige die tijdens het vooronderzoek een voor de beklaagde belastende verklaring heeft afgelegd, diens recht op een eerlijk proces in zijn geheel beschouwd miskent. De rechter moet zijn beslissing steunen op concrete omstandigheden die hij aanwijst.

Cass. 23 oktober 2018 (P.18.0052.N), www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20181023-2

Trefwoorden: 1. Witwas – Verbeurdverklaring voorwerp witwasmisdrijf – Werkelijke eigenaar – Onaantastbare beoordeling strafrechter

2. Witwas – Omzetten van illegale vermogensvoordelen in andere zaken – Verkregen zaken zijn een vermogensvoordeel – Verbeurdverklaring obv art. 42, 3° Sw. – Soortzaak – Geldsom

3. Verbeurdverklaring vermogensvoordelen – Causaal verband – Terugbetaling schuldvordering door middel van een witwasmisdrijf

Samenvatting: 1. Krachtens artikel 505, derde lid, Strafwetboek, zoals van toepassing, moet de strafrechter de zaken die het voorwerp uitmaken van de bewezen verklaarde witwasmisdrijven, verbeurdverklaren als voorwerp van die misdrijven.

De strafrechter oordeelt onaantastbaar wie de werkelijke eigenaar is van die zaken, zonder noodzakelijk gebonden te zijn door formele vennootschapsstructuren en de afscheiding van vermogens die daar eventueel uit volgt. Het Hof gaat wel na of de strafrechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord.

2. Wanneer een witwasmisdrijf bestaat in het omzetten van illegale vermogensvoordelen in andere zaken, dan zijn de door deze omzetting verkregen zaken een vermogensvoordeel dat voortkomt uit dat misdrijf en kunnen zij verbeurdverklaard worden op grond van artikel 42, 3°, Strafwetboek.

De artikelen 42, 3°, en 43bis, eerste lid, Strafwetboek laten de verbeurdverklaring toe van de vermogensvoordelen die rechtstreeks uit het misdrijf zijn verkregen, de goederen en waarden die in de plaats ervan zijn gesteld en de inkomsten uit de belegde voordelen. De rechter oordeelt onaantastbaar over de omvang van die vermogensvoordelen, goederen, waarden en inkomsten.

Indien het in artikel 42, 3°, Strafwetboek bedoelde vermogensvoordeel bestaat in een soortzaak, zoals een geldsom, kan de rechter die geldsom verbeurdverklaren lastens de beklaagde mits vast te stellen dat die geldsom of een overeenstemmend bedrag in het vermogen van de beklaagde is aangetroffen.

3. Krachtens artikel 42, 3°, Strafwetboek kunnen de vermogensvoordelen die rechtstreeks uit het misdrijf zijn verkregen, worden verbeurdverklaard. Een vermogensvoordeel is uit het

misdrijf verkregen indien er een causaal verband bestaat tussen dit misdrijf en het vermogensvoordeel.

Wanneer een beklagde de schuldvordering van een derde terugbetaalt door middel van een witwasmisdrijf, is het aan die derde toegekomen bedrag voor die beklagde een vermogensvoordeel uit die witwashandeling, bestaande in de vermindering van zijn schuld. Aldus bestaat er immers een causaal verband tussen het misdrijf en het vermogensvoordeel.

Cass. 23 oktober 2018 (P.18.0536.N), www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20181023-5

Trefwoorden: Dieren – KB Verhandeling Dieren – Fokken door kruisen van verschillende rassen

Samenvatting: Artikel 19, § 3, KB Verhandeling Dieren bepaalt: “Het fokken door het kruisen van verschillende rassen is verboden behoudens uitzonderingen die schriftelijk toegestaan werden door de Minister op advies van de Raad voor Dierenwelzijn of van de maatschappijen ter verbetering van de honden- en kattenrassen.”

Artikel 10 Dierenwelzijnswet, dat in de aanhef van het KB Verhandeling Dieren wordt vermeld als één van de rechtsgronden van dit uitvoeringsbesluit, bepaalt in de hier toepasselijke versie: “De Koning kan voorwaarden opleggen aan de verhandeling van dieren met het doel hen te beschermen en hun welzijn te verzekeren.

Deze voorwaarden mogen slechts betrekking hebben op de leeftijd van de te koop aangeboden dieren, de identificatie, de informatie aan de koper, de waarborgen aan de koper en de getuigschriften in verband hiermede, de preventieve behandeling tegen ziekten, de verpakking, de aanbieding en de tentoonstelling voor de verhandeling.”

Uit de samenhang tussen deze bepalingen en hun ontstaansgeschiedenis volgt dat het principiële verbod dieren te fokken door het kruisen van verschillende rassen, uitvoering geeft aan artikel 10 Dierenwelzijnswet dat aan de Koning de mogelijkheid verleent om aan de kwekers bij het verhandelen van dieren voorwaarden op te leggen met het doel deze te beschermen en hun welzijn te verzekeren onder meer door preventie van ziekten welke onder meer kunnen worden veroorzaakt door toegepaste fokmethodes.

Het arrest dat de verweerders 1 en 2 van rechtsvervolging ontslaat voor de telastleggingen A.I en A.II omdat voor artikel 19, § 3, KB Verhandeling Dieren geen wettelijke grondslag te vinden is in artikel 5 Dierenwelzijnswet, zonder artikel 10 Dierenwelzijnswet bij de wettigheidstoets te betrekken, is niet naar recht verantwoord.

Cass. 30 oktober 2018 (P.18.0516.N)

Hyperlink:

Trefwoorden: 1. Recht op een eerlijk proces – Onpartijdigheid gerechtsdeskundige – Gerechtsdeskundige heeft voorafgaand aan het gerechtelijk onderzoek technisch advies verstrekt aan een latere procespartij – Gevolg – Onaantastbare beoordeling vonnisrechter

2. Bewijs – Onaantastbare beoordeling bewijswaarde – Rechter vraagt aan beklaagde om enkele handelingen te verantwoorden – Vermoeden van onschuld

Samenvatting: 1. Het eerlijke karakter van het proces kan in het gedrang komen wanneer de bewijsgaring in haar geheel is geschied in omstandigheden die doen twifelen aan de betrouwbaarheid van het verkregen bewijs omdat er twijfel bestaat over de onpartijdigheid van een gerechtsdeskundige wiens bevindingen van belang zijn voor de beoordeling van de schuld of onschuld van de beklaagde. De vrees voor een partijdige bewijsgaring moet evenwel objectief gerechtvaardigd zijn. Daarvoor is niet vereist dat het bewijs wordt geleverd dat de gerechtsdeskundige effectief partijdig heeft gehandeld, maar de rechter moet wel vaststellen dat er objectieve redenen voorhanden zijn die bij de partij en de gewettigde vrees doen ontstaan dat dit het geval geweest is.

Uit het gegeven dat een door de onderzoeksrechter aangestelde gerechtsdeskundige voorafgaand aan het gerechtelijk onderzoek een technisch advies in verband met de onderzochte feiten heeft verstrekt aan een latere procespartij, volgt niet steeds dat die deskundige partijdig is bij de uitvoering van de hem door de onderzoeksrechter toevertrouwde opdracht. De vonnisrechter oordeelt daarover onaantastbaar op grond van de feiten die hij vaststelt.

2. Wanneer de wet geen bijzonder bewijsmiddel voorschrijft, beoordeelt de rechter in strafzaken onaantastbaar de bewijswaarde van de hem regelmatig overgelegde gegevens waarover de partijen tegenspraak hebben kunnen voeren. Daarbij mag de rechter rekening houden met alle vermoedens van feitelijke aard die hem de innerlijke overtuiging van de schuld van de beklaagde geven. Zodoende kan de rechter die gelast is met feiten van misbruik van vertrouwen en die als vaststaand gegeven aanneemt dat een vennootschap betalingen heeft gedaan die op grond van de gegevens van het strafdossier het vervolgde misdrijf ten nadele van die vennootschap lijken op te leveren, van de beklaagde die als bestuurder de betalingen heeft uitgevoerd, vragen daarvoor een aannemelijke verantwoording te verstrekken. Bij gebreke daarvan kan de rechter op grond van een feitelijk vermoeden oordelen dat die bestuurder de gelden niet in het belang van de vennootschap heeft aangewend, maar ze integendeel heeft verduisterd in de zin van artikel 491 Strafwetboek. Aldus miskent de rechter het vermoeden van onschuld niet.

Cass. 6 november 2018 (P.18.0634.N)

Hyperlink:

Trefwoorden: 1. Taalwet – Strafdossier bevat stukken in andere taal – Oordeelsvorming rechter

2. Mededaderschap – Begrip

Samenvatting: 1. Indien een strafdossier stukken bevat in een andere taal dan die van de rechtspleging en de rechter van oordeel is die taal machtig te zijn, belet geen enkele bepaling de rechter van die stukken kennis te nemen en ze bij zijn oordeelsvorming te

betrekken, zonder een beroep te moeten doen op een beëdigd vertaler of de partijen de gelegenheid te geven over de betekenis van die stukken standpunt in te nemen. Het recht van verdediging van de partijen is afdoende gewaarborgd door hun recht om tijdens de rechtspleging en binnen de wettelijk bepaalde grenzen vertaling van die stukken te vorderen.

2. Krachtens artikel 66, tweede lid, Strafwetboek worden als daders van een misdaad of wanbedrijf gestraft zij die door enige daad tot de uitvoering zodanige hulp hebben verleend dat de misdaad of het wanbedrijf zonder hun bijstand niet had kunnen worden gepleegd. Hieruit volgt dat om als mededader aan een misdaad of wanbedrijf te worden gestraft het niet vereist is dat de deelnemer handelingen stelt die rechtstreeks betrekking hebben op de misdaad of het wanbedrijf aan de uitvoering waarvan hij meewerkt. Het volstaat dat hij wetens en willens aan de uitvoering heeft meegewerkt door zodanige hulp te verlenen dat de misdaad of het wanbedrijf niet zonder zijn bijstand had kunnen worden gepleegd.

Cass. 6 november 2018 (P.18.0299.N) , www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20181106-3

Trefwoorden: Onderzoek – Verhoor – Begrip – Geen gestandaardiseerde vragenlijst

Samenvatting: Uit de wetsgeschiedenis van artikel 47bis Wetboek van Strafvordering volgt dat het begrip ‘verhoor’ in die wetsbepaling moet worden begrepen als een geleide ondervraging over misdrijven die ten laste kunnen worden gelegd, door een daartoe bevoegde persoon geacteerd in een proces-verbaal, in het kader van een opsporings- of gerechtelijk onderzoek, met als doel de waarheid te vinden.

Gestandaardiseerde vragenlijsten, waarin door middel van aan te kruisen keuzemogelijkheden of summier aan te vullen rubrieken beperkte informatie wordt gevraagd zoals bij het afleggen van een alcoholademtest of alcoholademanalyse, zijn geen verhoor als bedoeld door artikel 47bis Wetboek van Strafvordering.

Cass. 6 november 2018 (P.18.0339.N) , www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20181106-4

Trefwoorden: 1. Sociaal Strafwetboek – Art. 209 – Belemmeren van toezicht

2. Sociaal Strafwetboek – Belemmeren van toezicht – Weigering sociale documenten te bezorgen

Samenvatting: 1. Artikel 209 Sociaal Strafwetboek bestraft het belemmeren van het toezicht dat krachtens het Sociaal Strafwetboek en de uitvoeringsbesluiten ervan is ingesteld.

Strafbaar in de zin van die bepaling is het wetens en willens belemmeren van het door de wet georganiseerde of geregelde toezicht door in de wet aangeduide strafrechtelijk

aansprakelijke personen ten aanzien van de in de wet en de uitvoeringsbesluiten aangewezen ambtenaren.

2. Uit artikel 28, §1 tot 3 Soc. Sw. en de wetsgeschiedenis ervan volgt dat het louter weigeren om sociale documenten te bezorgen aan de sociaal inspecteurs, zonder zich te verzetten tegen het opsporen van die documenten geen belemmering van toezicht vormt als bedoeld door artikel 209 Strafwetboek.

Cass. 6 november 2018 (P.18.0698.N)

Hyperlink:

Trefwoorden: 1. Strafbare poging – Begin van uitvoering van het misdrijf – Beoordeling

2. Misdrijf – Veroordeling – Motivering – Verwijzing naar de manier waarop beklaagde zich heeft verdedigd – Schending recht van verdediging

Samenvatting: 1. Krachtens artikel 51 Strafwetboek bestaat er strafbare poging, wanneer het voornemen om een misdaad of een wanbedrijf te plegen zich heeft geopenbaard door uitwendige daden die een begin van uitvoering van die misdaad of dat wanbedrijf uitmaken en alleen ten gevolge van omstandigheden, van de wil van de dader onafhankelijk, zijn gestaakt of hun uitwerking hebben gemist.

De strafbare poging vereist derhalve een begin van uitvoering van het misdrijf, maar niet dat het wezenlijk bestanddeel van de misdaad of van het wanbedrijf zelf reeds een aanvang heeft genomen. Er is begin van uitvoering van een misdaad of een wanbedrijf zodra de dader de middelen aanwendt die hij zich heeft verschaft en die hij heeft klaargelegd en in gereedheid gezet om zijn misdadig voornemen ten uitvoer te brengen. Het begin van uitvoering staat in een noodzakelijk verband met het misdadig opzet van de dader en kan slechts worden verklaard uit diens wil om een welbepaald misdrijf te plegen dat rechtstreeks en onmiddellijk wordt beoogd door de gestelde daden. Een daad die geen enkele twijfel laat bestaan over de bedoeling van de dader kan dus het begin van uitvoering uitmaken dat de strafbare poging kenmerkt.

De rechter oordeelt onaantastbaar of er een begin van uitvoering is geweest. Het Hof gaat enkel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden aangenomen.

2. De appelrechters bepalen de strafmaat mede op grond van volgende reden die zij van het beroepen vonnis overnemen en die was vermeld onder de rubriek strafmaat: "[De eiser] minimaliseert het feit en herleidt deze tot oplichting waarbij hij de geldsom aannam om zijn schulden af te lossen. " Aldus bestraffen zij de wijze waarop de eiser zich heeft verdedigd tegen de telastlegging van poging moord en miskennen zij zijn recht van verdediging. Het middel is gegrond.

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20181113-1

Trefwoorden: 1. Milieu – DABM – Art. 16.6.4 – Achterlaten van afvalstoffen – Veroordeling tot herstel – Verplicht karakter

2. Stedenbouwkundige herstelmaatregel – Niet vergoeding van schade aan particuliere belangen – Ambtshalve aanhouden van de burgerlijke belangen geen betrekking op herstellvordering

Samenvatting: 1. Artikel 16.6.4 DABM bepaalt: “Wie afvalstoffen achterlaat in strijd met de bepalingen van het decreet van 23 december 2011 betreffende het duurzaam beheer van materiaalkringlopen en afvalstoffen, wordt door de strafrechter veroordeeld tot het inzamelen, vervoeren en verwerken ervan binnen een door hem vastgestelde termijn.

Met behoud van de toepassing van de bepalingen in het eerste lid kan de veroordeelde worden verplicht tot terugbetaling van de kosten voor het inzamelen, vervoeren en verwerken van de afvalstoffen door de gemeente, door de Openbare Afvalstoffenmaatschappij voor het Vlaamse Gewest of door het Vlaamse Gewest.”

Uit het verplicht karakter van de door artikel 16.6.4, eerste lid, DABM bedoelde veroordeling tot herstel volgt niet dat de strafrechter deze herstelmaatregel ook moet bevelen indien voor hem wordt aangevoerd en ook blijkt dat ingevolge een bestuurlijke beslissing of feitelijke omstandigheden de gevolgen van het bewezen verklaarde misdrijf van het achterlaten van afvalstoffen in strijd met de decretale bepalingen verdwenen zijn en de herstelmaatregel geen voorwerp meer heeft. De strafrechter moet in dat geval onderzoeken of de maatregel noodzakelijk is om de gevolgen van het bewezen verklaarde misdrijf te laten verdwijnen.

Het arrest dat louter op grond van het verplicht karakter van de door artikel 16.6.4, eerste lid, DABM bevolen herstelmaatregel bij de beoordeling van het bevelen van die herstelmaatregel de door de eisers 1 en 2 aangevoerde stedenbouwkundige vergunning weigert te betrekken, die volgens hen een regulariserend effect zou hebben, is niet naar recht verantwoord.

2. De stedenbouwkundige herstelmaatregel beoogt niet zoals een schadevergoeding de vergoeding van schade aan particuliere belangen, maar het ongedaan maken van de gevolgen van het misdrijf in het algemeen belang. Artikel 4, eerste tot vierde lid, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering strekt ertoe de benadeelde toe te laten om zijn burgerlijke rechtsvordering tot vergoeding van de uit een misdrijf voortkomende schade bij de strafrechter aanhangig te maken. Het ambtshalve aanhouden van de burgerlijke belangen heeft dan ook geen betrekking op de vordering van de herstellvorderende overheden.

Cass. 18 november 2018 (P.18.0649.N)

Hyperlink:

Trefwoorden: Douane en accijnzen – Invordering ontdoken rechten – Burgerlijke rechtsvordering die niet uit het misdrijf voortvloeit – Retro-activiteit

Samenvatting: De rechtsvordering tot invordering van door een misdrijf ontdoken douane of accijsrechten (hierna de fiscale rechtsvordering), die door de douaneadministratie worden gevorderd voor de strafrechter op grond van artikel 283 AWDA, is een burgerlijke rechtsvordering die niet uit het misdrijf voortvloeit, maar haar grondslag rechtstreeks vindt in de wet die de verplichting tot betaling van de rechten oplegt. Indien de strafrechter regelmatig is geadieerd van overtredingen, fraudes, misdrijven of misdaden als bedoeld in de artikelen 281 en 282 AWDA en de belastingschuldige regelmatig in het proces is betrokken, moet de strafrechter zich over de fiscale rechtsvordering van de vervolgende partij uitspreken.

Artikel 2, eerste lid Sw. betreffende de niet-retroactiviteit van de strafwet zijn niet van toepassing op de fiscale rechtsvordering van de vervolgende partij.

Cass. 20 november 2018 (P.18.0818.N)

Hyperlink:

Trefwoorden: Hoger beroep – OM – Belang – Vordering tot bevestiging van beroepen vonnis – Geen afstand

Samenvatting: Het openbaar ministerie dat hoger beroep instelt tegen de vrijspraak van een beklaagde of tegen de beslissing om een beklaagde een bepaalde straf op te leggen, verliest zijn belang bij dat hoger beroep niet door het enkele feit dat het ter rechtszitting van de appelrechter de bevestiging van het beroepen vonnis vordert.

Het hoger beroep van het openbaar ministerie verleent immers rechtsmacht aan de appelrechter om de door het beroepen vonnis uitgesproken vrijspraak of straf te hervormen tot een veroordeling of een hogere straf, terwijl de bedoelde vordering ter rechtszitting noch de appelrechter noch het openbaar ministerie zelf bindt.

Afstand van een rechtsmiddel vereist een uitdrukkelijke en ondubbelzinnige wilsuiting van degene die het heeft ingesteld. Dit is niet het geval wanneer het openbaar ministerie ter rechtszitting van de appelrechter louter de bevestiging vraagt van de vrijspraak of de straf waartegen het hoger beroep heeft ingesteld.

Cass. 20 november 2018 (P.18.0758.N)

Hyperlink:

Trefwoorden: Saisine rechter ten gronde – Telastlegging – Een der bestanddelen van vervolgte misdrijf levert ander misdrijf op

Samenvatting: Wanneer een telastlegging waarvoor een beklaagde is vervolgd als een welbepaald misdrijf is gekwalificeerd waarvan een der bestanddelen in werkelijkheid een valsheid in geschrifte of het gebruik van dergelijk geschrift oplevert, dan omvat de telastlegging dit feit dat bijgevolg ook voor de rechter aanhangig is. De rechter moet aan die feiten de juiste juridische kwalificatie geven door eveneens de valsheid in geschrifte of het gebruik ervan in de bewoordingen van de wet te omschrijven.

De rechter zal van de aldus gekwalificeerde feiten en de ermee samenhangende feiten slechts kennis kunnen nemen op voorwaarde dat de feiten van valsheid in geschrifte of het gebruik ervan, die strafbaar zijn met een criminele straf, regelmatig zijn gecorrectionaliseerd.

Cass. 20 november 2018 (P.18.0765.N)

Hyperlink:

Trefwoorden: Misdrijf – Burgerrechtelijke vordering – Fout slachtoffer – Gevolg – Beoordeling

Samenvatting: De dader van een misdrijf die vordert dat de burgerrechtelijke aansprakelijkheid wordt verdeeld tussen hemzelf en het slachtoffer wegens een eigen fout van deze laatste, moet bewijzen dat er tussen de fout van het slachtoffer en diens schade, zoals ze zich concreet heeft voorgedaan, een oorzakelijk verband bestaat.

Dit verband veronderstelt dat, zonder de fout van het slachtoffer, de schade zich niet had voorgedaan zoals ze zich heeft voorgedaan. Er is dus geen oorzakelijk verband wanneer de schade zich eveneens zou hebben voorgedaan indien het slachtoffer geen fout had begaan.

Daaruit volgt dat de rechter abstractie moet maken van de fout van het . slachtoffer in de historiek van het schadegebeuren, zonder de andere omstandigheden ervan te wijzigen, en nagaan of de schade zich ook in dat geval zou hebben voorgedaan. Indien de rechter daarbij vaststelt dat de schade zich op dezelfde wijze zou hebben voorgedaan of oordeelt dat zulks onzeker is, is er geen oorzakelijk verband tussen fout en schade. De rechter oordeelt daarover onaantastbaar, maar het Hof gaat na of hij uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord.

Cass. 27 november 2018 (P.18.0689.N) , www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20181127-6

Trefwoorden: Hoger beroep – Grievenformulier – Saisine appelrechter – “*Voorlopig nihil*” grieven mbt schuld – Gevolg

Samenvatting: Uit de wetsgeschiedenis van de artikelen 204 en 210 Sv. volgt dat de grieven die de appellant in zijn verzoekschrift of grievenformulier, zoals omschreven in artikel 204 Wetboek van Strafvordering, opgeeft of aankruist de rechtsmacht van de appelrechter

bepalen. De mogelijkheid om na de uiterste datum van het indienen van dit verzoekschrift of grievenformulier nog grieven op te werpen, werd door de wetgever verworpen. Hieruit volgt dat de appelrechter enkel door de partijen in hun verzoekschrift of grievenformulier reeds aangevoerde grieven mag onderzoeken.

Verder kan de appelrechter slechts binnen de grenzen van de door de appellant aangevoerde grieven ambtshalve middelen bedoeld door artikel 210, tweede lid, Wetboek van Strafvordering aanvoeren.

Een grief als bedoeld in artikel 204 Wetboek van Strafvordering is de specifieke aanwijzing door de appellant van een afzonderlijke beslissing van het beroepen vonnis, waarvan hij de hervorming door de appelrechter vraagt.

Het staat aan de appelrechter om op basis van de overeenkomstig artikel 204 Wetboek van Strafvordering geformuleerde grieven de saisine van het appelgerecht te bepalen.

Het bestreden vonnis stelt vast dat de eiseres “voorlopig nihil” grieven formuleert met betrekking tot de beoordeling van de schuld en de misdrijfomschrijving en oordeelt dat de saisine van de appelrechters aldus beperkt is tot de strafmaat. Uit deze redenen blijkt dat de appelrechters van oordeel zijn dat de eiseres op het ogenblik van het indienen van het grievenformulier geen grieven met betrekking tot deze rubrieken heeft aangevoerd. Deze beoordeling getuigt niet van een overdreven en met artikel 6.1 EVRM strijdig formalisme, maar houdt integendeel een juiste toepassing in van de artikelen 204 en 210, tweede lid, Wetboek van Strafvordering. Aldus is de beslissing naar recht verantwoord.

Cass. 27 november 2018 (P.18.0479.N) , www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20181127-3

Trefwoorden: Hoger beroep – Grievenformulier – Openbaar Ministerie – Aankruisen van rubriek “Voorschriften betreffende de rechtspleging” – Saisine appelrechter – Beoordeling schending Taalwet Gerechtszaken

Samenvatting: Een grief als bedoeld bij artikel 204 Wetboek van Strafvordering is de specifieke aanwijzing door de appellant van een afzonderlijke beslissing van het beroepen vonnis, waarvan hij de hervorming door de appelrechter vraagt. Niet is vereist dat de appellant daartoe de redenen vermeldt.

Indien het openbaar ministerie de rubriek “Voorschriften betreffende de rechtspleging” aankruist van het door artikel 204 Wetboek van Strafvordering bedoelde grievenformulier nadat het hoger beroep heeft ingesteld tegen de beslissing van de politierechtbank die een beklagde had vrijgesproken omdat het aanvankelijk proces-verbaal van vaststelling wegens schending van artikel 11 Taalwet Gerechtszaken geen rechtsgrond kon bieden voor de vervolging, heeft de appelrechter wel degelijk saisine om de beslissing over de schending van de Taalwet Gerechtszaken te beoordelen

Cass. 27 november 2018 (P.18.0801.N)

Hyperlink:

Trefwoorden: Hoger beroep – Grievenformulier – Openbaar Ministerie – Hoger beroep tegen opgelegde straf – Vraag om bevestiging beroepen vonnis ter rechtszitting – Geen afstand van hoger beroep

Samenvatting: Het openbaar ministerie dat hoger beroep instelt tegen de beslissing om een beklaagde een bepaalde straf op te leggen, verliest zijn belang bij dat hoger beroep niet door het enkele feit dat het ter rechtszitting van de appelrechter de bevestiging van het beroepen vonnis vordert. Het hoger beroep van het openbaar ministerie verleent immers rechtsmacht aan de appelrechter om de door het beroepen vonnis uitgesproken straffe hervormen tot een hogere straf, terwijl de bedoelde vordering ter rechtszitting noch de appelrechter noch het openbaar ministerie zelf bindt.

Afstand van een rechtsmiddel vereist een uitdrukkelijke en ondubbelzinnige wilsuiging van degene die het heeft ingesteld. Dit is niet het geval wanneer het openbaar ministerie ter rechtszitting van de appelrechter louter de bevestiging vraagt van de vrijspraak of de straf waartegen het hoger beroep heeft ingesteld.

B. Beroepen tegen arresten van de K.I.

Cass. 30 mei 2017 (P.16.1273.N), www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20170530-7

Trefwoorden: Strafvordering – Geschil inzake bevoegdheid - Draagwijdte - Betwisting over de bevoegdheid van het arbeidsauditoraat om de strafvordering in te stellen - Daden van belaging - Pesterijen op de werkvloer - Gevolg

Samenvatting: Er bestaat slechts een geschil inzake bevoegdheid als bedoeld in de artikelen 420, tweede lid en 539 Wetboek van Strafvordering wanneer de rechter die kennis neemt van de strafvordering zich de bevoegdheid van een andere rechter toe-eigent of zich onbevoegd verklaart, zodat daaruit een geschil over jurisdictie kan ontstaan dat de rechtsgang belemmert en enkel door regeling van rechtsgebied kan worden beëindigd; de beslissing over de bevoegdheid van het arbeidsauditoraat om op te treden voor daden van belaging die ook een pesterij zouden uitmaken en die op de werkvloer zouden zijn gepleegd is geen beslissing over een geschil inzake bevoegdheid zoals bedoeld door voormelde artikelen (1). (1) R. DECLERCQ, Beginselen van strafrechtspleging, Kluwer, 5de editie 2010, nrs. 903 en 1019.

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20171220-9

Trefwoorden: Vreemdelingen - Asielaanvraag ingediend in een andere lidstaat - Maatregel van vrijheidsberoving om de overdracht naar de verantwoordelijke staat veilig te stellen - Dublin III-verordening

Samenvatting: De EU-verordening nr. 604/2013 (Dublin III) is van toepassing op het vasthouden van een asielzoeker in een lidstaat, met name wanneer hij het voorwerp is van een terugnameverzoek, zelfs wanneer er in de verzoekende lidstaat geen nieuw verzoek om internationale bescherming werd ingediend (1). (1) Verordening (EU) nr. 604/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 26 juni 2013 tot vaststelling van de criteria en instrumenten om te bepalen welke lidstaat verantwoordelijk is voor de behandeling van een verzoek om internationale bescherming dat door een onderdaan van een derde land of een staatloze bij een van de lidstaten wordt ingediend, 'Dublin III' genaamd. Die verordening is immers van toepassing op een 'onderdaan van een derde land (...) die een verzoek om internationale bescherming heeft ingediend waarover nog geen definitieve beslissing is genomen', en dit zonder degene uit te sluiten die een dergelijk verzoek enkel in een ander land van de Unie heeft ingediend. De appelrechters hadden geoordeeld dat de eiser 'niet in zijn hoedanigheid van asielzoeker werd aangehouden'. De bestreden titel vermeldde die hoedanigheid immers niet maar preciseerde dat de vasthouding noodzakelijk was 'teneinde Italië te verzoeken hem terug te nemen'. Het openbaar ministerie had geconcludeerd dat het middel niet-ontvankelijk was in zoverre het het Hof tot een onderzoek van feite verplichtte, waarvoor het Hof geen bevoegdheid heeft, en dat het voor het overige feitelijke grondslag miste. (M.N.B.)

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20171220-5

Trefwoorden: Vreemdelingen - Intrekking administratieve akte - Begrip - Gevolg - Intrekking van een maatregel van wederopsluiting

Samenvatting: De intrekking is een beslissing waarbij een overheid met terugwerkende kracht een door haar genomen rechtshandeling opheft, zodat die geacht wordt nooit te hebben bestaan; ze heeft dezelfde uitwerking als een nietigverklaring; de nietigverklaring van een administratieve rechtshandeling heeft tot gevolg dat ze ab initio verdwijnt zodat de partijen opnieuw in de toestand worden geplaatst waarin zij zich bevonden vóór de nietig verklaarde beslissing¹; bijgevolg plaatst de intrekking van een maatregel van wederopsluiting de vreemdeling terug in de toestand waarin hij zich vóór die rechtshandeling bevond, waarvan de intrekking de vorige tegen hem uitgevaardigde hechtenistitel heeft gereactiveerd. 1 Zie Cass. 18 oktober 2013, AR C.12.0011.F, AC 2013, nr. 534 (vernietiging van een tuchtsanctie door de Raad van State); Cass. 6 februari 2009, AR C.08.0296.N, AC 2009, nr. 99 (vernietiging van een verkavelingsvergunning door de Raad van State); Cass. 4 april 2002, AR C.00.0457.N, AC 2002, nr. 209, met concl. D. THIJS, toen

advocaat-generaal (vernietiging van een bouwweigerings); Cass. 3 oktober 1996, AR C.95.0374.F, AC 1996, nr. 351, en noot getekend J.F.L. (intrekking van de toekenning van weddetoelagen); D. BATSELÉ, T. MORTIER en M. SCARCEZ, Manuel de droit administratif, Bruylant, 2010, nr. 758; M. LEROY, Contentieux administratif, Bruylant, 2011, p. 476, eerste lid; L. DONNAY en P. LEWALLE, Manuel de l'exécution des arrêts du Conseil d'Etat, Collection de la Faculté de droit de l'Université de Liège, Larcier, 2017, p. 153; P. LEWALLE en L. DONNAY, Contentieux administratif, 3de uitg., 2008, nr. 265.

Cass. 20 december 2017 (P.17.1232.F), www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20171220-4

Trefwoorden: Vreemdelingen - Vrijheidsberoving - Vluchtgevaar - Duidelijkheid en voorzienbaarheid

Samenvatting: Opdat een bepaling zoals artikel 7 Vreemdelingenwet wettig zou zijn, is vereist dat ze voldoende toegankelijk is en dat ze, afzonderlijk of samen gelezen met andere bepalingen, toelaat de gevallen te bepalen waarin een vreemdeling van zijn vrijheid kan worden beroofd, zodat haar draagwijdte redelijkerwijs voorzienbaar is; de vereiste van duidelijkheid en voorzienbaarheid, die in de artikelen 5 EVRM en 52.1 Handvest van de Grondrechten van de Europese Unie is vervat, staat niet eraan in de weg dat de rechter bij wet een beoordelingsbevoegdheid wordt toegekend (1). (1) Het eerste middel voerde bovendien schending aan van de vierde en zesde overweging en van de artikelen 3.7 en 15.1 richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 over gemeenschappelijke normen en procedures in de lidstaten voor de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal op hun grondgebied verblijven ('terugkeerrichtlijn' genaamd). Volgens de eiser zetten de artikelen 1.11° en 7, derde lid, Vreemdelingenwet, respectievelijk ingevoegd en vervangen door de wet van 19 januari 2012, de voormelde artikelen 3.7 en 15 niet gepast over want, om conform te zijn aan die bepalingen alsook aan de andere bedoelde bepalingen, hadden deze duidelijker de objectieve en voorzienbare criteria moeten bepalen die toelaten om (wat de initiële bewaringsbeslissing betreft) de redenen te verantwoorden om aan te nemen dat een illegaal op het grondgebied verblijvende vreemdeling zou onderduiken, alsook (wat de verlengingsbeslissing van die bewaringsmaatregel betreft) de criteria inzake de vereiste zorgvuldigheid waarmee de nodige stappen met het oog op verwijdering worden genomen en de criteria inzake de mogelijkheid op effectieve verwijdering binnen een redelijke termijn. Het bestreden arrest had erop gewezen dat de verwijzing naar het arrest van het HvJ, AL CHODOR (tweede kamer, 15 maart 2017, ECLI:EU:C:2017:213) niet relevant is aangezien dat arrest betrekking heeft op de verplichting voor de lidstaten om de objectieve criteria waarop de redenen zijn gebaseerd om aan te nemen dat een persoon die om internationale bescherming verzoekt en tegen wie een overdrachtsprocedure loopt, zou onderduiken, vast te leggen in een dwingende bepaling van algemene strekking, zoals vereist door Verordening (EU) nr. 604/2013 'Dublin III' genaamd, die te dezen, bij ontstentenis van een asielaanvraag, niet van toepassing is. Ten slotte heeft het Hof het Grondwettelijk Hof de door de eiser voorgestelde prejudiciële vraag niet gesteld, gelet op eisers recht op een spoedige beslissing over de rechtmatigheid van zijn

vrijheidsberoving, zoals gewaarborgd door artikel 5.4 EVRM (zie bijv. Cass. 20 september 2017, AR P.17.0933.F, AC 2017, nr. 489.

Cass. 27 december 2017 (P.17.1244.F), www.juridat.be , met conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20171227-1

Trefwoorden: Vreemdelingen - Asielaanvraag aan de grens - Vrijheidsberoving - Administratieve maatregel - Voorziening voor de raadkamer - Hoger beroep - Kamer van inbeschuldigingstelling - Motivering - Richtlijn 2013/33/EU 'onthaalrichtlijn' - Geïndividualiseerd onderzoek

Samenvatting: De vasthouding in een welbepaalde plaats, gesitueerd in het grensgebied, in afwachting van de machtiging om in het Rijk toegelaten te worden of van zijn teruggedrijving van het grondgebied, van een vreemdeling die tracht het Rijk binnen te komen zonder aan de voorwaarden te voldoen vastgesteld in artikel 2 Vreemdelingenwet en die aan de grens een asielaanvraag indient, is niet enkel onderworpen aan de voorwaarden bepaald in artikel 74-5, §1, 2°, Vreemdelingenwet maar moet ook het voorwerp uitmaken van een geïndividualiseerd onderzoek van zijn toestand, overeenkomstig artikel 8.2 opvangrichtlijn (1). (1) Zie concl. OM 'in hoofdzaak' in Pas. 2017, nr. 739.

Cass. 17 januari 2018 (P.18.0003.F), www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=F-20180117-7

Trefwoorden: Vreemdelingen - Vrijheidsberoving - Administratieve maatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Cassatieberoep - Vreemdeling inmiddels van het grondgebied verwijderd - Gevolg

Samenvatting: Uit artikel 71, eerste lid, Vreemdelingenwet volgt dat de wet de onderzoeksgerechten gelast uitspraak te doen over het beroep van de vreemdeling tegen de vrijheidsberovende maatregel waarvan hij op het ogenblik van dat beroep het voorwerp was; daaruit volgt niet dat die gerechten en het Hof, waarbij een cassatieberoep tegen de beslissing in hoger beroep van de kamer van inbeschuldigingstelling aanhangig is gemaakt, bevoegd blijven wanneer de vreemdeling werd verwijderd (1). (1) Zie Cass. 25 november 2014, AR P.14.1707.N, AC 2014, nr. 725.

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=F-20180207-3

Trefwoorden: 1. Vreemdelingen - Maatregel tot verwijdering van het grondgebied - Vrijheidsberovende maatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Voorwerp en omvang van het toezicht

2. Richtlijn 2013/33/EU 'onthaalrichtlijn' - Dilatoire asielaanvraag - Inbewaringstelling ter voorbereiding van de verwijdering - Voorwaarden - Wettigheidstoezicht

Samenvatting: 1. Krachtens artikel 72, tweede lid, Vreemdelingenwet onderzoekt de het onderzoeksgerecht of de maatregelen van vrijheidsberoving of tot verwijdering van het grondgebied in overeenstemming zijn met de wet, zonder zich te mogen uitspreken over hun gepastheid; het wettigheidstoezicht slaat op de formele geldigheid van de akte, met name of ze met redenen is omkleed en of ze in overeenstemming is met zowel de internationale rechtsnormen met rechtstreekse werking in de interne rechtsorde als met de Vreemdelingenwet (1). (1) Cass. 30 november 2016, AR P.16.1114.F, AC 2016, nr. 688, met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH.

2. De vasthouding van een vreemdeling in een welbepaalde plaats, op grond van artikel 74/6, §1bis, 9° en 12°, Vreemdelingenwet, is niet enkel onderworpen is aan de in dat artikel bepaalde voorwaarden, maar dient ook het voorwerp uit te maken van een onderzoek van het criterium betreffende het dilatoir karakter van de asielaanvraag, zoals bedoeld in artikel 8, §3, d, Onthaalrichtlijn (1); het onderzoeksgerecht dat oordeelt dat artikel 74/6, §1bis, 9°, Vreemdelingenwet de administratie niet verplicht het dilatoir karakter aan te tonen van de asielaanvraag die geleid heeft tot de maatregel tot vasthouding in een welbepaalde plaats, verzuimt het wettigheidstoezicht te verrichten dat bij artikel 72, tweede lid, Vreemdelingenwet is bepaald. (1) Richtlijn 2013/33/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 juni 2013 tot vaststelling van normen voor de opvang van verzoekers om internationale bescherming; zie Cass. 23 december 2015, AR P.15.1596.F, AC 2015, nr. 781, met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH; Cass. 6 december 2017, AR P.17.1188.F, AC 2017, nr. 692; Cass. 6 december 2017, AR P.17.1191.F, AC 2017, nr. 693; Cass. 27 december 2017, AR P.17.1244.F, AC 2017, nr. 739, met concl. 'in hoofdzaak' OM in Pas. 2017, nr. 739.

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=F-20180207-2

Trefwoorden: 1. Huiszoeking en opsporing ten huize - Voorafgaande schriftelijke toestemming – Begrip

2. Huiszoeking in geval van ontdekking op heterdaad - Voorafgaande vaststelling van het op heterdaad ontdekt misdrijf

3. Algemeen - Op heterdaad ontdekt misdrijf – Begrip

4. Artikel 6bis, Drugswet - Vaststelling van overtredingen - Huiszoeking zonder huiszoekingsbevel - Voorwaarde

Samenvatting: 1. Met toepassing van artikel 3 Huiszoekingswet, moet de toestemming bedoeld in artikel 1, tweede lid, 3°, van die wet, schriftelijk en voorafgaand aan de opsporing ten huize of de huiszoeking worden verleend (1). (1) Zie concl. 'in hoofdzaak' OM in Pas. 2018, nr. 82. De rechter beoordeelt in feite of een huiszoeking zonder rechterlijk bevel verricht is met toestemming van degene die het werkelijk genot heeft van de plaats (Cass. 13 februari 1991, AR 8657, AC 1990-91, nr. 315). In voorliggende zaak heeft het Hof, anders dan het openbaar ministerie, geoordeeld dat het hof van beroep, uit zijn onaantastbare vaststellingen, zijn beslissing niet naar recht kon afleiden dat de eiser impliciet doch onmiskenbaar de aanwezigheid van de politieagenten in zijn woning had toegestaan vooraleer laatstgenoemden daar de visu elementen vaststelden die een huiszoeking op heterdaad verantwoordden.

2. Overeenkomstig de artikelen 32, 36 en 41 Wetboek van Strafvordering en artikel 1, tweede lid, 2°, Huiszoekingswet, kunnen de procureur des Konings en de officier van gerechtelijke politie een huiszoeking verrichten in geval van een op heterdaad ontdekte misdaad of wanbedrijf; die huiszoeking kan ongeacht het tijdstip zonder toestemming van de betrokkene en zonder huiszoekingsbevel worden verricht; de vaststelling van de toestand van heterdaad moet aan de opsporing ten huize voorafgaan en kan niet gerechtvaardigd worden door de vaststelling a posteriori van het op heterdaad ontdekte misdrijf (1). (1) 'De bijzondere procedure op heterdaad (...) houdt in dat het noodzakelijk is dat een misdrijf van tevoren is vastgesteld' (Cass. 13 september 2011, AR P.10.2039.N, AC 2011, nr. 461).

3. Er is geen sprake van heterdaad wanneer men zich enkel grondt op vermoedens en aanwijzingen dat er een misdrijf kon zijn gepleegd (1). (1) 'Opdat een misdrijf dat net is gepleegd een op heterdaad ontdekt misdrijf zou zijn, is vereist dat het nog actueel is en dat de tijd die verloopt tussen het plegen van het misdrijf en de daden van onderzoek beperkt is tot de tijd welke materieel noodzakelijk is om tot voormelde daden over te gaan; daarenboven moeten er gegevens zijn vergaard waaruit het misdrijf objectief kan worden afgeleid' (Cass. 29 juni 2005, AR P.05.0864.F, AC 2005, nr. 383, met concl. 'in hoofdzaak' van advocaat-generaal R. LOOP); '(...) voorafgaand aan de toepassing van de bijzondere regels die gelden in geval van ontdekking op heterdaad, moeten er precieze elementen bestaan waaruit objectief kan worden afgeleid dat een misdrijf gepleegd wordt of net gepleegd is; het is niet vereist dat het misdrijf door een getuige is waargenomen of door een agent van gerechtelijke politie onmiddellijk is vastgesteld, noch dat het zodanig vanzelfsprekend is en in al zijn aspecten is vastgesteld dat verder onderzoek niet vereist is' (Cass. 3 december 2013, AR P.13.1858.N, AC 2013, nr. 655), maar 'een louter vermoeden of aanwijzing is daartoe niet voldoende' (zie Cass. 3 mei 1988, AR 1655, AC 1987-88, nr. 539; Cass. 13 september 2011, AR P.10.2039.N, AC 2011, nr. 461). Zie M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, *Droit de la procédure pénale*, Die Keure, Brugge, 8ste uitg., 2017, dl. I, p. 391-392.

4. De huiszoeking op grond van artikel 6bis Drugswet vereist dat er vooraf ernstige en objectieve aanwijzingen van schuld bestaan betreffende het onwettig bezit van verdovende middelen (1); niettegenstaande de omstandigheid dat de rechter onaantastbaar de feiten vaststelt waaruit hij het bestaan van dergelijke aanwijzingen afleidt, staat het aan het Hof om na te gaan of hij uit zijn vaststellingen dat gevolg naar recht heeft kunnen afleiden en of hij zijn beslissing dienaangaande regelmatig met redenen heeft omkleed. (1) Zie Cass. 1 juni 2010, AR P.10.0484.N, AC 2010, nr. 384; Cass. 4 januari 2006, AR P.05.1417.F, AC 2006, nr. 6, met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH.

Cass. 24 april 2018 (P.18.00419.N), www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20180424-3

Trefwoorden: 1. Voorlopige hechtenis – Inzage van het dossier – Stukken die zich nog niet in het dossier bevinden en waarover de onderzoeksrechter nog niet beschikt

2. Recht van verdediging – Mogelijkheid van tegenspraak – Onderzoeksgerecht dat moet oordelen over de voorlopige hechtenis – Mededeling van de stukken van het dossier

Samenvatting: 1. en 2. Het dossier dat ter beschikking van de verdachte en zijn raadsman wordt gesteld met het oog op de terechtzitting van het onderzoeksgerecht waarop uitspraak moet worden gedaan over de handhaving van het bevel tot aanhouding, moet enkel de stukken bevatten die verband houden met die handhaving en waarover de onderzoeksrechter beschikt. Uit de omstandigheid dat de verdachte bij de handhaving van zijn voorlopige hechtenis geen kennis kon nemen van stukken die zich vooralsnog niet in het dossier bevinden en waarover de onderzoeksrechter ook niet beschikt, kan geen miskenning van het recht van verdediging worden afgeleid.

Cass. 12 juni 2018 (P.18.0735.N), *T.Strafr.* 2018, afl. 5, 319.

Hyperlink:

Trefwoorden: Onmiddellijke aanhouding – Nog niet ten uitvoer gelegd – Verzoekschrift tot voorlopige invrijheidsstelling – Onontvankelijk

Samenvatting: Artikel 27, § 2 Voorlopigehechteniswet bepaalt dat de voorlopige invrijheidstelling kan worden aangevraagd door degene die aangehouden is ingevolge een na veroordeling uitgesproken bevel tot onmiddellijke aanhouding, mits er tegen de veroordeling zelf hoger beroep, verzet of cassatieberoep is aangetekend. Zij kan in dezelfde voorwaarden worden aangevraagd door wie aangehouden is ingevolge een veroordeling bij verstek, waartegen verzet binnen de buitengewone termijn is aangetekend.

Indien de beklaagde niet aangehouden is voor de zaak, is geen verzoek tot voorlopige invrijheidstelling mogelijk. Het feit dat hij gelet op het vonnis dat de onmiddellijke aanhouding heeft bevolen, wordt belemmerd in zijn vrijheid van komen en gaan, houdt niet

in dat hij aangehouden is ingevolge een na veroordeling uitgesproken bevel tot onmiddellijke aanhouding.

Met noot: MEGANCK, B., “Verzoek tot voorlopige invrijheidsstelling van een eiser, tegen wie een bevel tot onmiddellijke aanhouding was uitgevaardigd”, *T.Strafr.* 2018, afl. 5, 320.

Cass. 11 juli 2018 (P.18.0735.N), www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20180711-4

Trefwoorden: Europees aanhoudingsbevel – Veroordeling met uitstel – Herroeping uitstel

Samenvatting: Artikel 3 Wet Europees Aanhoudingsbevel bepaalt dat een Europees aanhoudingsbevel kan worden uitgevaardigd wegens feiten die door de wet van de uitvaardigende lid-Staat worden gestraft met een vrijheidsbenemende straf of veiligheidsmaatregel met een maximale duur van ten minste twaalf maanden of, wanneer de veroordeling tot een straf reeds heeft plaatsgevonden of een veiligheidsmaatregel is genomen, voor zover zij ten minste vier maanden bedragen.

De omstandigheid dat de tenuitvoerlegging van de vrijheidsberovende straf opgelegd met uitstel door een eerder vonnis, plaatsvindt krachtens een later vonnis dat het uitstel herroept, neemt niet weg dat het eerste vonnis geldt als het veroordelend vonnis in de zin van artikel 3 Wet Europees Aanhoudingsbevel

Cass. 4 december 2018 (P.18.0849.N), www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20181204-3

Trefwoorden: Buitenvervolginstelling – Cassatie – Verwijzingsrechter – Rechtsplegingsvergoeding – Omvang – Criteria

Samenvatting: Krachtens artikel 128 Wetboek van Strafvordering veroordeelt de raadkamer in geval van buitenvervolginstelling de burgerlijke partij die het onderzoek heeft ingeleid door zijn burgerlijkepartijstelling voor de onderzoeksrechter, tot het betalen aan de in verdenkinggestelde van de vergoeding bedoeld in artikel 1022 Gerechtelijk Wetboek. Krachtens artikel 240 Wetboek van Strafvordering is die bepaling ook van toepassing op de kamer van inbeschuldigingstelling.

Bij het arrest van 23 mei 2017 vernietigde het Hof het arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling van 31 mei 2016 in zoverre het de verweerder buiten vervolging stelde voor de feiten omschreven als lasterlijke aantijging als bedoeld door artikel 445, derde lid, Strafwetboek en verwierp het eisers cassatieberoep voor het overige. Bijgevolg stond ook het bepalen van de rechtsplegingsvergoeding, verschuldigd door de eiser aan de verweerder in geval van buitenvervolginstelling van deze laatste voor de als lasterlijke aantijging omschreven feiten, opnieuw ter beoordeling van de appelrechters.

Artikel 1022, derde lid, Gerechtelijk Wetboek bepaalt dat op verzoek van een van de partijen en bij een met bijzondere redenen omklede beslissing, de rechter de

rechtsplegingsvergoeding ofwel kan verminderen, ofwel kan verhogen, zonder de door de Koning bepaalde maximum- en minimumbedragen te overschrijden. Bij zijn beoordeling houdt de rechter rekening met:

- de financiële draagkracht van de verliezende partij, om het bedrag van de vergoeding te verminderen;
- de complexiteit van de zaak;
- de contractueel bepaalde vergoedingen voor de in het gelijk gestelde partij;
- het kennelijk onredelijk karakter van de situatie.

Die bepaling vereist dat de rechter bij het bepalen van het bedrag van de rechtsplegingsvergoeding, de erin vermelde criteria toepast op de feiten die hij zelf beoordeelt.

De rechter op verwijzing moet dat bedrag niet afwegen tegen bedragen die andere rechters hebben bepaald in een voorheen vernietigd vonnis of arrest, noch, behoudens daartoe strekkende conclusie, motiveren waarom hij een ander bedrag bepaalt in vergelijking met het voorheen bepaalde bedrag.

Cass. 4 december 2018 (P.18.1184.N), www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20181204-5

Trefwoorden: Voorlopige hechtenis – Wraking onderzoeksrechter – Gevolg – Prima facie-onderzoek van de regelmatigheid van de onderzoeksmaatregelen

Samenvatting: Uit het feit dat een onderzoeksrechter door een der partijen wordt gewraakt en het verzoek tot wraking wordt ingewilligd, kan niet worden afgeleid dat de handelingen die deze magistraat vóór de vordering tot wraking, heeft verricht onregelmatig zouden zijn. Een beslissing tot wraking van een onderzoeksrechter op grond van objectieve schijn van partijdigheid belet niet dat een rechter vervolgens de subjectieve onpartijdigheid en onafhankelijkheid van die onderzoeksrechter en de regelmatigheid van door hem vóór het indienen van de wrakingsvordering genomen onderzoeksmaatregelen of aanhoudingsmandaat, beoordeelt.

Met het oordeel dat de onderzoeksrechter lid was van de Licentiecommissie op het ogenblik dat het gerechtelijk onderzoek werd gestart, oordeelt het wrakingsarrest van 12 november 2018 niet dat er reeds vanaf dat ogenblik een objectieve partijdigheid moet worden aangenomen die de wraking verantwoordt.

Met het oordeel dat de vóór het bevel tot aanhouding bevolen onderzoeksmaatregelen een objectief karakter vertonen en het op heden niet is aangetoond dat deze onderzoeksmaatregelen met enig gebrek zijn behept, doet het bestreden arrest geen onderzoek met toepassing van artikel 235bis Wetboek van Strafvordering, maar doet het enkel een prima facie-onderzoek van de regelmatigheid van die onderzoeksmaatregelen in het kader van het onderzoek naar de aanwijzingen van schuld. Aldus beantwoordt het ook eisers verweer dat uit die onderzoeksmaatregelen de partijdigheid van de onderzoeksrechter zou blijken.

C. Andere arresten van het Hof van Cassatie

Cass. 13 juni 2017 (P.17.0600.N), www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20170613-2

Trefwoorden: Redenen van de vonnissen en arresten - Verweer aangevoerd in conclusie - Houding op de rechtszitting - Draagwijdte - Gevolg

Samenvatting: De rechter moet niet antwoorden op een verweer aangevoerd in een op de rechtszitting neergelegde conclusie wanneer dit verweer ingevolge de door die partij op die rechtszitting aangenomen houding doelloos is geworden; het staat aan de rechter te oordelen of een verweer aangevoerd in een op de rechtszitting neergelegde conclusie ingevolge de houding van die partij op de rechtszitting doelloos is geworden en het Hof gaat na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord.

Cass. 27 juni 2018 (P.18.0607.F), www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=F-20180627-2

Trefwoorden: 1. Strafzaken - Verstek - Verzet ongedaan verklaard - Wettige reden van verschoning aangevoerd - Begrip

2. Strafzaken - Verstek - Verzet ongedaan verklaard - Inroepen van overmacht en wettige reden van verschoning - Afwijzing - Motivering

Samenvatting: 1. Het begrip wettige reden van verschoning moet in die zin worden uitgelegd dat het de gevallen dekt die geen geval van overmacht uitmaken en waarin de eiser in verzet kennis had van de dagvaarding maar een reden aanvoert waaruit blijkt dat zijn afwezigheid niet betekende dat hij wenste af te zien van zijn recht om te verschijnen en zich te verdedigen, dan wel de bedoeling had zich aan het gerecht te onttrekken (1). (1) GwH 21 december 2017, nr. 2017, § B.35.2, die dienaangaande verwijst naar de parlementaire voorbereiding van de wet van 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie, de zogenaamde 'Potpourri II-wet', Parl. St. Kamer, nr. 54, 1418. Daarvoor had het Hof reeds gesteld dat 'overmacht betrekking heeft op een onvoorzienbare en onoverkomelijke hindernis, waardoor de afwezigheid van de verzetdoende partij in de procedure op verstek die tot de bestreden verstekbeslissing heeft geleid, hem niet toerekenbaar was' maar ook dat 'een wettige reden van verschoning elke ter verklaring van deze afwezigheid aangevoerde omstandigheid is waarvoor enig begrip kan worden opgebracht en zonder dat de verstekdoende partij een fout of nalatigheid kan worden verweten'. (Cass. 25 april 2017, AR P.17.0066.N, AC 2017, nr. 286) Wat betreft het verzet tegen het verstekvonnis van de strafuitvoeringsrechtbank die een strafuitvoeringsmodaliteit herroept die niet in artikel 96 Wet Strafvordering voorzien is, zie GwH 4 maart 2009, nr. 37/2009; Cass. 14 december 2016, AR P.16.1155.F, AC 2016, nr. 727 met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH in Pas. 2016, nr. 727.

2. Geen enkele wetsbepaling legt de rechter die uitspraak doet over de gegrondheid van de door de eiser in verzet als, enerzijds, overmacht en, anderzijds, wettige reden van verschoning aangevoerde omstandigheden, de verplichting op om met afzonderlijke redenen uitspraak te doen of in zijn beslissing uitdrukkelijk te beklemtonen dat hij die feitelijke gegevens afzonderlijk in het licht van de begrippen 'overmacht' en 'wettige reden van verschoning' heeft onderzocht, voor zover hij de gebruikelijke betekenis van die begrippen niet miskent zoals die door de wetgever is bepaald (1). (1) Cass. 21 maart 2018, AR P.17.1062.F, AC 2018, nr. 196 met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH (2de middel, 1ste onderdeel) in Pas. 2018, nr. 196.

Cass. 6 november 2018 (P.18.0551.N)

Hyperlink:

Trefwoorden: 1. Vernietiging door Hof van Cassatie – Art. 435 Sv. – Verwijzing – Rechtsmacht rechter op verwijzing

2. Rechter op verwijzing – Strafverzwaring – Eenstemmigheid – Bijkomende straf – Bijzondere verbeurdverklaring

3. Witwasmisdrijf – Artikel 505, derde lid, (oud) Strafwetboek – Verbeurdverklaring – Voorwerp vs. uit misdrijf voortkomend vermogensvoordeel

Samenvatting: 1. Artikel 435, eerste en tweede lid, Wetboek van Strafvordering bepaalt dat ingeval van vernietiging, het Hof van Cassatie indien daartoe aanleiding bestaat, de zaak verwijst en het gerecht waarnaar de zaak wordt verwezen zich naar het arrest van het Hof gedraagt betreffende het door het Hof beslechte rechtspunt.

De rechter op verwijzing heeft slechts rechtsmacht binnen de grenzen van de vernietiging en de verwijzing. Het staat aan de rechter op verwijzing te bepalen, onder controle van het Hof, in hoeverre hij van de zaak kennis moet nemen en dus welke de vernietigde beslissingen zijn van de bestreden rechterlijke uitspraak die door hem opnieuw moeten worden beoordeeld. Het zijn immers slechts de vernietigde beslissingen van de bestreden rechterlijke uitspraak, met inbegrip van de onafscheidbare beslissingen en de gevolgbeslissingen, die de omvang van de vernietiging en de verwijzing bepalen en dus niet de onderliggende reden of redenen die aanleiding hebben gegeven tot cassatie.

De vernietiging met verwijzing plaatst de partijen binnen de grenzen van de vernietiging en de verwijzing in de toestand waarin de partijen zich zouden hebben bevonden voor de rechter wiens beslissing is vernietigd. Dit houdt in dat wat dat punt betreft de partijen elke door hen gewenste vordering kunnen nemen en elk verweer kunnen laten gelden.

Daaruit volgt dat indien het Hof een op grond van een witwasmisdrijf bevolen bijzondere verbeurdverklaring heeft vernietigd omdat als voorwerp van dit misdrijf de door dit misdrijf gegenereerde vermogensvoordelen werden verbeurdverklaard de rechter op verwijzing rechtsmacht heeft om de bijzondere verbeurdverklaring te bevelen van hetzij het voorwerp van dit witwasmisdrijf hetzij de vermogensvoordelen

die uit dit witwasmisdrijf voortkomen hetzij eventueel beiden, voor zover aan de wettelijke voorwaarden voor die bijzondere verbeurdverklaringen is voldaan.

2. Volgens artikel 211bis, tweede zin, Wetboek van Strafvordering is eenstemmigheid vereist voor het gerecht in hoger beroep om de tegen de beklaagde uitgesproken straffen te kunnen verzwaren. Die verplichting geldt ook voor de appelrechters op verwijzing.

Of er in hoger beroep een strafverzwaring is, wordt beoordeeld door de bestraffing opgelegd door de eerste rechter en die opgelegd door het appelgerecht, desgevallend na verwijzing, te vergelijken.

Die vergelijking gebeurt op basis van het geheel van de telkens uitgesproken straffen, met dien verstande dat indien de eerste rechter en de appelrechters zowel een hoofdgevangenisstraf, een geldboete en bijzondere verbeurdverklaringen hebben opgelegd, voor het bepalen van de zwaarte van de bestraffing enkel de hoofdgevangenisstraffen in aanmerking worden genomen en de maat van de overige straffen zonder belang is.

Die regel geldt ook indien de door de appelrechters opgelegde bestraffing deels werd vernietigd en met name wat betreft de bijkomende straf van de bijzondere verbeurdverklaring en de appelrechters op verwijzing opnieuw hebben beslist tot bijzondere verbeurdverklaring.

Daaruit volgt dat indien de appelrechters eenstemmig een zwaardere hoofdgevangenisstraf hebben opgelegd in vergelijking met de door de eerste rechter opgelegde hoofdgevangenisstraf, de appelrechters op verwijzing die enkel te oordelen hebben over de bijkomende straffen van de bijzondere verbeurdverklaring, indien zij een zwaardere bijzondere verbeurdverklaring uitspreken in vergelijking met de door de eerste rechter uitgesproken bijzondere verbeurdverklaring, niet moeten vaststellen dat die beslissing eenstemmig is.

3. Indien een witwasmisdrijf bestaat in het omzetten van een goed in een ander goed dan vormt het goed dat is omgezet het voorwerp van dit witwasmisdrijf in de zin van het hier toepasselijke artikel 505, derde lid, Strafwetboek (in de versie van vóór de wijziging door de wet van 10 mei 2007) (hierna artikel 505, derde lid, (oud) Strafwetboek) en vormt het goed na omzetting een uit dit witwasmisdrijf verkregen vermogensvoordeel in de zin van artikel 42, 3°, Strafwetboek.

De artikelen 42, 1°, en 505, derde lid, (oud) Strafwetboek voorzien in een lastens de dader van dit witwasmisdrijf verplicht uit te spreken bijzondere verbeurdverklaring van het goed dat is omgezet als voorwerp van dit misdrijf, welke niet bij equivalent kan worden bevolen.

De artikelen 42,3°, en 43bis Strafwetboek voorzien in een lastens de dader van dit witwasmisdrijf uit te spreken facultatieve bijzondere verbeurdverklaring van het goed na omzetting, als vermogensvoordeel uit het witwasmisdrijf, desgevallend bij equivalent, mits een schriftelijke vordering van het openbaar ministerie voorligt.

De rechter kan lastens eenzelfde dader wegens eenzelfde witwasmisdrijf een goed of een goed dat daarvoor in de plaats is gekomen, slechts één keer verbeurd verklaren.

Uit de wetsgeschiedenis van de voormelde bepalingen blijkt niet dat de wetgever van oordeel was dat de rechter bij een schuldigverklaring aan een witwasmisdrijf lastens eenzelfde dader prioritair het omgezette goed als voorwerp van dat misdrijf dient verbeurd te verklaren op grond van de artikelen 42, 1°, en 505, derde lid, (oud) Strafwetboek en slechts als die verplichte bijzondere verbeurdverklaring wettelijk niet mogelijk is, de facultatieve bijzondere verbeurdverklaring kan bevelen van het goed na omzetting als

vermogensvoordeel uit het witwasmisdrijf. De wetgever beoogt integendeel met de bijzondere verbeurdverklaringen die krachtens het witwasmisdrijf kunnen worden bevolen een daadwerkelijke voordeelsontneming bij de dader van het witwasmisdrijf. Dat de ene bijzondere verbeurdverklaring een verplicht karakter heeft en de andere een facultatief karakter doet daaraan niets af.

Uit het voorgaande volgt dat niets zich ertegen verzet dat de rechter lastens de dader van een witwasmisdrijf niet de verplichte bijzondere verbeurdverklaring beveelt van het goed dat wordt omgezet als voorwerp van het witwasmisdrijf, maar wel de facultatieve bijzondere verbeurdverklaring van het goed na omzetting als uit het witwasmisdrijf voortkomende vermogensvoordelen.

Cass. 21 november 2018 (P.18.1175.F) , www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=F-20181121-5

Trefwoorden: Wraking – Publicatie van rechter in tijdschrift – Geen wraking

Samenvatting: En vertu de l'article 828 du Code judiciaire, tout juge peut être récusé, notamment, s'il y a suspicion légitime.

Tel est le cas lorsque les faits invoqués peuvent susciter une suspicion légitime dans le chef des parties et des tiers quant à la capacité de ce magistrat de statuer de manière indépendante et impartiale. Pour affirmer l'existence d'une raison légitime de redouter chez un juge un défaut d'impartialité, il y a lieu de rechercher si les soupçons qu'une partie dit éprouver peuvent passer pour objectivement justifiés.

Le fait qu'un juge ait adopté un point de vue sur une question juridique dans une publication scientifique n'implique pas qu'il ne dispose plus de l'impartialité requise pour connaître d'un litige abordant ce sujet, pourvu qu'il ait développé sa pensée dans le respect des règles de la science du droit.

Il ne ressort pas des éléments produits par le requérant que le magistrat dont la récusation est demandée se soit exprimé, dans la publication invoquée, d'une manière susceptible de mettre en péril son aptitude à poursuivre l'examen de la procédure avec l'impartialité et l'indépendance requises.

Par ailleurs, l'affirmation selon laquelle un consensus pourrait exister entre le magistrat du siège et celui du parquet est le fruit d'une hypothèse ne reposant sur aucun élément susceptible de lui donner crédit.

2.5. Grondwettelijk Hof

Grondwettelijk Hof 22 november 2018, www.const-court.be

Hyperlink: <http://www.const-court.be/public/n/2018/2018-159n.pdf>

Trefwoorden: Strafrechtspleging - Rechtsplegingsvergoeding verschuldigd aan de in verdenkinggestelde die een buitenvervolginstelling geniet ten laste van de burgerlijke partij - Hoger beroep ingesteld door uitsluitend de burgerlijke partij tegen een beschikking

van de raadkamer tot buitenvervolginstelling die is gewezen op een strafvordering ingesteld door het openbaar ministerie - Uitsluiting

Samenvatting: Bij arrest van 14 december 2017 in zake K.T., met als burgerlijke partijen C.H. en anderen, waarvan de expeditie ter griffie van het Hof is ingekomen op 20 december 2017, heeft de kamer van inbeschuldigingstelling van het Hof van Beroep te Brussel de volgende prejudiciële vraag gesteld :

« Schendt artikel 128, tweede lid, Wetboek van Strafvordering de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, in zoverre het bepaalt dat de (buitenvervolginstelling) in verdenkinggestelde recht heeft op een rechtsplegingsvergoeding ten laste van de burgerlijke partij die het onderzoek heeft ingeleid door een burgerlijke partijstelling in handen van de onderzoeksrechter, terwijl de (buitenvervolginstelling) in verdenkinggestelde in hoger beroep geen aanspraak zou kunnen maken op een rechtsplegingsvergoeding ten laste van de burgerlijke partij die, hoewel zij de strafvervolginstelling niet heeft ingeleid, niettemin hoger beroep heeft ingesteld tegen de beslissing tot buitenvervolginstelling bij ontstentenis van enig beroep van het openbaar ministerie ? ».

Het Hof zegt voor recht:

- Artikel 128, tweede lid, van het Wetboek van strafvordering schendt de artikelen 10 en 11 van de Grondwet niet.
- De ontstentenis van een wetsbepaling die de kamer van inbeschuldigingstelling toelaat een rechtsplegingsvergoeding ten laste te leggen van de burgerlijke partij die, zonder daarin te worden voorafgegaan of gevolgd door het openbaar ministerie, hoger beroep instelt tegen een beschikking van de raadkamer tot buitenvervolginstelling gewezen op een strafvordering ingesteld door het openbaar ministerie en die daarbij in het ongelijk wordt gesteld, schendt de artikelen 10 en 11 van de Grondwet.

Met noot: LAMON, H., "Rechtsplegingsvergoeding: ook na tien jaar nog strijdig met Grondwet", *Juristenkrant* 2018, afl. 379, 5.

Grondwettelijk Hof 6 december 2018, www.const-court.be

Hyperlink: <http://www.const-court.be/public/n/2018/2018-174n.pdf>

Trefwoorden: Strafvordering - Bijzondere opsporingsmethoden en andere onderzoeksmethoden - Internetrecherche en telecomcommunicaties

Samenvatting: Bij verzoekschrift dat aan het Hof is toegezonden bij op 17 juli 2017 ter post aangetekende brief en ter griffie is ingekomen op 19 juli 2017, is beroep tot vernietiging ingesteld van de artikelen 2 en 7 van de wet van 25 december 2016 « houdende diverse wijzigingen van het Wetboek van strafvordering en het Strafwetboek, met het oog op de verbetering van de bijzondere opsporingsmethoden en bepaalde onderzoeksmethoden met betrekking tot internet en elektronische en telecomcommunicaties en tot oprichting van een gegevensbank stemafdrukken » (bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad van 17 januari 2017).

Het Hof zegt voor recht:

1. vernietigt

- artikel 39bis, § 3, van het Wetboek van strafvordering, ingevoegd bij artikel 2 van de wet van 25 december 2016 « houdende diverse wijzigingen van het Wetboek van strafvordering en het Strafwetboek, met het oog op de verbetering van de bijzondere opsporingsmethoden en bepaalde onderzoeksmethoden met betrekking tot internet en elektronische en telecommunicaties en tot oprichting van een gegevensbank stemafdrukken »;
- artikel 13 van de voormelde wet van 25 december 2016;
- artikel 39bis van het Wetboek van strafvordering, ingevoegd bij artikel 2 van de voormelde wet van 25 december 2016, in zoverre daarbij niet wordt voorzien in een specifieke bepaling teneinde het beroepsgeheim van de artsen en de advocaten te beschermen;

2. handhaaft de door de vernietigde bepalingen teweeggebrachte gevolgen tot de datum waarop dit arrest in het Belgisch Staatsblad wordt bekendgemaakt;

3. onder voorbehoud van de in B.15.2 en B.22.2 vermelde interpretaties, verwerpt het beroep voor het overige.

B.15.2 Het in B.14.6 uiteengezette verschil in behandeling berust derhalve op het criterium van het al dan niet geheime karakter van de zoeking in de netwerken waarmee het toestel dat in beslag is genomen of dat in beslag zou kunnen worden genomen, verbonden is.

Het niet-geheime karakter van de inmenging in het recht op eerbiediging van het privéleven van de persoon die door de maatregel wordt geraakt, wordt gewaarborgd door de verplichting die krachtens paragraaf 7 van de bestreden bepaling aan de procureur des Konings wordt opgelegd om de verantwoordelijke van het informaticasysteem dat het voorwerp uitmaakt van het onderzoek, « zo spoedig mogelijk » op de hoogte te brengen.

Nu de verplichting om de verantwoordelijke van het informaticasysteem op de hoogte te brengen van de zoeking gehanteerd wordt om het onderscheid te maken tussen een geheim en een niet-geheim onderzoek, en zulks strookt met de bescherming van de rechtsonderhorigen, dient ervan te worden uitgegaan dat de kennisgeving aan de verantwoordelijke van het informaticasysteem ook de verdachte betreft wiens daarin opgeslagen gegevens het voorwerp uitmaken van die zoeking, wanneer die verdachte zelf niet de effectieve controle heeft over het desbetreffende informaticasysteem.

B.22.2 Daaruit vloeit voort dat het begrip « verantwoordelijke van het informaticasysteem » in die zin moet worden begrepen dat het de persoon of de personen aanwijst die verantwoordelijk zijn voor de gegevens of de communicatie die zijn opgeslagen op het toestel dat in beslag is of kan worden genomen en voor de gegevens of de communicatie waarvan kennis kan worden genomen via de netwerken die worden beoogd door de uitbreiding van de in het voormelde toestel aangevatte zoeking, waarbij die persoon of die personen niet noodzakelijk de eigenaar of de houder van de betrokken toestellen zijn. Zoals is vermeld in B.15.2, is ook de verdachte bedoeld wiens gegevens het voorwerp uitmaken van de zoeking wanneer hij zelf niet de effectieve controle heeft over het desbetreffende informaticasysteem.

Hyperlink: <http://www.const-court.be/public/n/2018/2018-176n.pdf>

Trefwoorden: Strafrecht - Drugswet - Toepassingsvoorwaarden inzake opschorting, uitstel en probatie- 1. Beklaagde die voor een drugsmisdrijf wordt vervolgd - 2. Beklaagde die andere misdrijven heeft gepleegd met het oog op zijn eigen drugsgebruik

Samenvatting: Bij arrest van 18 oktober 2017 in zake het openbaar ministerie tegen M.E., waarvan de expeditie ter griffie van het Hof is ingekomen op 23 oktober 2017, heeft het Hof van Beroep te Brussel de volgende prejudiciële vragen gesteld :

« Schendt artikel 9 van de wet van 24 februari 1921 betreffende het verhandelen van giftstoffen, slaapmiddelen en verdovende middelen, psychotrope stoffen, ontsmettingsstoffen en antiseptica en van de stoffen die kunnen gebruikt worden voor de illegale vervaardiging van verdovende middelen en psychotrope stoffen, zoals vervangen bij artikel 14 van de wet van 3 mei 2003, de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, in zoverre het alleen de beklagde die vervolgd wordt wegens een overtreding van de Drugswet toelaat het voordeel te genieten van de toepassing van de bepalingen van de wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie, zelfs indien hij niet voldoet aan de bij de artikelen 3 en 8 van die wet gestelde voorwaarden met betrekking tot de vroegere veroordelingen, terwijl die gunst wordt geweigerd aan de beklagde die andere misdrijven heeft gepleegd met het oog op zijn eigen drugsgebruik ?

Schenden de artikelen 3 en 8 van de wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, in zoverre zij voorwaarden bepalen voor de toekenning van het uitstel en de opschorting zonder een onderscheid te maken tussen de beklagden naargelang zij al dan niet misdrijven hebben gepleegd met het oog op hun eigen drugsgebruik ?

In het geval dat bevestigend zou worden geantwoord op de eerste of op de tweede vraag, schendt artikel 14, § 1, van de wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, in zoverre het voorziet in het van rechtswege herroepen van het uitstel ingeval gedurende de proeftijd een nieuw misdrijf gepleegd is dat veroordeling tot een hoofdgevangenisstraf van meer dan zes maanden zonder uitstel ten gevolge heeft gehad, zonder een onderscheid te maken tussen de beklagden naargelang zij al dan niet misdrijven hebben gepleegd met het oog op hun eigen drugsgebruik ? ».

Het Hof zegt voor recht:

- Artikel 9, eerste en tweede lid, van de wet van 24 februari 1921 betreffende het verhandelen van giftstoffen, slaapmiddelen en verdovende middelen, psychotrope stoffen, ontsmettingsstoffen en antiseptica en van de stoffen die kunnen gebruikt worden voor de illegale vervaardiging van verdovende middelen en psychotrope stoffen, zoals vervangen bij artikel 14 van de wet van 3 mei 2003, schendt de artikelen 10 en 11 van de Grondwet niet.
- De artikelen 3 en 8 van de wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie schenden de artikelen 10 en 11 van de Grondwet niet.

- De derde prejudiciële vraag behoeft geen antwoord.

2.6. Raad van State

- Nihil

2.7. Hoven van beroep

A. Correctionele kamers

Bergen 8 februari 2017, *JLMB* 2018, afl. 41, 1976-1980.

Hyperlink:

Trefwoorden: Infraction - Peine – Confiscation spéciale – Tiers propriétaire – Tiers de bonne foi – Absence de mise à la cause en instance – Droit d’interjeter appel.

Samenvatting: Si l’objet appartenant à un tiers a été confisqué par un jugement sans intervention du tiers à l’audience, ce dernier a qualité pour relever appel ou former un pourvoi en cassation. Tel est a fortiori le cas où la partie intervenante n’a pas été avisée de l’audience en instance, et ce même si elle disposait par ailleurs d’un recours devant le juge civil aux fins de faire valoir ses droits. Son appel, interjeté dans les forme et délai légaux, est recevable.

Luik 10 januari 2018, *JLMB* 2018, afl. 41, 1942-1949.

Hyperlink:

Trefwoorden: 1. Infractions diverses – Traitement dégradant – Élément moral – Faute intentionnelle – Baptême étudiantin.

2. Infractions diverses – Traitement dégradant – Élément matériel – Baptême étudiantin – Ingestion d’eau – Caractère dégradant (non).

3. Coups et blessures involontaires – Élément moral – Faute involontaire – Baptême étudiantin.

Samenvatting: 1. La preuve du dol général que requiert l’infraction de traitement dégradant n’est pas rapportée à suffisance lorsque la partie publique et les parties civiles n’établissent pas la volonté consciente d’humilier et/ou d’avilir gravement une jeune étudiante en la soumettant à une épreuve (faire manger des aliments pour chiens mélangés avec de l’eau et de la poudre d’ail) à laquelle elle a, du reste, pleinement consenti, qui était acceptée par l’association encadrant le baptême, en plein accord avec les autorités académiques et qui ne

présentait aucun caractère de dangerosité particulier puisque les mixtures étaient goûtées au préalable par les parrains et/ou marraines.

La volonté d'humilier ou d'avilir gravement la victime n'est pas établie de la seule circonstance que des togés ont contraint une étudiante, lors de son baptême, à ingurgiter une grande quantité d'eau alors qu'ils soutiennent que leur intention était de la faire participer plus activement et de manière plus solidaire à la soirée de guindaille et de lui faire subir diverses épreuves de nature à l'impressionner ou à tester sa volonté d'aller jusqu'au bout de son baptême.

2. Le fait de forcer la victime à ingurgiter plusieurs litres d'eau dans le cadre de son baptême universitaire, accepté comme une alternative à l'absorption de boissons alcoolisées, ne peut être considéré comme étant de nature à déconsidérer l'étudiant concerné aux yeux des baptisés ou des bleus.

3. Se départir du comportement prudent et diligent de personne agréée comme parrain ou marraine de baptême celui qui, alors qu'il donne à boire d'importantes quantités d'eau à un étudiant, néglige tant de s'assurer au préalable que celui-ci a déjà ingurgité alors qu'il connaît parfaitement les risques d'hyponatrémie résultant d'une consommation d'eau en quantité excessive que d'informer les autres parrains ou marraines qui s'occupaient de l'étudiant qu'il lui avait déjà fait boire auparavant.

Gent 21 februari 2018, *RW* 2018-19, afl. 16, 637-638.

Hyperlink:

Trefwoorden: Strafvordering – Conclusies – Conclusies die niet werden neergelegd of meegedeeld binnen de op de inleidingszitting bepaalde conclusietermijnen – Wering van de laattijdige conclusies van de burgerlijke partij en van de vrijwillig tussenkomende partij – Conclusies die betrekking hebben op de strafvordering

Samenvatting: Het openbaar ministerie is gerechtigd zich ertegen te verzetten dat conclusies van een burgerlijke partij of van een tussengekomen partij die niet werden neergelegd of meegedeeld binnen de op de inleidingszitting bepaalde conclusietermijnen, in het debat worden gehouden, althans in zoverre die conclusies betrekking hebben op de strafvordering.

Bergen 13 maart 2018, *JLMB* 2018, afl. 41, 1950-1952.

Hyperlink:

Trefwoorden: Infractions diverses – Secret professionnel – Élément moral – Faute intentionnelle

Samenvatting: L'article 458 du Code pénal n'exige aucun dol spécial. Le législateur a entendu réprimer non seulement les divulgations inspirées par la malveillance ou la

méchanceté mais encore les révélations simplement indiscretes commises intentionnellement. Le mobile qui a animé l'agent est sans incidence.

Brussel 20 maart 2018, *RDP* 2018, afl. 10/11, 1098-1103.

Hyperlink:

Trefwoorden: Traite des êtres humains – exploitation économique – lien entre le travail dans des conditions illicites et la traite des êtres humains à des fins de travail ou de services dans des conditions contraires à la dignité humaine – absence d'assimilation

Samenvatting: Des conditions d'occupation du travailleur révélatrices de l'exploitation économique de celui-ci, telles les circonstances qu'il n'était pas déclaré, était en séjour illégal, ne bénéficiait d'aucune couverture sociale ni d'une rémunération proportionnelle aux prestations fournies, si elles constituent des éléments d'appréciation d'une mise au travail dans des conditions éventuellement contraires à la dignité humaine, ne suffisent toutefois pas à démontrer que l'employeur aurait commis des faits de traite des êtres humains lorsque, notamment, il a veillé à faire soigner le travailleur qui avait été victime d'un accident du travail et a pris en charge les frais de l'hospitalisation qui lui étaient réclamés. (C.pén., art. 433quinquies, § 1er, 3°)

Met noot : CLESSE, C.-E., « À y perdre son latin », *RDP* 2018, afl. 10/11, 1103-1114.

Luik 6 september 2018, *JLMB* 2018, afl. 41, 1951-1953.

Hyperlink:

Trefwoorden: Rébellion – Bagarre générale – Participation punissable – Imputabilité des faits

Samenvatting: En cas d'émeute, lorsque le but poursuivi par les émeutiers est de lancer un maximum de projectiles en direction des policiers pour empêcher ceux-ci de réagir et de se porter au secours d'autres collègues également agressés, la condamnation d'un prévenu du chef de participation punissable ne requiert pas qu'il soit établi que ce sont les projectiles qu'il a personnellement et directement jetés sur les forces de l'ordre qui ont atteint les policiers victimes de coups ou blessures intentionnels.

Les jets d'objets dont le prévenu s'est rendu coupable, qui au demeurant constituent en soi des coups au sens de la loi pénale, ont empêché les policiers blessés de se défendre ou même de riposter, de sorte que les jets de projectiles de ce prévenu ont contribué de façon nécessaire et indispensable aux coups ou blessures dont ces policiers ont été victimes.

B. Kamer van Inbeschuldigingstelling

KI Gent 16 mei 2017, *T.Strafr.* 2018, afl. 5, 321-322.

Hyperlink:

Trefwoorden: Artikel 108 Tarief in Strafzaken – Aanvullende consignatie bepaald door onderzoeksrechter – Hoger beroep – Artikel 135 Sv. beheerst het hoger beroep – Hoger beroep ingesteld volgens de bepalingen in artikelen 203-204 Sv. is niet ontvankelijk

Samenvatting: Een burgerlijke partij kan overeenkomstig artikel 135 Sv. hoger beroep instellen tegen de beslissing van de onderzoeksrechter waarin een aanvullende consignatie is bepaald. Het hoger beroep ingesteld volgens de bepalingen in artikelen 203-204 Sv. is niet ontvankelijk.

Met noot: VROMAN, F., “Regels inzake hoger beroep tegen een beslissing van een onderzoeksrechter waarbij een aanvullende consignatie aan de burgerlijke partij wordt gevraagd”, *T.Strafr.* 2018, afl. 5, 322-323.

KI Antwerpen 7 juli 2017, *NC* 2018, afl. 5, 503-505.

Hyperlink:

Trefwoorden: Art. 88quater, §1-3 Sv. – Ontsleutelplicht – Non-incriminatiebeginsel – Schending art. 6 EVRM

Samenvatting: Artikel 88quater, §1 Sv., gekoppeld aan de strafbaarstelling zoals vermeld in artikel 88quater, §3 Sv., houdt onmiskenbaar een schending in van het non-incriminatiebeginsel en het zwijgrecht en bijgevolg een schending van artikel 6.1 EVRM.

KI Gent 23 november 2017, *T.Strafr.* 2018, afl. 5, 323-325.

Hyperlink:

Trefwoorden: Artikel 5bis VT Sv. – Verklaring benadeelde persoon – Artikel 135, § 1 Wetboek van Strafvordering – Hoger beroep door benadeelde persoon tegen beschikking tot buitenvervolginstelling raadkamer

Samenvatting: Een benadeelde persoon kan geen hoger beroep instellen tegen een beschikking tot buitenvervolginstelling.

Met noot: VROMAN, F., “Een benadeelde persoon geen hoger beroep kan instellen tegen een beschikking tot buitenvervolginstelling”, *T.Strafr.* 2018, afl. 5, 325.

KI Antwerpen 21 december 2017, *NC* 2018, afl. 5, 505-509.

Hyperlink:

Trefwoorden: Art. 88quater, §1-3 Sv. – Ontsleutelplicht – Non-incriminatiebeginsel – Geen schending art. 6 EVRM

Samenvatting: De gedwongen medewerking van de verdachte bij het verstrekken van inlichtingen omtrent de toegang tot het informaticasysteem – zoals in casu het geven van een pincode – wordt als niet onverenigbaar beschouwd met de vereisten van het EVRM. De ernst van de feiten rechtvaardigt, zelfs met inachtneming van de persoonlijke levenssfeer, de noodzaak van huidige maatregel. Andere onderzoeksmaatregelen bieden niet dezelfde mogelijkheden.

KI Gent 8 februari 2018, *NC* 2018, afl. 5, 509-511.

Hyperlink:

Trefwoorden: Art. 88quater, §1-3 Sv. – Ontsleutelplicht – Non-incriminatiebeginsel – Geen schending art. 6 EVRM

Samenvatting: De ernst van de feiten (in casu inbreuken op de Wapenwet en deelneming aan een criminele organisatie) rechtvaardigt de noodzaak van de onderzoekshandeling van artikel 88quater, §1 Sv.

KI Antwerpen 28 juni 2018, *NC* 2018, afl. 5, 511-515.

Hyperlink:

Trefwoorden: Art. 88quater, §1-3 Sv. – Ontsleutelplicht – Non-incriminatiebeginsel – Geen schending art. 6 EVRM

Samenvatting: Bij het opleggen van een ontsleutelplicht aan de verdachte is er geen sprake van een ernstige inmenging, i.e. aantasting van het nemo-tenetur-beginsel in haar essentie, hoogstens eventueel een beperkte aantasting ervan. Een aantasting van het beginsel of het recht kan in bepaalde omstandigheden gerechtvaardigd zijn, zoals het publieke belang van de concrete dwanguitoefening. In casu ligt het publieke belang in het bestrijden van criminaliteit in het algemeen en van de verkoop van cocaïne in het bijzonder. Het maatschappelijk belang spreekt in casu voor zich, aangezien drugverkoop tot andere criminaliteit leidt en daardoor een onveilige samenleving veroorzaakt. Bovendien kan bezwaarlijk worden toegelaten dat individuen zonder meer kunnen beslissen welke gegevens zij volledig en definitief aan de controle van de overheid onttrekken.

C. Burgerlijke kamers en kortgeding

- Nihil

2.8. Rechtbanken van eerste aanleg

A. Correctionele kamers

Corr. Antwerpen (afd. Antwerpen) 13 juli 2018, *NC* 2018, afl. 5, 519-521.

Hyperlink:

Trefwoorden: Art. 88quater, §1-3 Sv. – Ontleutplicht – Non-incriminatiebeginsel – Geen schending art. 6 EVRM

Samenvatting: De in artikel 88quater, §1 Sv. voorziene dwang is strikt gereguleerd en verplicht tot het in acht nemen van voldoende procedurele waarborgen. Deze procedurele waarborgen werden in casu correct toegepast en beklaagde werd ook voorafgaandelijk in kennis gesteld van de verplichting tot medewerking en de gevolgen van het niet naleven ervan. Het onderzoek ten gronde toont geen schending van de in artikel 6 EVRM voorziene rechten.

Corr. Brussel (afd. Brussel) 31 juli 2018, *JLMB* 2018, afl. 41, 1978-1980.

Hyperlink:

Trefwoorden: Opposition – Précarité sociale – Absence de fuite – Volonté de se soustraire à la justice (non) – Excuse légitime – Opposition avenue.

Samenvatting: Considérer que tout état de précarité sociale ferait automatiquement naître dans le chef de l’opposant une cause d’excuse légitime est manifestement contraire aux vœux du législateur.

L’opposition est avenue lorsque l’opposant se trouvait indéniablement dans une situation de précarité sociale mais a de plus assumé sa responsabilité dès sa première audition et n’a, à aucun moment, tenté de quitter le territoire afin de se soustraire aux poursuites ni, partant, renoncé à se défendre.

Corr. Brussel (afd. Brussel) 30 augustus 2018, *JLMB* 2018, afl. 41, 1920-1983.

Hyperlink:

Trefwoorden: Opposition – Prévenu étranger – Absence de traduction de la citation – Ordre de quitter le territoire – Volonté de ne pas comparaître (non) – Excuse légitime – Opposition avenue.

Samenvatting: Le prévenu, qui ne parle pas le français et qui a reçu conjointement une citation à comparaître sans qu'il soit possible d'établir qu'il en a compris la teneur, et un ordre de quitter le territoire s'est ainsi trouvé tiraillé entre une injonction de comparaître devant le tribunal et un ordre de quitter le territoire. Dans cette mesure, son opposition est avenue dès lors qu'il n'est pas établi à suffisance de droit qu'il ait eu la volonté de ne pas comparaître.

Corr. Brussel (afd. Brussel) 16 oktober 2018, *JLMB* 2018, afl. 41, 1953-1954.

Hyperlink:

Trefwoorden: Infraction - Peine – Finalités

Samenvatting: La peine poursuit plusieurs rôles. Le premier de ceux-ci est de rappeler la loi à l'auteur d'une ou de plusieurs infractions. Le deuxième rôle de la peine consiste à protéger la société. Le prononcé d'une sanction vise non seulement à éviter la réitération par l'auteur des faits sanctionnés de comportements similaires mais également de dissuader d'autres individus de commettre de telles infractions. La troisième finalité que doit rencontrer la peine consiste à éduquer le coupable. Dans cette occurrence, la peine vise à permettre au condamné de se reclasser socialement, de prendre ses repères dans une société et d'y définir son rôle. Le quatrième but de la peine revient à apaiser la victime. Dans cette occurrence la peine viserait à transformer la souffrance de la victime en un malheur pour le coupable et viserait à équilibrer ceux-ci.

Corr. Luik (afd. Luik) 25 oktober 2018, *JLMB* 2018, afl. 41, 1955-1959.

Hyperlink:

Trefwoorden: 1. Infraction - Causes de justification et d'excuse – Trouble mental – Condition – Abolition (oui) – Altération grave (non) – Responsabilité pénale.

2. Défense sociale – Internement – Dangereusité.

3. Défense sociale – Internement – Conditions – Trouble mental (oui) – Dangereusité (non) – Pas d'internement – Pas d'emprisonnement.

Samenvatting: 1. Le prévenu qui souffre d'un trouble mental qui n'abolit pas sa capacité de discernement ou de contrôle de ses actes mais l'altère gravement doit être considéré comme pénalement responsable et ne peut prétendre au bénéfice de la cause de justification de l'article 71 du Code pénal.

2. L'exigence de dangereusité à laquelle est subordonné l'internement doit être appréciée de manière rigoureuse. Cette condition est l'expression du critère de proportionnalité. Selon les travaux préparatoires de la loi du 4 mai 2016, il a été jugé disproportionné d'ordonner une

mesure d'internement, d'une durée indéterminée, pour des faits relativement mineurs ou légers ou à l'égard d'une personne à l'égard de laquelle la société et les victimes ne doivent pas être protégées.

3. Lorsque la condition du trouble mental est présente mais que les autres conditions de l'internement ne sont pas réunies, cette mesure ne peut être prononcée. La peine d'emprisonnement ne peut l'être davantage car la privation de liberté d'une personne souffrant d'un trouble mental n'est régulière au sens de l'article 5, paragraphe 1er, e, de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales que lorsqu'elle s'effectue dans un hôpital, une clinique ou tout autre établissement approprié, non lorsqu'elle a lieu en milieu carcéral ordinaire.

B. Raadkamer

- Nihil

C. Burgerlijke kamers en voorzitter in kortgeding

- Nihil

2.9. Hoven van Assisen

- Nihil

2.10. Buitenlandse rechtspraak

- Nihil

3. Rechtsleer

3.1. Overzichten van rechtsleer

- Nihil

3.2. Boeken

A. Nieuwe boeken i.v.m. strafrecht en strafprocesrecht

- ALEN, A., DAOUT, F., NIHOUL, P. (eds.), *Libertés (l)égalité, humanité. Mélanges offerts à Jean Spreutels*, Louvain-la-Neuve, Larcier, 2018, 1384 p.

- BEERNAERT, M.-A., VAN DROOGHENBROECK, J.-F. (eds.), *Les procédures civiles et pénales après les lois pots-pourris*, Louvain-la-Neuve, Larcier, 2018, 300 p.
- BLOCKX, F., DOOMS, V., DEJEMEPPE, B., *De uitholling van het beroepsgeheim? Reeks CABG*, Gent, Larcier, 2018, 124 p.
- COUWENBERG, I., VAN VOLSEM, F., *Concluderen voor de strafrechter*, Mortsel, Intersentia, 2018, 125 p.
- DE BUSSCHER, M., MEESE, J., VAN DER KELEN, D., VERBIS, J., *Duiding Strafrecht*, Gent, Larcier, 2018, 930 p.
- DIRIX, E., *Beslag – Reeks APR*, Mechelen, Kluwer, 2018, 642 p.
- FIJNAUT, C., *Een vreedzame revolutie. De ontwikkeling van de politieke en justitiële samenwerking in de Europese Unie*, Mortsel, Intersentia, 2018, 1068 p.
- LORRE, J., *Mensenhandel en –smokkel: De weg naar een eengemaakte vervolging en berechting. Reeks CABG*, Gent, Larcier, 2018, 120 p.
- MOREAU, T., VANDERMEERSCH, D., *Éléments de droit pénal*, Brugge, Die Keure, 2018, 568 p.
- PAOLI, L., VISSCHERS, J., VERSTRAETE, C., VAN HELLEMONT, E., *The Impact of Cybercrime on Belgian Businesses*, Mortsel, Intersentia, 2018, 139 p.
- VAN DER KELEN, D., MEESE, J., DE BUSSCHER, M. (eds.), *Duiding Strafrecht*, Gent, Larcier, 2018, 930 p.

B. Nieuwe boeken i.v.m. strafrecht en strafprocesrecht in de bibliotheek

- COUWENBERG, I., VAN VOLSEM, F., *Concluderen voor de strafrechter*, Mortsel, Intersentia, 2018, 115 p.
- KERKHOFS, J., SCHOTSAERT, A., VAN LINTHOUT, P. (eds.), *Contra-Terrorisme*, Gent, Larcier, 2018, 403 p.

3.3. Bijdragen in boeken of tijdschriften (inclusief noten)

A. Bijdragen i.v.m. internationaal en Europees strafrecht en strafprocesrecht

- SCALIA, D., ALIE, M., HEBERT-DOLBEC, M.-L., “Chronique de droit international pénal (2/2018)”, *RDJ* 2018, afl. 12, 1240-1261.

B. Bijdragen i.v.m. algemeen strafrecht

- CLAES, L., “De weigering van de opschorting van de uitspraak van veroordeling herbekeken”, *NC* 2018, afl. 5, 491-500. (noot bij Cass. 8 mei 2018, zie ed. 151)
- DE HERT, J., “Recente cassatierechtspraak betreffende de vermoedens van wettige verdediging”, *NC* 2018, afl. 5, 475-478. (noot bij Cass. 8 november 2017 en 13 februari 2018, zie ed. 148)
- HOET, P., “Is de gevangenisstraf een symbolische straf?”, *Actua Leges* 2018, afl. 78.
- KUTY, F., “La réforme de la responsabilité pénale des personnes morales”, *RDJ* 2018, afl. 10/11, 1031-1052.

- SEVERIJNS, H., “Retroactiviteitsverbod van toepassing op de beveiligingsperiode”, *NJW* 2018, afl. 392, 896-897.

C. Bijdragen i.v.m. bijzonder strafrecht

- CLESSE, C.-E., « À y perdre son latin », *RDP* 2018, afl. 10/11, 1103-1114. (noot bij Brussel 20 maart 2018)
- DEKREM, E., “De strafbaarstelling van voorbereidende handelingen in de Drugswet”, *NC* 2018, afl. 5, 482-490. (noot bij Cass. 10 april 2018, zie ed. 149)
- RUYS, T., VAN SEVEREN, S., “Art. 141bis Sw. – Vervolging tussen hamer en aambeeld van terreurbestrijding en internationaal humanitair recht”, *RW* 2018-19, afl. 14, 523-541.
- VAN DOREN, W., “Gebruik van dodelijk geweld door politiediensten bij arrestatiepogingen in de rechtspraak van het EHRM”, *TJK* 2018, afl. 4, 408-413.

D. Bijdragen i.v.m. strafprocesrecht

- BAMBUST, I., WIJNANTS, M., “Meer recht op een tolk na recente uitspraak EHRM”, *Juristenkrant* 2018, afl. 378, 4. (noot bij EHRM 28 augustus 2018, Vizgirda t. Slovenië)
- BEERNAERT, M.-A., « De la détention préventive sous surveillance électronique dans la phase de jugement », *JT* 2018, afl. 36, 820-821.
- CONINGS, C., KERKHOF, J., “U hebt het recht te zwijgen. Uw login kan en zal tegen u worden gebruikt? Over ontsleutelplicht, zwijgrecht en nemo tenetur”, *NC* 2018, afl. 5, 457-472.
- DE COSTER, T., “Controle op en afsluiting van het gerechtelijk onderzoek inzake voorrecht van rechtsmacht: recente ontwikkelingen”, *RW* 2018-19, afl. 12, 442-452.
- DE NIL, N., “Het verval van de strafvordering voor sommige misdrijven onder bepaalde voorwaarden”, *NC* 2018, afl. 5, 439-456.
- DE SMET, B., “Het effect van verzet op een ingesteld hoger beroep tegen hetzelfde vonnis”, *RW* 2018-19, afl. 12, 466-470.
- DE SMET, B., “Het ongedaan verzet en de vereiste van kennisname van de dagvaarding”, *RW* 2018-19, afl. 17, 654-658. (noot bij Cass. 17 januari 2017, zie ed. 142)
- DECAIGNY, T., “De wetten van 11 juli 2018 (Strafrechtelijke verantwoordelijkheid rechtspersonen – Straf onder elektronisch toezicht – Europees aanhoudingsbevel)”, *T.Strafr.* 2018, afl. 5, 314-317.
- DEPUYDT, P., DE CAEVEL, L., « La Cour constitutionnelle ne sanctionne pas le rejet du désaveu en matière pénale. Partie remise ? », *JT* 2018, afl. 41, 937-941.
- GERARD, P., LAMON, H., “Recht op bijstand advocaat in strafzaken is een mensenrecht”, *Juristenkrant* 2018, afl. 378, 1. (noot bij EHRM 9 november 2018, Beuze t. België)
- HENROTTE, S., « L’appréciation du caractère raisonnable dans la durée d’une mise sous écrou extraditionnel », *RDP* 2018, afl. 10/11, 1082-1088.
- LAMBERIGTS, S., “Het zwijgrecht van rechtspersonen: aandachtspunten en (supra)nationale perspectieven”, *T.Strafr.* 2018, afl. 5, 302-313.
- LAMON, H., “Rechtsplegingsvergoeding: ook na tien jaar nog strijdig met Grondwet”, *Juristenkrant* 2018, afl. 379, 5. (noot bij GwH 22 november 2018)

- LEMMENS, L., “Strikte voorwaarden voor politieambtenaren die infiltreren op internet”, *Juristenkrant* 2018, afl. 379, 4.
- MEGANCK, B., “De noodzaak om de criteria van artikel 6.1 en 6.3.d EVRM te toetsen bij een verzoek tot getuigenverhoor”, *T.Strafr.* 2018, afl. 5, 321. (noot bij Cass. 19 juni 2018)
- MEGANCK, B., “Verzoek tot voorlopige invrijheidsstelling van een eiser, tegen wie een bevel tot onmiddellijke aanhouding was uitgevaardigd”, *T.Strafr.* 2018, afl. 5, 320 (noot bij Cass. 12 juni 2018)
- MEGANCK, B., “Niet-ontvankelijkheid van de strafvordering wegens een gebrek aan onpartijdigheid van de onderzoekers”, *T.Strafr.* 2018, afl. 5, 318. (noot bij Cass. 18 april 2018)
- MICHIELS, O., DESCAMPS, L., “L’action civile intentée par le procureur devant les juridictions répressives”, *JLMB* 2018, afl. 41, 1965-1973.
- SEVERIJNS, H., “Voorrecht van rechtsmachtsprocedure magistraten alweer onder vuur”, *NJW* 2018, afl. 391, 837- 838.
- VAN BAVEL, H., VERWAERDE, D., “Enième réforme de la transaction pénale : la fin des controverses ?”, *JT* 2018, afl. 34, 765-774.
- VANWALLEGHEM, P., “Verkeerde dagvaarding kan ook verjaring strafvordering stuiten”, *Juristenkrant* 2018, afl. 378, 4. (noot bij Cass. 19 september 2018)
- VASSEUR, R., “Cassatie en het grievenformulier: saga duurt voort”, *Juristenkrant* 2018, afl. 376, 6. (noot bij Cass. 18 september 2018, zie ed. 151)
- VROMAN, F., “Regels inzake hoger beroep tegen een beslissing van een onderzoeksrechter waarbij een aanvullende consignatie aan de burgerlijke partij wordt gevraagd”, *T.Strafr.* 2018, afl. 5, 322-323. (noot bij KI Gent 16 mei 2017)
- VROMAN, F., “Een benadeelde persoon geen hoger beroep kan instellen tegen een beschikking tot buitenvervolginstelling”, *T.Strafr.* 2018, afl. 5, 325. (noot bij KI Gent 23 november 2017)

E. Gemengde of andere bijdragen

- AERTS, B., “Onderzoek over gebruik dna-analyse in strafonderzoeken legt pijnpunten bloot [Interview met Bertrand Renard]”, *Juristenkrant* 2018, afl. 379, 8-9.
- DE VOS, M., « Le policier et son arme à feu. Un outil de travail du quotidien à mobilisation réduite », *RDP* 2018, afl. 10/11, 1053-1075.
- NELISSEN, B., SUENENS, W., “Grondwettelijk Hof fluit ‘unus iudex’ terug in sociaal strafrecht”, *Juristenkrant* 2018, afl. 379, 7.
- VANDENBUSSCHE, W., “Wraking rechter”, *NJW* 2018, afl. 391, 845-846.
- VILAIN, R., « Streng gevangenisregime ook voor zwaarste misdadigers niet zonder meer verlengen, zegt EHRM », *Juristenkrant* 2018, afl. 377, 3.

F. Strafrecht in het buitenland

- Nihil

3.4. Belangrijke evoluties in andere rechtstakken of belangrijke artikelen over het recht

- VAN DEN WYNGAERT, K., “Vrije advocaatkeuze in rechtsbijstandsverzekering: Grondwettelijk Hof wendt zich tot Hof van Justitie”, *Juristenkrant* 2018, afl. 377, 1 en 20.

3.5. Varia

- FLO, J., “Hof van beroep Antwerpen zou wijziging in taalwet liever teruggedraaid zien”, *Juristenkrant* 2018, afl. 377, 7.
- THIRIAR, P., “DPA = Deep in the Pocket of Attorneys”, *Juristenkrant* 2018, afl. 376, 10.
- VAN RANSBEECK, R., “De nieuwe gerechtelijke stage”, *RW* 2018-19, afl. 13, 483-497.